

Προγράμματα συνεργασίας στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας

CCI	2014TC16RFCB055
Τίτλος	Interreg V-A Ελλάδα - Κύπρος
Έκδοση	4.1
Πρώτο έτος	2014
Τελευταίο έτος	2020
Επιλέξιμο από	1 Ιαν 2014
Επιλέξιμο έως	31 Δεκ 2023
Σημαντική τροποποίηση (απαιτείται έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - βλ. άρθρο 96 του ΚΔΔ)	✓
Εγκρίθηκε από την επιτροπή παρακολούθησης	✓
Αιτιολόγηση τροποποίησης	Εισροή επιπλέον πόρων κατά το 2017 ύψους 6.865.319,00€ (ΕΤΠΑ), από τα μη υλοποιηθέντα Προγράμματα Συνεργασίας Ελλάδα-Τουρκία (5.217.019,00€) και Κύπρος-Τουρκία (1.648.300,00€) αντίστοιχα
Αριθμός απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	C(2018)281
Ημερομηνία απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	16 Ιαν 2018
Αριθμός τροποποιητικής απόφασης ΚΜ	
Ημερομηνία τροποποιητικής απόφασης ΚΜ	
Ημερομηνία έναρξης ισχύος τροποποιητικής απόφασης στο ΚΜ	
Περιφέρειες NUTS που καλύπτονται από το	CY000 - Κύπρος (Κύπρος)

πρόγραμμα συνεργασίας	EL411 - Λέσβος (Lesvos) EL412 - Σάμος (Samos) EL413 - Χίος (Chios) EL421 - Δωδεκάνησος (Dodekanisos) EL422 - Κυκλάδες (Kykklades) EL431 - Ηράκλειο (Irakleio) EL432 - Λασιθί (Lasithi) EL433 - Ρεθύμνη (Rethymni) EL434 - Χανιά (Chania)
-----------------------	--

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΕΞΥΠΝΗ, ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

1.1 Στρατηγική για τη συμβολή του προγράμματος συνεργασίας στη στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής

1.1.1 Περιγραφή της στρατηγικής του προγράμματος συνεργασίας αναφορικά με τη συμβολή του στην υλοποίηση της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής

1. ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1.1. ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το ονομαστικό γενικό επίπεδο ανάπτυξης της διασυνοριακής περιοχής (κατά κεφαλήν ΑΕΠ), παρουσιάζει θετικούς ρυθμούς μεταβολής σε σχέση με το μ.ό. ΕΕ28, σχεδόν καθ' όλη τη δεκαετία 2001-2010. Μετά το 2009 όμως, και οι 4 χωρικές ενότητες που την αποτελούν επηρεάζονται αρνητικά από τη διεθνή οικονομική ύφεση και την χρηματοπιστωτική κρίση, με αποτέλεσμα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της διασυνοριακής περιοχής να μειώνεται κατά 7% και 6% αντίστοιχα (2010 και 2011). Σε σχετικούς όρους, (ΑΕΠ/κεφαλήν σε μονάδες PPS ως ποσοστό του ΕΕ27), η περιοχή μπορεί να χαρακτηριστεί ως «περισσότερο ανεπτυγμένη περιοχή» με μόνο την ΠΒΑ να συγκαταλέγεται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Η υποχώρηση που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια, έφερε το 2011 το επίπεδο ανάπτυξης στο 82,2% του μ.ο. της ΕΕ, δηλ. μία μείωση 11 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τα επίπεδα του 2009. Η υποχώρηση αυτή δεν ήταν ενιαία σε όλη τη διασυνοριακή περιοχή, με τις Ελληνικές περιφέρειες να πλήττονται εντονότερα απ' ό,τι η Κύπρος (14-20 ποσοστιαίες μονάδες έναντι 6 ποσοστιαίων μονάδων). Ως αποτέλεσμα α) η ΠΝΑ έπαψε να είναι η πλέον ανεπτυγμένη χωρική ενότητα, παραχωρώντας τη θέση της στην Κύπρο, και β) αυξήθηκε η ψαλίδα ανάμεσα στην πλέον ανεπτυγμένη χωρική ενότητα (Κύπρος) και στην λιγότερο ανεπτυγμένη χωρική ενότητα (ΠΒΑ). Εν τούτοις, αναμένεται ότι οι αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία της Κύπρου θα συνεχιστούν, καταγράφοντας για τα έτη 2012, 2013 και 2014 αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης κατά 2,4%, 6% και 4,8% αντίστοιχα, ενώ για την Ελλάδα προβλέπεται μείωση μεν κατά 6,4% το 2012, και 3,7% το 2013 αλλά οριακή ανάκαμψη το 2014 (0,6%) (έκθεση European Economic Forecast: Winter 2014).

Για το 2015, αναμένεται ότι η απόκλιση μεταξύ Ελληνικών περιφερειών και Κύπρου θα αρχίσει να μειώνεται. Οι επιμέρους περιφέρειες, παρουσιάζουν αρκετά παρόμοιους ρυθμούς ανάπτυξης την τελευταία δεκαετία, και δεν παρατηρείται καμία δραστική αλλαγή. Έτσι, οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες που παρατηρούνταν στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, παραμένουν αμετάβλητες:

1. Η ΠΝΑ και η Κύπρος παρουσιάζουν το υψηλότερο κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), με το Νότιο Αιγαίο να κινείται για μια ολόκληρη οκταετία (2003-2010) στο 90% του ΕΕ28 και μόλις το 2011 να πέφτει στο 82%, και την Κύπρο να σημειώνει σταθερά ανοδικούς ρυθμούς καθ' όλη την οκταετία 2002-2009 ξεκινώντας - από το 77% και φθάνοντας στο 89% του ΕΕ28 - και μόλις το 2010 και 2011 να πέφτει αντιστοίχως στο 86% και 84%.
2. Η Κρήτη και η ΠΒΑ παρουσιάζουν πολύ χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ (κατά 10-15 ποσοστιαίες μονάδες) και κινούνται μεταξύ 66%-77% η πρώτη και μεταξύ 59%-68% του ΕΕ28 η δεύτερη.

Στην Ελλάδα τα μακροχρόνια δίδυμα ελλείμματα - αρνητικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και αυξανόμενο δημόσιο χρέος που ήδη από τα μέσα της δεκαετίας '80 είχε εκτιναχθεί πάνω από το μ.ο. της Ευρωζώνης- και στην Κύπρο η υπερβολική τραπεζική έκθεση σε μη εξυπηρετούμενα Ελληνικά δάνεια μαζί με το ατύχημα που προκάλεσε εκτεταμένες ζημιές στο σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας του Βασιλικού, επιδείνωσαν πολύ γρήγορα το μακροοικονομικό περιβάλλον, μετά την εμφάνιση της διεθνούς οικονομικής κρίσης το 2008 και οδήγησαν σε «Μνημόνια Συνεργασίας», το 2010 και ξανά το 2012 για την Ελλάδα και το 2012 για την Κύπρο.

Οι συνθήκες αυτές επηρέασαν άμεσα την τοπική οικονομία τόσο λόγω της μειωμένης χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από τις τράπεζες όσο και λόγω της αυξημένης φορολογικής επιβάρυνσης. Το προφίλ της τοπικής οικονομίας επηρέασε την ανθεκτικότητά της σε συνθήκες κρίσης. Η οικονομία της διασυνοριακής περιοχής είναι έντονα τριτογενοποιημένη (83% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας - ΑΠΑ). Το 2011 στον τομέα των υπηρεσιών αναλογούσε το 72,5 % της συνολικής ΑΠΑ στην ΕΕ-27 έναντι 70,2 % το 2001. Επίσης, πολύ σημαντικό μερίδιο της ΑΠΑ (35%), προέρχεται από το εμπόριο, τις μεταφορές και τον τουρισμό, όταν το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο ΕΕ27 είναι μόλις 24%, με πολύ μικρή βιομηχανική βάση (8,5%, ΕΕ27=19%), και σχετικά σημαντικό ακόμη αγροτικό τομέα (3,5%, ΕΕ27=1,7%). Έτσι, μετά το 2008, λόγω των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης συρρικνώθηκε σημαντικά η ΑΠΑ των έντονα καταναλωτικών κλάδων όπως η κατασκευαστική δραστηριότητα, η οποία βρισκόταν ήδη σε πολύ υψηλά επίπεδα από τα μέσα της δεκαετίας 2000 ιδίως στην Κύπρο και το Νότιο Αιγαίο, και το εμπόριο/μεταφορές/τουρισμός - που είχε παρουσιάσει σημαντική αύξηση μέσα στην προηγούμενη δεκαετία - επέστρεψε το 2011 στα επίπεδα του 2006.

Ο τουρισμός, κατέχει ιδιαίτερα υψηλό μερίδιο της ΑΠΑ στις Ελληνικές περιφέρειες με το Νότιο Αιγαίο να αντλεί πάνω από το 50% της ΑΠΑ του από τον κλάδο αυτό. Η πρώτη μεταβολή συνάδει και με τις εξελίξεις και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συρρίκνωση όμως των υπηρεσιών εμπορίου/μεταφορών/τουρισμού, διαφοροποιείται από τις εξελίξεις στο Ευρωπαϊκό επίπεδο και χαρακτηρίζει κυρίως τις χώρες του Ευρωπαϊκού νότου. Η αγροτική παραγωγή παρέμεινε σε μια σταθερή και ελαφρώς πτωτική πορεία, ενώ η μεταποίηση παρουσίασε μόλις οριακές μεταβολές. Οι επιπτώσεις στις χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες της διασυνοριακής περιοχής δεν αποτυπώνονται μέχρι το 2011 από τα στατιστικά στοιχεία, και εμφανίζουν σταθερά ανοδική πορεία εν αντιθέσει με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα, αλλά αναμένεται να είναι έντονα αρνητικές κατά το διάστημα 2012-15. Ο κλάδος έχει ιδιαίτερα σημαντική παρουσία στην Κύπρο όπου αποτελεί πάνω από το 25% της ΑΠΑ.

Η παραγωγικότητα της εργασίας στη διασυνοριακή περιοχή είναι σχετικά χαμηλή και βρίσκεται κατά μ.ο. στο 80% του επιπέδου της ΕΕ27 (2004-2010). Εν τούτοις, η ψαλίδα φαίνεται να κλείνει σταδιακά καθώς καταγράφονται θετικές μεταβολές (από 78,3% το 2004, σε 82,7% το 2010). Στο Νότιο Αιγαίο, είναι κατά πολύ υψηλότερη του μέσου όρου. Σε αυτήν συμβάλλουν δραστηριότητες όπως: α) η διαχείριση ακίνητης περιουσίας που καταγράφει την υψηλότερη κατά μ.ό. παραγωγικότητα για την περίοδο 2005-2010 από όλους τους άλλους κλάδους (1,5 μευρο για τη διασυνοριακή περιοχή και 5,8 μευρο για την ΠΝΑ), β) οι επικοινωνίες και πληροφορική (73,4 χιλιάδες € για τη διασυνοριακή περιοχή και 99,7 χιλιάδες € για την Κρήτη) και γ) οι χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες (65,9 χιλιάδες € για τη διασυνοριακή περιοχή και 83,6 χιλιάδες € για την ΠΝΑ). Η πολύ υψηλή παραγωγικότητα της εργασίας στον κλάδο διαχείρισης ακίνητης περιουσίας οφείλεται τις υπερβολικές αυξήσεις στις τιμές των ακινήτων – μέσα στην τελευταία δεκαετία - λόγω των εξαιρετικά υψηλών ρυθμών ανοικοδόμησης. Δεδομένου του πλήγματος που δέχθηκε ο κατασκευαστικός τομέας μετά το 2009, αναμένεται τα μεγέθη αυτά να είναι κατά πολύ μειωμένα για τα επόμενα έτη. Στα καθαρά πρωτογενή εισοδήματα των νοικοκυριών (2007-2009), η Κύπρος καταγράφει το υψηλότερο εισόδημα ανά άτομο (περίπου 13.067€) με την ΠΝΑ να ακολουθεί (περίπου 13.033€). Οι περιφέρειες ΒΑ και Κρήτης καταγράφουν χαμηλότερα εισοδήματα (12.200€ και 12.567€ αντίστοιχα). Σε σχέση με άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, την ίδια περίοδο η διασυνοριακή ζώνη Ελλάδας-Κύπρου παρουσιάζει υψηλότερα μεν εισοδήματα από την Πορτογαλία (10.433€), αλλά αισθητά χαμηλότερα από την Ισπανία (16.100€) και Ιταλία (18.767€).

Για την περίοδο 2010-2011, η Κύπρος είναι η μόνη χωρική ενότητα που συνεχίζει να αυξάνει τα κατά κεφαλήν εισοδήματα, όπως φαίνεται από τις τάσεις στην ιδιωτική κατανάλωση. Από τις 3 ελληνικές περιφέρειες, μόνο η περιφέρεια ΝΑ, δεν υπόκειται σε μείωση του εισοδήματος μετά το 2009, ενώ το ΒΑ και η Κρήτη σημειώνουν το 2011 πτώση (σε σχέση με τα εισοδήματα του 2009) κατά 13% και 21% αντίστοιχα. Όσον αφορά το διαθέσιμο εισόδημα κατ' άτομο, αυτό κατά μ.ο. διαμορφώνεται στο 95% για το ΝΑ, στο 105% για το ΒΑ και μένει σχεδόν αμετάβλητο για την Κρήτη. Επομένως, δεν διαφέρει αισθητά από το πρωτογενές εισόδημα. Για την Κύπρο, δεν υπάρχουν αντίστοιχα διαθέσιμα στοιχεία. Συμπεράσματα: Η διασυνοριακή περιοχή, εμφανίζει σημαντική ανομοιογένεια τόσο όσον αφορά το επίπεδο ανάπτυξης όσο και την ανθεκτικότητα της οικονομίας στις επιπτώσεις της πρόσφατης παγκόσμιας κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής στις δύο χώρες, με την Κύπρο και το ΝΑ να εμφανίζουν και μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και τις υψηλότερες επιδόσεις και το ΒΑ να εμφανίζει διαχρονικά τις χαμηλότερες επιδόσεις. Ο αγροτικός τομέας και ο τουρισμός παραμένουν από τους πολύ σημαντικούς κλάδους της οικονομίας της διασυνοριακής περιοχής, με τον πρώτο να παρουσιάζει μεγάλη ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις της κρίσης και τον δεύτερο να παρουσιάζει οριακή υποχώρηση, πλήττοντας όμως παράλληλα σημαντικά τον κλάδο των κατασκευών και της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας που είναι τροφοδοτούμενοι από αυτόν. Παρά το πλήγμα που εδέχθη από τις επιπτώσεις της κρίσης, η διασυνοριακή περιοχή παραμένει από τις πλέον ανεπτυγμένες στον Ευρωπαϊκό νότο. Υπό την έννοια των στρατηγικών αναπτυξιακών αναγκών της διασυνοριακής περιοχής που καλείται να αντιμετωπίσει το ΠΔΣ στα πλαίσια των κανονιστικών και χρηματοδοτικών δυνατοτήτων του, θεωρούνται η άμβλυνση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης σε Ελλάδα και Κύπρο και η προσαρμογή των οικονομιών τους στο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

1.2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ο συνολικός πληθυσμός της επιλέξιμης περιοχής, ανέρχεται σε 2.052.068 κατοίκους (2013) και παρουσιάζει αύξηση κατά 16,32% σε σχέση με το έτος βάσης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2006). Επισημαίνεται ότι άνω του 50% της συνολικής πληθυσμιακής μεταβολής της περιοχής συνεργασίας οφείλεται στην ένταξη του πρώην ν. Κυκλάδων στην επιλέξιμη περιοχή, ενώ η Κύπρος παραμένει η συγκριτικά η μεγαλύτερη πληθυσμιακά περιοχή, καθώς και εκείνη με την μεγαλύτερη θετική μεταβολή ανά χωρική ενότητα (αύξηση κατά 11,5% στην επταετία 2013-2006). Σε σχέση με την πληθυσμιακή πυκνότητα παρατηρείται σχετική ανομοιογένεια σε επίπεδο περιοχής, καθώς ειδικά τα νησιωτικά συμπλέγματα του Αιγαίου πελάγους είναι αρκετά αραιοκατοικημένα. Αντίθετα, η Κύπρος και, σε μικρότερο βαθμό η Κρήτη, λόγω της ύπαρξης αμιγώς αστικών περιοχών παρουσιάζουν πληθυσμιακή πυκνότητα εγγύτερα στον ευρωπαϊκό μ.ό.. Η θετική φυσική αύξηση και η μετανάστευση αποτελούν τις βασικές αιτίες της πληθυσμιακής μεταβολής την περίοδο 2007-2012. Ο βαθμός πληθυσμιακής αύξησης είναι θετικός για σχεδόν όλη την περιοχή συνεργασίας, με εξαίρεση το Βόρειο Αιγαίο.

Οι πληθυσμιακά μεγαλύτερες περιοχές (Κύπρος, Κρήτη) παρουσιάζουν χαμηλά επίπεδα αρνητικής καθαρής μετανάστευσης (σε σύγκριση με το 2007), ενώ αντίθετα οι περιφέρειες του Αιγαίου φαίνεται ότι προσελκύουν σημαντικό ποσοστό μεταναστών αναλογικά με τον πληθυσμό τους. Η αυξητική τάση, αναμένεται να διαφοροποιηθεί σύμφωνα με το Ευροtop 2013. Προβλέπεται ότι μέχρι το 2050, λόγω της εξερχόμενης μετανάστευσης και βραδύτερους ρυθμούς της φυσικής αύξησης, η Ελλάδα θα υποστεί μείωση του πληθυσμού κατά μ.ό. 4% ανά δεκαετία, ενώ αντίθετα η Κύπρος θα παρουσιάσει μέση πληθυσμιακή αύξηση της τάξης του 4,6% αντίστοιχα. Επίσης προβλέπεται ότι και οι δύο χώρες θα βιώσουν τη γήρανση του πληθυσμού, όπου το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 65+, θα συνεχίζει να αυξάνεται χρόνο με το χρόνο, επηρεάζοντας έτσι το λόγο του εξαρτώμενου πληθυσμού. Όσο υψηλότερη είναι αυτή η αναλογία, τόσο μεγαλύτερη είναι η πίεση που εξασκείται επί του παραγωγικού πληθυσμού.

Εν κατακλείδι, η διασυνοριακή περιοχή είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στις δημογραφικές προκλήσεις που συνδυάζουν ορισμένες από τις ακόλουθες τάσεις:

1. Θετική αύξηση πληθυσμού, λόγω του υψηλού ποσοστού γεννήσεων (Κύπρος, Κρήτη, ΠΝΑ) και της θετικής μεταναστευτικής εισροής (ΠΝΑ).
2. Αρνητική αύξηση του πληθυσμού λόγω των χαμηλών ποσοστών γεννήσεων σε μια ήδη αραιοκατοικημένη περιοχή και παρά την θετική μεταναστευτική εισροή (ΠΒΑ).
3. Σημαντική αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων άνω των 65 ετών για το σύνολο της περιοχής συνεργασίας.
4. Συνεχίζονται, οι τάσεις έντονης πληθυσμιακής συγκέντρωσης στα αστικά και τουριστικά κέντρα, με επακόλουθο τις ανάλογες πιέσεις και απαιτήσεις σε υποδομές. Το πρότυπο κατοίκησης σε όλη την επιλέξιμη περιοχή συνεχίζει να παρουσιάζει ιδιαίτερα έντονη εποχικότητα στα ελληνικά νησιά και την Κύπρο, με προφανείς συνέπειες στο φυσικό, κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον.
5. Στην Κύπρο οι περιοχές της υπαίθρου και ιδιαίτερα οι ορεινές περιοχές είναι αραιοκατοικημένες, ενώ παρουσιάζουν έντονες τάσεις γήρανσης του πληθυσμού και διαρροής προς τα αστικά κέντρα, καθώς η κύρια απασχόληση είναι η γεωργία, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκών εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων. Στα αστικά κέντρα (περιλαμβάνονται τρεις πόλεις μέσου

μεγέθους και μια μικρότερη) εντοπίζονται περιοχές υποβαθμισμένης ποιότητας ζωής και λειτουργίας με μειωμένη ελκυστικότητα, τόσο για οικονομικές δραστηριότητες, όσο και για διαμονή.

6. Με βάση το επίπεδο τουριστικής ανάπτυξης, τα νησιά διακρίνονται σε νησιά μεγάλης τουριστικής κίνησης και ευημερίας και σε νησιά με συρρικνούμενη οικονομία και φθίνοντα πληθυσμό. Οι υπάρχουσες ανισότητες συχνά δεν είναι ορατές καθώς τα κοινωνικο-οικονομικά μεγέθη που τις καταδεικνύουν αναφέρονται συνήθως σε επίπεδο νομού ή περιφέρειας, καθιστώντας δυσχερέστερη τη μελέτη των επιμέρους οικονομικών στοιχείων και αποτελεσμάτων που θα συνέθεταν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας του κάθε νησιού ξεχωριστά.

Συμπεράσματα: Με σκοπό να αξιοποιηθούν οι θετικές και να αμβλυνθούν οι αρνητικές τάσεις, στην δημογραφική εξέλιξη της διασυνοριακής περιοχής, οι προτεραιότητες παρέμβασης αφορούν την προσαρμογή των υποδομών και των υπηρεσιών για την γενικότερη αναβάθμιση του επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών ιδιαίτερα προς ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (μετανάστες, τρίτη ηλικία, νέοι κτλ). Στα πλαίσια του ΔΠΣ, η βασική αναπτυξιακή ανάγκη εντοπίζεται στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ για την προώθηση ψηφιακών εφαρμογών εξυπηρέτησης του πληθυσμού της διασυνοριακής περιοχής.

1.3. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Η Κύπρος, έχει υψηλότερη (έως και τετραπλάσια) Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) από τις άλλες Περιφέρειες της περιοχής Προγράμματος. Η συνολική ΑΠΑ των τεσσάρων χωρικών ενοτήτων διαχρονικά έχει μικρές διακυμάνσεις. Το αξιολογικό εύρημα, είναι ότι η ΑΠΑ των Ελληνικών Περιφερειών μειώνεται 4%- 10% (2009-11), έτη που εκδηλώνεται η οικονομική κρίση. Για τα ίδια έτη η ΑΠΑ της Κύπρου αυξάνεται, καθώς η εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο έπεται των διατιθέμενων στοιχείων, αλλά αναμένεται το 2012 και το 2013, αξιολογική μείωση ιδιαίτερα στον τομέα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Χαρακτηριστικό είναι οι υψηλές τιμές ΑΠΑ 2011, του κλάδου εμπορίου και υπηρεσιών τουρισμού στο Νότιο Αιγαίο (3,2 δις €) και στην Κρήτη (3,2 δις €) που συνολικά αποτελούν το 14% του συνόλου της Ελλάδας σε αυτόν τον κλάδο και αντίστοιχη είναι η ΑΠΑ του κλάδου στην Κύπρο που ανέρχεται σε 3,7 δις €.

Η ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε κλάδου στην συνολική ΑΠΑ της διασυνοριακής περιοχής, είναι η ακόλουθη:

1. Ο πρωτογενής τομέας ανέρχεται σε 4%, ποσοστό υψηλότερο του εθνικού μέσου όρου των 2 Χωρών (2% Κύπρος, 3% Ελλάδα) λόγω των υψηλών επιδόσεων στην γεωργία της Περιφέρειας της Κρήτης.
2. Ο δευτερογενής τομέας της βιομηχανίας ανέρχεται σε 8% και των κατασκευών σε 5% και υπολείπονται κατά πολύ αυτών του τριτογενή τομέα.
3. Η συμβολή του κλάδου του εμπορίου, μεταφορών και τουρισμού στην ΑΠΑ της διασυνοριακής περιοχής ανέρχεται στο 32% και είναι στην 1η θέση, ακολουθούμενη από τη δημόσια διοίκηση, άμυνα και υγεία με 21% και των υπηρεσιών real estate με 12%.

Στο σύνολο της διασυνοριακής περιοχής οι δραστηριότητες στον τριτογενή τομέα παράγουν σχεδόν το 80% της ΑΠΑ καθώς ο τουρισμός και ο δημόσιος τομέας είναι οι κύριοι τομείς εσόδων.

Όσον αφορά το παραγωγικό προφίλ της κάθε χωρικής ενότητας της διασυνοριακής περιοχής υπό όρους ποσοστιαίας συμμετοχής του κάθε κλάδου στην ΑΠΑ 2011, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

1. Η δομή της παραγωγής στις επιμέρους χωρικές ενότητες της διασυνοριακής περιοχής παρουσιάζει σχετική ομοιογένεια μεταξύ των Περιφερειών και των Νομών, με εξαίρεση το Ν.Α. που έχει συγκέντρωση 51% στον κλάδο του τουρισμού (και εμπορίου), σε αντίθεση με την Κύπρο που έχει τη χαμηλότερη συγκέντρωση 23%.
2. Ο πρωτογενής τομέας έχει σημαντική παρουσία στην Κρήτη (6%), με την Κύπρο να παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό (2%). Οι Περιφέρειες Β.Α. και Ν.Α. έχουν ενδιάμεσες τιμές, οι οποίες διαμορφώθηκαν τα τελευταία 10 έτη μετά από έντονη μείωση. Οι παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά, είναι ο μικρός αγροτικός κλήρος, οι περιορισμένοι φυσικοί πόροι, η γήρανση και το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του αγροτικού πληθυσμού καθώς και η μειωμένη ανταγωνιστικότητα των προϊόντων λόγω αυξημένου κόστους παραγωγής και μεταφοράς. Αρκετά γεωργικά προϊόντα της περιοχής (ελαιόλαδα, βρώσιμες ελιές, τυριά κλπ.), έχουν αναγνωριστεί από την ΕΕ ως Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ), Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένων (ΕΠΠΕ) κλπ. ενώ υπάρχουν πολλά άλλα ποιοτικά προϊόντα με δυνατότητα πιστοποίησης.
3. Ο δευτερογενής τομέας έχει μεγαλύτερη συμμετοχή στην συνολική ΑΠΑ, σε σύγκριση με τον πρωτογενή τομέα αλλά ιδιαίτερα χαμηλότερο, σε σχέση με το σύνολο της Ελλάδας, ποσοστό (13%). Η Κρήτη και η Κύπρος παρουσιάζουν το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής (9%) στη συνολική ΑΠΑ της περιοχής. Ο κλάδος των κατασκευών στην Κύπρο ανέρχεται σε 7% στη συνολική ΑΠΑ. Σε επίπεδο NUTS3, το υψηλότερο ποσοστό το έχει η Χίος (5%) που οφείλεται στην μεταποίηση της μαστίχας. Τα βασικά προβλήματα του τομέα, είναι το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων και το δυσανάλογο μεγάλο κόστος των μεταφορών
4. Ο τριτογενής τομέας αποτελεί τον κυρίαρχο παραγωγικό τομέα στην διασυνοριακή περιοχή με ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό στα Δωδεκάνησα, την Κρήτη και την Κύπρο. Ο τουρισμός αποτελεί τον δυναμικότερο κλάδο της περιοχής, καθώς τροφοδοτεί και άλλες οικονομικές δραστηριότητες, ενώ παρουσιάζει διαχρονική δυναμική. Τα κυριότερα προβλήματα του, εστιάζονται στη μονοδιάστατη ανάπτυξη (μαζικός τουρισμός), στη μικρή διάρκεια της τουριστικής περιόδου, στη συγκέντρωση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε ορισμένες περιοχές και στην ανάγκη βελτίωσης των έργων υποδομής (θαλάσσιες μεταφορές και οδικό δίκτυο). Οι αδυναμίες αυτές επιδεινώνονται από τον εντονότερο και αυξημένο ανταγωνισμό από άλλες χώρες. Τα τελευταία έτη παρατηρείται μια στροφή στην ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, εκτός περιόδων αιχμής κλπ.
5. Στην ΠΒΑ, όπου ο τουρισμός υπολείπεται των άλλων Ελληνικών Περιφερειών της περιοχής Προγράμματος, η διαφορά καλύπτεται από το δημόσιο τομέα.
6. Σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των Περιφερειών, παρουσιάζει ο κλάδος των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με 9% στην Κύπρο και με μέγιστο από τις ελληνικές περιοχές, την Χίο με 5%.

7. Γενικότερα, η οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή επικεντρώνεται στον τουρισμό. Η υπέρμετρη ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας είχε ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη δραστηριοτήτων συνδεδεμένων με την πρωτογενή παραγωγή και την μεταποίηση.

Οι τομεακές προτεραιότητες που προτείνονται στο πλαίσιο της **Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της κάθε Περιφέρειας** καταγράφονται στην συνέχεια:

Κύπρος:

Κυρίαρχοι τομείς: 1) Τουρισμός (εναλλακτικές μορφές τουριστικών προϊόντων, αξιοποίηση οριζόντιων τεχνολογιών στον τουρισμό κα.)

2) Ενέργειας (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με έμφαση στην αξιοποίηση του ήλιου)

Δευτερεύοντες:

3) Πρωτογενής (Γεωργία), 4)Κατασκευές (αστική ανάπτυξη – δίκτυα), 5)Μεταφορές (ναυτιλία), 6)Υγεία

Σημαντικοί τομείς οριζόντιου χαρακτήρα:

1) Περιβάλλον και 2)Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου:

1) Αγροδιατροφικός (Αγροτική Παραγωγή και Μεταποίηση): Επικέντρωση στην ποιότητα: τεκμηρίωση - πιστοποίηση

2)Τουρισμός – Πολιτισμός: Επικέντρωση στην ποιότητα: τεκμηρίωση – πιστοποίηση

3) e- οικονομία: Ενσωμάτωση σε άλλες επιχειρήσεις

Περιφέρεια Κρήτης:

1) Αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, με επικέντρωση στη: αναβάθμιση βασικών προϊόντων, ανάπτυξη νέων προϊόντων υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικού χαρακτήρα και ενίσχυση της τεχνολογίας τροφίμων.

2) Περιβαλλοντικό σύμπλεγμα, με επικέντρωση: βιώσιμες κατασκευές, εξοικονόμηση ενέργειας, ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, έξυπνη διαχείριση υδάτων και αποβλήτων.

3) Τουριστικό -Πολιτιστικό σύμπλεγμα με επικέντρωση στην: αξιοποίηση πολυμέσων, ανάδειξη και συντήρηση πολιτιστικών πόρων, ανάπτυξη και αξιοποίηση ειδικών εργαλείων ΤΠΕ, δημιουργία εναλλακτικών μορφών τουρισμού

4) Σύμπλεγμα της Γνώσης με επικέντρωση στην ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, στην παραγωγή/προώθηση επιχειρηματικά αξιοποιήσιμης γνώσης, και στη συστηματική παροχή καινοτόμου επιχειρηματικής υποστήριξης.

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου:

1) Βιομηχανίας της Εμπειρίας: τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία (διευρυμένη αλυσίδα αξίας), 2) Αγροδιατροφή: Καλάθι Νοτίου Αιγαίου και συναφείς μεταποιητικές δραστηριότητες και 3) Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες: διαφοροποίηση & ποιότητα προϊόντων, δίκτυο εμπορίας.

Οριζόντιες:

1) Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και 2) Καθαρές «πράσινες» τεχνολογίες

Ο Τουρισμός –Πολιτισμός είναι κοινή προτεραιότητα για όλες της Περιφέρειες και δίνεται προσοχή στην αλυσίδα αξίας του τουρισμού η οποία διασταυρώνεται με τις αλυσίδες αξίας και άλλων συνεργαζόμενων κλάδων (πχ. αγροδιατροφικό). Ο Αγροδιατροφικός τομέας είναι κύριας προτεραιότητας για τις Ελληνικές Περιφέρειες και δευτερευούσης για την Κύπρο. Το Περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων της Ενέργειας γενικότερα και των ΑΠΕ ειδικότερα, τις καθαρές τεχνολογίες, τη διαχείριση υδάτων και αποβλήτων κα. αποτελεί είτε κύρια προτεραιότητα, είτε σημαντικό τομέα οριζόντιου χαρακτήρα, σε όλες τις Περιφέρειες. Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών επίσης ενσωματώνονται οριζόντια σε όλες τις δράσεις και σε όλες της Περιφέρειες. Οι Μεταφορές και ειδικότερα η Ναυτιλία καθώς και οι Κατασκευές έχουν επιλεγεί ως δευτερεύοντες τομείς για την Κύπρο ενώ μπορούν να συμπεριληφθούν στους τομείς οριζόντιου χαρακτήρα για το περιβάλλον, τις ΑΠΕ και τις καθαρές τεχνολογίες στις Ελληνικές Περιφέρειες. Τέλος η Περιφέρεια Κρήτης επιλέγει ως διακριτό τομέα το «Σύμπλεγμα Γνώσης» που αφορά κυρίως στις εκπαιδευτικές υπηρεσίες και στην παραγωγή/προώθηση επιχειρηματικά αξιοποιήσιμης γνώσης, που δύναται - και είναι χρήσιμο – να ενσωματωθεί και αξιοποιηθεί από τις δράσεις όλων των προτεραιοτήτων και ιδιαίτερα όσες αφορούν τον επιχειρηματικό τομέα.

Στοιχεία Απασχόλησης ανά κλάδο

Η ανά κλάδο απασχόληση (2011), ακολουθεί, σε γενικές γραμμές, την αντίστοιχη ΑΠΑ όσον αφορά την κατάταξη, δηλαδή 1ος κλάδος απασχόλησης, είναι ο κλάδος εμπορίου-

τουρισμού, αλλά τα ποσοστά απασχολούμενων διαφέρουν από τα ποσοστά ΑΠΑ ανά κλάδο. Συμπερασματικά:

1. Στον πρωτογενή τομέα η διακύμανση ανά περιοχή είναι ιδιαίτερα υψηλή από 5% στην Κύπρο και 6% στην Δωδεκάνησο έως 32% στο Λασιθί.
2. Η απασχόληση στον δευτερογενή τομέα, παρουσιάζει υψηλή διακύμανση μεταξύ των περιφερειών από 12% στο Λασιθί, 19% στην Κύπρο, έως 24% στις Κυκλάδες, με ιδιαίτερη την συμβολή του κλάδου των κατασκευών στις Κυκλάδες, κυρίως λόγω της κατασκευής τουριστικών καταλυμάτων.
3. Στον τριτογενή τομέα, ο κλάδος του εμπορίου-τουρισμού, αποτελεί τον μεγαλύτερο εργοδότη, καθώς απασχολεί σε όλες τις χωρικές ενότητες το μεγαλύτερο ποσοστό, από 45% στις Κυκλάδες (μέγιστο), έως 31% το ελάχιστο στη Λέσβο, συγκριτικά με 33% στην Ελλάδα και 35% στην Κύπρο.

Τουρισμός

Λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της περιοχής ο τουρισμός αποτελεί τον σημαντικότερο κλάδο του τριτογενή τομέα, όσον αφορά ΑΠΑ και απασχολούμενο προσωπικό. Οι αφίξεις σε όλες τις χωρικές ενότητες της προγραμματικής περιοχής μειώθηκαν το 2012, αλλά σύμφωνα με ανακοινώσεις των αρμόδιων Υπουργείων αναμένεται αυξητική τάση το 2013 και 2014. Οι διανυκτερεύσεις στην περιοχή προγράμματος (2007-2012) μειώνονται, ενώ αυξάνονται στην Ελλάδα και την ΕΕ28. Το Νότιο Αιγαίο έχει το 10,4% των διανυκτερεύσεων της Ελλάδας, η Κρήτη το 8,4% και το Βόρειο Αιγαίο μόλις το 2,1%. Στις ελληνικές περιφέρειες, ο δείκτης «διανυκτερεύσεις ανά άφιξη», είναι υψηλότερος αυτού της Ελλάδος και της Ευρώπης, ενώ είναι μικρότερος αυτού της Κύπρου. Διαχρονικά δεν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις. Στην περιοχή λειτουργούν (2012), συνολικά στις ελληνικές περιφέρειες 10.841 ξενοδοχεία και λοιπά ομοειδή καταλύματα, και στην Κύπρο 802. Το 2011 παρουσιάστηκε μικρή μείωση των καταλυμάτων σε όλες τις περιφέρειες, ενώ το 2012 παρατηρείται χαμηλή άνοδος στις ελληνικές περιφέρειες, ενώ στην Κύπρο η μείωση συνεχίζεται. Ο κλάδος, είχε πολύ μικρή άνοδο σε διανυκτερεύσεις και σε αφίξεις τα έτη 2008-2011, αλλά μεγάλη μείωση το έτος 2012 σε σχέση με το 2011 για την Ελλάδα. Αντίστοιχα για την Κύπρο, μετά από μια πτώση των διανυκτερεύσεων (αλλά όχι των αφίξεων) το 2009, επήλθαν σταδιακές αυξήσεις μέχρι το 2012. Ο προσβάσιμος τουρισμός (accessible tourism- Τουρισμός για ΑμΕΑ και Τρίτη ηλικία) είναι σκόπιμο να αποτελέσει μια σημαντική παράμετρο, η οποία θα ενσωματωθεί στον σχεδιασμό κάθε τουριστικής πρωτοβουλίας διότι συντελεί στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, στην αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος και στην προσέλκυση νέων προσοδοφόρων αγορών.

Συμπεράσματα: Τόσο η ΑΠΑ όσο και η απασχόληση, υποδεικνύουν ότι ο τουρισμός είναι ο δυναμικότερος οικονομικός κλάδος και μπορεί να αποτελέσει τον κλάδο στόχο. Η γεωργία παρά το μικρό της μέγεθος, εμφανίζει αξιόλογη δυναμική, ενώ οι δυνατότητες μεταποίησης της α' γενούς παραγωγής, διαμορφώνουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης και ενίσχυσης των περιφερειακών παραγωγικών συστημάτων. Στα πλαίσια του ΔΠΣ, η βασική αναπτυξιακή ανάγκη εντοπίζεται στην ενίσχυση της εξωστρέφειας, ιδιαίτερα σε παραγωγικές δραστηριότητες που παρουσιάζουν ανταγωνιστικές προοπτικές και διασυνδέσεις στον παραγωγικό ιστό της διασυνοριακής περιοχής.

1.4 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στην πλέον πρόσφατη έκδοση (2014), του Πίνακα Επιδόσεων της Ένωσης Καινοτομίας (ΠΠΕΚ 2014), οι τρεις ελληνικές Περιφέρειες της περιοχής συνεργασίας, όπως και η χώρα συνολικά, εντάσσονται στις «περιφέρειες με μέτριες επιδόσεις στην καινοτομία». Αντίθετα η Κύπρος εντάσσεται στις «χώρες με καλές επιδόσεις στην καινοτομία», με επιδόσεις καινοτομίας που υπερβαίνουν ή πλησιάζουν τον μ.ό. της ΕΕ. Στην διασυνοριακή περιοχή παρατηρείται μεγάλη υποχρηματοδότηση της Έρευνας και Ανάπτυξης σε σχέση με τον μ.ό. της ΕΕ28, που υποδηλώνει χαμηλά επίπεδα παροχής οικονομικής στήριξης αλλά και διάθεσης επιχειρηματικών κεφαλαίων για επενδύσεις στην καινοτομία. Αντίθετα, υπάρχει μεγαλύτερη σύγκλιση γενικά της περιοχής συνεργασίας με την ΕΕ28 στους ανθρώπινους πόρους στην Έρευνας και Ανάπτυξης, ενώ αξιοσημείωτες επιδόσεις παρουσιάζουν στους πόρους αυτούς ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού τους, ιδιαίτερα οι Περιφέρειες Κρήτης και Βορείου Αιγαίου λόγω της συγκέντρωσης ερευνητικού δυναμικού στα οικεία ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Συμπεράσματα: Με βάση την σύγκριση της προσφοράς και των επιδόσεων στο τομέα της καινοτομίας στην περιοχή συνεργασίας, η αναλογικά περιορισμένη πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση και σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου τείνουν να δυσχεραίνουν την περαιτέρω ανάπτυξη της καινοτομίας από τα ερευνητικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις, ενώ το δυνητικά αξιοποιήσιμο ανθρώπινο κεφάλαιο του συστήματος έρευνας και καινοτομίας δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες της παραγωγικής δραστηριότητας. Στα πλαίσια του ΔΠΣ, η βασική αναπτυξιακή ανάγκη εντοπίζεται στην συντονισμένη αξιοποίηση και διάχυση της καινοτομίας στον παραγωγικό ιστό της διασυνοριακής περιοχής.

1.5. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρά την μείωση του βαθμού απασχόλησης στην περιοχή συνεργασίας λόγω της διεθνούς και της εγχώριας οικονομικής κρίσης, εντούτοις - ως το 2012 - οι επιδόσεις στην αγορά εργασίας στην Κύπρο είναι συγκρίσιμες με τον ευρωπαϊκό μ.ό. και στις 3 ελληνικές περιφέρειες είναι καλύτερες σε σχέση με την χώρα συνολικά. Επίσης, παρά την κοινή τάση μείωσης της απασχόλησης διαχρονικά, υπάρχει έντονη διαφοροποίηση μεταξύ της Κύπρου και των 3 ελληνικών περιφερειών αναφορικά με την επιτευχθείσα επίδοση.

Το ποσοστό ανεργίας στην διασυνοριακή περιοχή παρουσίασε σημαντική αύξηση την περίοδο 2008-2013, με μεγαλύτερη έξαρση στην Κρήτη, ΒΑ και ΝΑ σε αντιστοιχία με την γενικότερη τάση στην Ελλάδα, λόγω της βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης. Στην Κύπρο η διαχρονική τάση της ανεργίας κυμαινόταν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα προκρίσης, ωστόσο από το 2009 και σταδιακά ως το 2012 τα ποσοστά της προσέγγιζαν τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μ.ό., ενώ το τελευταίο έτος (2013), λόγω της κρίσης της κυπριακής οικονομίας, η ανεργία αυξήθηκε σημαντικά. Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας, παρουσιάζει σημαντική αύξηση μετά το 2009 και αφού ήταν στα χαμηλότερα επίπεδα του κατά το έτος 2008 ιδιαίτερα στο Βόρειο Αιγαίο και την Κρήτη. Τα υψηλά ποσοστά για τις περιφέρειες αυτές υποδηλώνουν τον ενδεχόμενο κίνδυνο μεγάλης διαρθρωτικής ανεργίας. Ωστόσο, τόσο η Κύπρος, όσο και το ΝΑ διατηρούν χαμηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας, κατώτερα ακόμα και από το επίπεδο ΕΕ28 (4,7% για το 2012). Τα ποσοστά ανεργίας των νέων εμφανίζουν σχετικά παρόμοιες τάσεις. Το ΒΑ και η Κύπρος παρουσίασαν τα χαμηλότερα ποσοστά ακόμη και σε σχέση με τον μ.ό. της ΕΕ27 (15,6%), ενώ οι λοιπές ελληνικές περιφέρειες παρουσίασαν σχετικά υψηλότερα ποσοστά.

Τα ποσοστά αυξήθηκαν σχετικά υψηλότερα για τις αντίστοιχες περιφέρειες της διασυνοριακής περιοχής. Το 2008, σταθερά σε όλες τις περιοχές κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών λόγω της χρηματοπιστωτικής και δημοσιονομικής κρίσης, σε επίπεδα - ιδιαίτερα στις ελληνικές περιφέρειες πάνω από το διπλάσιο του μέσου όρου της EU28 23% (2012). Οι τάσεις αυτές αποδίδονται στην αναιμική οικονομική ανάπτυξη και την αναντιστοιχία μεταξύ των δυνητικών δεξιοτήτων των εργαζομένων και των αναγκών των εργοδοτών στην Ελλάδα και τη Κύπρο. Ανάλογες τάσεις ιδιαίτερα στις ελληνικές περιφέρειες παρουσιάζουν τα ποσοστά ανεργίας στις γυναίκες, ενώ στην Κύπρο, τουλάχιστον μέχρι το 2012 η κατάσταση συμβάδιζε με τον ευρωπαϊκό μ.ό. Εντοπίζονται μεγάλες διαφοροποιήσεις στην περιοχή συνεργασίας αναφορικά με τον βαθμό συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση, η οποία κυμαίνεται από 39,5% για την ΠΒΑ και 41,4% για την ΠΝΑ και 45,4% για την Κρήτη, έως 59,4% για την Κύπρο, ποσοστό το οποίο ακόμα υπερβαίνει το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο του 58,5% (στοιχεία 2012). Σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μ.ό. υφίσταται μεγάλη απόκλιση, των 11,1 ποσοστιαίων μονάδων στην διαφορά μεταξύ του ανδρικού και γυναικείου ποσοστού απασχόλησης. Το 2012, οι διαφορές αυτές για τις ελληνικές περιφέρειες ήταν πολύ πάνω από το μ.ό. της ΕΕ28, σε αντίθεση με την Κύπρο που ταυτίζονται.

Συμπεράσματα: Η διασυνοριακή περιοχή έχει υποστεί σημαντικές απώλειες στην απασχόληση, εξ' αιτίας της διεθνούς οικονομικής κρίσης του 2008 και των μεταγενέστερων εκφάνσεων της σε εθνικό επίπεδο. Οι εντάσεις στην αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα εμφανείς στις ελληνικές περιφέρειες, έχοντας πλήξει δυσανάλογα τους μακροπρόθεσμα και νέους ανέργους, καθώς και το γυναικείο τμήμα του εργατικού δυναμικού. Το ΔΠΣ συνεπικουρεί τις mainstream παρεμβάσεις στα πλαίσια των Διαρθρωτικών Ταμείων σε Ελλάδα και Κύπρο για την αντιμετώπιση των κρίσιμων ελλειμμάτων της αγοράς εργασίας στην δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης.

1.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ (ΦΤΩΧΕΙΑ, ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ, ΥΓΕΙΑ ΚΤΛ)

Το 2010, που είναι το πλέον πρόσφατο έτος με δεδομένα διαθέσιμα σε επίπεδο χωρικής ενότητας για την Ελλάδα, το 23,9% του συνολικού πληθυσμού στα Νησιά Αιγαίου & Κρήτη αντιμετώπιζε τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ και στην Κύπρο το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε στο 24,6%, επιδόσεις αρκετά χειρότερες σε σχέση με το μ.ό. της ΕΕ των 27 (16,4%). Ο κύριος λόγος είναι τα συγκριτικά υψηλότερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας στην ΠΒΑ και την Κρήτη, καθώς και το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων που ζουν σε περιοχές με χαμηλή ένταση εργασίας (επομένως και χαμηλά επίπεδα εισοδήματος των νοικοκυριών) στο ΠΝΑ και την Κύπρο. Τα ποσοστά αυτά εκτιμάται ότι αυξήθηκαν περαιτέρω κατά την περίοδο 2011-2013 τόσο για την Ελλάδα, όσο και την Κύπρο, λόγω της αντίστοιχα δυσμενούς επίδρασης της μεγάλης ύφεσης και της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Από το 2009 και μετά, το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε περιοχές με χαμηλή ένταση εργασίας, η οποία αποτελεί έναν από τους παράγοντες που δημιουργούν τον κίνδυνο της φτώχειας, αυξάνεται στις ελληνικές περιφέρειες και στην Κύπρο, σε αντιστοιχία με τις ευρύτερες επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Ο μεγάλος αριθμός των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό της διασυνοριακής περιοχής είναι συνεπής με την παρουσία διαφόρων κοινωνικών ομάδων που θεωρούνται πιο ευάλωτες μεταξύ των πολιτών τους. Ομάδες με το μεγαλύτερο κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, κυρίως συνδέεται με τη μακροχρόνια ανεργία και την αεργία, είναι οι ευάλωτες εθνοτικές μειονότητες και οι εσωτερικοί μετανάστες, οι αιτούντες άσυλο και τα ξένα πρόσωπα που απολαύουν επικουρικής προστασίας, καθώς και τα άτομα με αναπηρία. Η

ένταξη των περιθωριοποιημένων ομάδων του πληθυσμού αποτελεί προϋπόθεση για την ενίσχυση της συνοχής και της ευημερίας στην διασυνοριακή περιοχή. Η συχνότητα εμφάνισης της φτώχειας έχει πολλές κοινωνικές συνέπειες, μεταξύ των οποίων είναι οι επιδεινούμενες συνθήκες για τη δημόσια υγεία. Η διασυνοριακή περιοχή διαθέτει πρόσβαση σε κρίσιμους πόρους υγειονομικής περίθαλψης σε επίπεδα που είναι κατώτερα του μέσου όρου της ΕΕ28 στις βασικές υποδομές (κλίνες), ενώ υπερτερεί στο ανθρώπινο δυναμικό (ιατροί). Σχετικά, με τον μέγιστο αριθμό ασθενών που μπορούν να αντιμετωπιστούν από νοσοκομεία (νοσοκομειακές κλίνες/100.000 κατοίκους), οι περιφέρειες της περιοχής συνεργασίας έχουν λιγότερο από επαρκή επίπεδα καθώς υπολείπονται του μέσου όρου της ΕΕ28 σε ποσοστά που κυμαίνονται από περίπου 12% (ΠΝΑ, Κρήτη) έως περίπου 35%-40% (Κύπρος, ΠΒΑ). Όμως η της πυκνότητα των ιατρών, που υποδηλώνει την πρόσβαση στις ιατρικές υπηρεσίες (γιατροί/100.000 κατοίκους), οι ελληνικές περιφέρειες (ειδικά η Κρήτη λόγω της ύπαρξης Πανεπιστημιακού νοσοκομείου) έχουν ένα σαφές πλεονέκτημα. Παρότι η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός αναγκάζει περισσότερους ανθρώπους να καταφύγουν σε νοσοκομειακή περίθαλψη - η οποία είναι φθηνότερη κατά κανόνα από την ιδιωτική ιατρική περίθαλψη, η διασυνοριακή περιοχή συνεργασίας φαίνεται ότι διατρέχει σοβαρό κίνδυνο επιδείνωσης των συνθηκών υγειονομικής περίθαλψης, καθώς τα διαθέσιμα δεδομένα δείχνουν ότι στο σύνολο της περιοχής το προσδόκιμο ζωής είναι υψηλότερου του μέσου όρου της ΕΕ27, ενώ και τα ποσοστά βρεφικής θνησιμότητας είναι συγκριτικά καλύτερα με μοναδική εξαίρεση το ΒΑ.

Συμπεράσματα: Εν κατακλείδι, το επίπεδο κοινωνικού αποκλεισμού στην διασυνοριακή περιοχή φαίνεται να επηρεάζεται κυρίως από το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης (σε σχέση με το μέγεθος της αγοράς και τις δυνατότητες εισοδήματος) στις επιμέρους περιφέρειες, ενώ η γενική πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη θεωρείται συνολικά ικανοποιητική λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά επίπεδα των στατιστικών υγείας. Οι αναπτυξιακές ανάγκες της διασυνοριακής περιοχής στο πεδίο αυτό θεωρούνται ότι καλύπτονται επαρκώς από τα mainstream Προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στις δύο χώρες.

1.7. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ένας από τους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», είναι η μείωση της σχολικής διαρροής (ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18-24 που εγκαταλείπουν νωρίς το σχολείο), σε κάτω του 10%. Σχεδόν το 1/3 των ευρωπαϊκών περιοχών δεν καλύπτουν το κριτήριο. Στην περιοχή του προγράμματος το κριτήριο το καλύπτει μόνο η Κύπρος (9,1%), ενώ η ΠΝΑ έχει ιδιαίτερα υψηλή τιμή (21,7%). Οι ελληνικές περιφέρειες είναι λιγότερο «μορφωμένες» καθώς ο δείκτης της στρατηγικής Ευρώπη 2020, για το ποσοστό ατόμων ηλικίας 30-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι χαμηλότερο από το μ.ό. της ΕΕ 28. Το υψηλότερο ποσοστό για το 2013 (και όλα τα προηγούμενα έτη), το έχει η Κύπρος. Το ποσοστό των κατοίκων ηλικίας 25-64 ετών με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση στις τουριστικές περιφέρειες της Κρήτης και του Βορείου Αιγαίου είναι χαμηλότερο του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού, ενώ στην Κύπρο παρατηρείται το υψηλότερο ποσοστό κατοίκων με τριτοβάθμια εκπαίδευση 39,3% έναντι 27,6% του Βορείου Αιγαίου και 30,0% της Ευρώπης των 15.

Συμπεράσματα: Μεγάλη διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου μεταξύ των Ελληνικών περιφερειών και της Κύπρου. Η Κύπρος διαθέτει μεγάλο ποσοστό ατόμων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και υπερτερεί με μεγάλη διαφορά τόσο των Ελληνικών

Περιφερειών όσο και του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Όσον αφορά τις Ελληνικές τουριστικές Περιφέρειες (Νότιο Αιγαίο και Κρήτη), αφενός υπολείπονται σε τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αφετέρου έχουν υψηλή σχολική διαρροή, γεγονός που επηρεάζεται από την δυνατότητα απασχόλησης των νέων στον τουρισμό (κυρίως οικογενειακές επιχειρήσεις). Οι αναπτυξιακές ανάγκες της διασυνοριακής περιοχής στο πεδίο αυτό θεωρούνται ότι καλύπτονται επαρκώς από τα mainstream Προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στις δύο χώρες.

1.8. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Αεροπορικές υποδομές και αεροπορική κίνηση

Η επιλέξιμη περιοχή διαθέτει σήμερα είκοσι έξι (26) αεροδρόμια (3 στην Κρήτη, 16 κυρίως μικρά αεροδρόμια στην ΠΝΑ, 5 στην ΠΒΑ, 2 διεθνή στην Κύπρο. Ο αερολιμένας Ηρακλείου, βρίσκεται ήδη στα όρια εξυπηρέτησης του και υπάρχουν σχέδια για την δημιουργία νέου στην περιοχή Καστέλλι Ηρακλείου, με την μορφή παραχώρησης. Οι αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου είναι οι πλέον σύγχρονοι στην περιοχή. Δεδομένου του τουριστικού χαρακτήρα της διασυνοριακής περιοχής, η αεροπορική κίνηση χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, με αποτέλεσμα η θερινή περίοδος να δοκιμάζει τις δυνατότητες εξυπηρέτησης των αεροδρομίων της περιοχής (χώροι στάθμευσης αεροσκαφών, αεροσταθμοί κτλ). Τα δύο μεγαλύτερα σε όρους επιβατικής κίνησης αεροδρόμια (Λάρνακα, Ηράκλειο), συγκεντρώνουν σταθερά, τα τελευταία δέκα χρόνια, το 47,6% του συνόλου της αεροπορικής κίνησης στην διασυνοριακή περιοχή, ενώ μαζί με τα επόμενα τέσσερα (Ρόδου, Χανίων, Πάφου και Κω), συγκεντρώνουν τα εννέα δέκατα (86,9%) του συνόλου της αεροπορικής κίνησης. Στο νησιωτικό σύμπλεγμα του Αιγαίου αρχιπελάγους έχουν κατασκευαστεί και λειτουργούν 41 ελικοδρόμια πλήρως εξοπλισμένα. Παράλληλα, δύο Γενικά Νοσοκομεία, αυτά της Ρόδου και των Χανίων, διαθέτουν ελικοδρόμια. Η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική στην Κύπρο, αφού κανένα ελικοδρόμιο -πλην αυτού της Αστυνομίας για το οποίο δεν ισχύουν οι διαδικασίες Πολιτικής Αεροπορίας-, δεν έχει αδειοδοτηθεί για χρήση (δεδομένα 2011). Να επισημάνουμε ότι η αξιοποίηση του φυσικού αερίου, σημαίνει ανάπτυξη εξεδρών γεωτρήσεων, οι οποίες φέρουν ελικοδρόμια, ως απαραίτητο εξοπλισμό για την εξυπηρέτησή τους, τα οποία με την σειρά τους προϋποθέτουν την ύπαρξη οργανωμένων και αδειοδοτημένων ελικοδρομίων στην στεριά. Η διασυνοριακή περιοχή δεν εξυπηρετείται από υδροπλάνα. Ένα «νέο» αεροπορικό μέσο κάνει την εμφάνισή του στην διασυνοριακή περιοχή με τον νόμο 4146/2013 του ελληνικού κράτους. Στο ελληνικό υπουργείο Μεταφορών, έχουν κατατεθεί αιτήσεις για την ανάπτυξη και λειτουργία 112 υδατοδρομίων, για την θερινή περίοδο του 2014. Παρά την αυξημένη ζήτηση για άδειες, δεν είχε συσταθεί η αρμόδια Επιτροπή Υδατοδρομίων και ούτε έχουν εκδοθεί όλες οι Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή του (Απρίλιος 2014). Να σημειωθεί ότι με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, η ανάπτυξη των εγκαταστάσεων των υδατοδρομίων, θα γίνει ως καθαρά ιδιωτική επένδυση, περίπου 15 εκατ. ευρώ.

Θαλάσσιες μεταφορές

Η Κρήτη διαθέτει σήμερα πέντε (5) κύρια λιμάνια, που εξασφαλίζουν τη θαλάσσια σύνδεση με την υπόλοιπη ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα και την Κύπρο. Η ΠΝΑ διαθέτει τριανταδύο (32) μικρά και μεγάλα λιμάνια, ενώ η ΠΒΑ διαθέτει πέντε (5) κύρια

λιμάνια και η Κύπρος πέντε (5) κύρια λιμάνια. Όλοι οι λιμένες έχουν μικτή –επιβατική και εμπορική- χρήση. Σε πολλά λιμάνια της περιοχής εκτελούνται σημαντικά έργα.

Οδικές μεταφορές

Αναπόφευκτα, οι οδικές μεταφορές απασχολούν την Κύπρο και τα υπόλοιπα μεγάλα νησιά της διασυνοριακής περιοχής (Κρήτη, Ρόδο, Μυτιλήνη κτλ). Μείζων ζήτημα για την Κρήτη είναι η υλοποίηση του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) και ο σχεδιασμός του Νότιου (ΝΟΑΚ), ενώ αξιόλογη απειλή που πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα, είναι ο υψηλός δείκτης οδικών ατυχημάτων. Για την Κύπρο, βασική προτεραιότητα αποτελεί και η συμπλήρωση του βασικού Διευρωπαϊκού Δικτύου Οδικών Μεταφορών με έμφαση στον 4ο Διάδρομο του Κεντρικού Δικτύου Orient/East-Med (Αμβούργο – Πειραιάς – Λεμεσός- Λευκωσία).

Συνδυασμένες μεταφορές και Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

Το επόμενο ερώτημα που τίθεται στο πεδίο των μεταφορών, είναι η αναδιοργάνωση του συνόλου των δικτύων των μεταφορικών υποδομών σε ένα συνεκτικό, συστημικό και λειτουργικό σύνολο, με στόχο την διασφάλιση δυνατοτήτων παροχής υπηρεσιών συνδυασμένων μεταφορών. Το ζήτημα απαιτεί την συντονισμένη συμμετοχή των λειτουργών των υποδομών, των παρόχων υπηρεσιών και των τελικών χρηστών. Σε μια κατακερματισμένη εδαφική ενότητα, όπως το διασυνοριακό αρχιπέλαγος του προγράμματος «Ελλάδα- Κύπρος», όπου οι μεταφορτώσεις αγαθών και εμπορευμάτων και η μετεπιβιβάσεις κατοίκων και τουριστών, είναι μια δεδομένη συνθήκη, οι συνδυασμένες μεταφορές αποκτούν κρίσιμη σημασία για την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Στον ίδιο βαθμό, είναι απαραίτητη η αναθεώρηση της ισχύουσας πολιτικής για τις ΥΓΟΣ, στην βάση της αξιοποίησης των συνδυασμένων μεταφορών, με στόχο τις καλύτερες υπηρεσίες προς τους κατοίκους και τους επισκέπτες, όσο και την μείωση του κόστους των ΥΓΟΣ. Η χρηματοδότηση γραμμών που θα συνδέουν τα πιο απομακρυσμένα τμήματα της διασυνοριακής περιοχής (π.χ. Μύρινα-Πάφος) ή άλλα τμήματα, υπό το καθεστώς των ΥΓΟΣ, είναι μια προοπτική που μπορεί και αξίζει να διερευνηθεί. Για το σύνολο του τομέα των μεταφορών, στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) της Κύπρου, δηλώνεται ως προτεραιότητα η επέκταση και η αναβάθμιση της σχετικής λιμενικής υποδομής και την συμπλήρωση του βασικού Διευρωπαϊκού Δικτύου Οδικών Μεταφορών με έμφαση στη συμπλήρωση ελλειπόντων κρίκων (missing links). Σε ότι αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές, στο ΣΕΣ της Ελλάδας, δηλώνεται ότι επιδιώκεται η βελτίωση υπαρχόντων και η δημιουργία νέων λιμενικών υποδομών, με σκοπό την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών και την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών». Στις αεροπορικές μεταφορές, κρίνεται αναγκαία η βέλτιστη εξυπηρέτηση των μετακινούμενων στα αεροδρόμια, με την επέκταση, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων υφιστάμενων αεροδρομίων, και την εφαρμογή της τηλεματικής και των τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚτΠ), στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου συστήματος».

Συμπεράσματα: Η υφιστάμενη αεροπορική υποδομή κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική καθώς είναι ισόρροπα κατανομημένη και σε αρκετές περιπτώσεις σύγχρονη. Οι συμπληρωματικές αεροπορικές υποδομές (ελικοδρόμια, υδατοδρόμια), θα πρέπει να τύχουν της προσοχής των υπηρεσιών. Έξι αεροδρόμια δέχονται σχεδόν το σύνολο της αεροπορικής κίνησης, με αποτέλεσμα να δοκιμάζονται τα όριά τους. Οι λιμενικές υποδομές είναι ισόρροπα κατανομημένες και ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα μεγαλύτερα λιμάνια, έχουν κατασκευαστεί αρκετά έργα, που τα έχουν αναβαθμίσει. Στα μικρότερα από αυτά, απομένει να γίνουν αρκετά έργα κυρίως στον τομέα της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και της εξυπηρέτησης των επιβατών. Στην Κύπρο και τα υπόλοιπα μεγάλα νησιά της διασυνοριακής περιοχής, είναι απαραίτητο να εκτελεστούν όσα έργα απομένουν και κυρίως να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της οδικής ασφάλειας, δεδομένης και της αύξησης των οδικών μετακινήσεων κατά την τουριστική περίοδο. Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί για τη διασφάλιση πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις μεταφορικές υποδομές και υπηρεσίες κατ' απαίτηση των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για τα δικαιώματα των επιβατών.

1.9 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Στη διασυνοριακή περιοχή, το 47% και το 64% των νοικοκυριών στο ελληνικό τμήμα και στο κυπριακό τμήμα αντίστοιχα, είχαν πρόσβαση σε κάποιο ευρυζωνικό δίκτυο (Eurostat, 2013).

Το ίδιο έτος, ο μ.ο. για την ΕΕ28 ήταν 76%. Οι ρυθμοί ανάπτυξης του δικτύου κατά την περίοδο 2008-2013 (160% και 90% αύξηση, για το ελληνικό και κυπριακό τμήμα, αντίστοιχα) ήταν πολύ υψηλότεροι από αυτούς στην ΕΕ (50% αύξηση), με αποτέλεσμα να συγκλίνει ταχύτατα η περιοχή με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα. Η DSL παραμένει η κυρίαρχη τεχνολογία στην ΕΕ με μερίδιο χρήσης 74,6% ενώ τα δίκτυα «νέας γενιάς» (NGA) κατέχουν μόλις το 16%. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη, που δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται ότι η ευρυζωνική κάλυψη στην Κύπρο είναι σημαντικά καλύτερη απ' ό,τι στο ελληνικό τμήμα της διασυνοριακής περιοχής ιδίως όσον αφορά τα δίκτυα νέας γενιάς. Πιο σημαντική όμως από τις διαθέσιμες υποδομές, είναι η χρήση του διαδικτύου από τη διοίκηση, τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Το 48% των νοικοκυριών της Ελληνικής πλευράς και το 65% της Κύπρου διέθεταν σύνδεση στο internet, ενώ το 50% των κατοίκων της Ελληνικής πλευράς και το 62% της Κύπρου χρησιμοποιούσαν τακτικά το internet (περισσότερο από μία φορά την εβδομάδα) (Eurostat, 2013). Μόνο όμως το 20% των κατοίκων στο ελληνικό τμήμα και το 35% στην Κύπρο έκαναν διαδικτυακές αγορές. Σύμφωνα με έρευνα (Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. 2010), το 96% των επιχειρήσεων στην ΠΝΑ διέθεταν σύνδεση με το internet, το 91,3% στην Κρήτη, και το 82,1% στην ΠΒΑ, ενώ στην Κύπρο, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 91% (Eurostat, 2013). Οι περισσότερες από αυτές τις συνδέσεις ήταν ευρείας ζώνης (88,3% στην ΠΝΑ, 81,5% στην Κρήτη και 78,6% στην ΠΒΑ, ενώ στην Κύπρο, το ποσοστό αυξήθηκε από 85% (2010) σε 93% (2013). Εν τούτοις μικρός αριθμός των επιχειρήσεων (28% έως 36%), χρησιμοποιούσαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή ιστολόγια (blogs) (3% έως 4% το 2010 στο ελληνικό τμήμα, ενώ στην Κύπρο το 2013 ήταν 37%). Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούσαν συστήματα ηλεκτρονικής τιμολόγησης δεν ξεπερνούσαν το 40% και σε κάποιες περιπτώσεις ήταν ιδιαίτερα χαμηλά, όπως στην περίπτωση του της ΠΒΑ (15%). Αντίστοιχα ήταν και τα ποσοστά των επιχειρήσεων που έκαναν επενδύσεις σε ΤΠΕ (ΠΝΑ 47%, Κρήτη 36% και ΠΒΑ 32%). Αντιθέτως, οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το internet για τις συναλλαγές τους με το δημόσιο ήταν ιδιαίτερα υψηλό (ΠΝΑ 86%, Κρήτη 77% και ΠΒΑ

78%, και Κύπρος 85%, Eurostat 2013), ενώ από τις επιχειρήσεις που διενεργούν διαδικτυακές πωλήσεις, το Βόρειο Αιγαίο φαίνεται να κατέχει την πρωτοπορία με 16% (Κρήτη και ΠΝΑ 9% και Κύπρος 8% (Eurostat 2010), το 2013 αυξήθηκε σε 10%). Τέλος, σε σχέση με τις πράσινες τεχνολογίες, το 22% των επιχειρήσεων στην Κρήτη και την ΠΝΑ χρησιμοποιούσαν κάποιο λογισμικό για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, και το 14% των επιχειρήσεων στην ΠΒΑ.

Συμπεράσματα: Παρά το γεγονός ότι η διασυνοριακή περιοχή υπολείπεται της Ευρώπης – κυρίως όσον αφορά τα δίκτυα «νέας γενιάς» - σε σχέση με την ευρυζωνική κάλυψη, η σημαντικότερη πρόκληση φαίνεται να είναι η χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε όλους τους τομείς (από το δημόσιο, τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις). Επομένως, η ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου και εφαρμογών, αποτελεί βασική αναπτυξιακή ανάγκη. Τέλος, σημαντικό κρίνεται και το ζήτημα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας που αποτελεί, τόσο εθνική και ευρωπαϊκή υποχρέωση.

1.10. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ (ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ, ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΤΛ)

Πολιτιστική Κληρονομιά

Η διασυνοριακή περιοχή είναι πλούσια τόσο σε πολιτιστικούς, όσο και σε φυσικούς πόρους. Η μακράιωνη συνεχής κατοίκηση της, έχει αφήσει έντονα τα σημάδια παλαιότερων πολιτισμών. Η ιστορική γεωστρατηγική της θέση την έχει καταστήσει επίδοκο πολλών συγκρούσεων στην πορεία του χρόνου. Ο συνδυασμός των χαρακτηριστικών της γεωγραφικής ασυνέχειας, της απομόνωσης, της περιφερειακότητας, της πολυδιάσπασης του χώρου αλλά και της μοναδικής πολιτισμικής ταυτότητας, συνθέτουν την ιδιαίτερη εικόνα του συγκεκριμένου νησιωτικού χώρου που σημειωτέον συγκεντρώνει και ένα πλούσιο δίκτυο ξεχωριστών οικοτόπων. Η διασυνοριακή περιοχή έχει 7 μνημεία/σύνολα μνημείων αναγνωρισμένα ως μνημεία της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (UNESCO-World Heritage List), ενώ εκκρεμεί η εγγραφή της Κνωσού (Κρήτη). Πολλά μνημεία της περιοχής έχουν διακριθεί με το βραβείο της EUROPA NOSTRA. Εκατοντάδες άλλα μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, ανασκαφές και μουσεία, διάσπαρτα στον χώρο της επιλέξιμης περιοχής, υπενθυμίζουν τις οικονομικές, πολιτιστικές και κοινωνικές σχέσεις με τους λαούς της Ανατολικής Μεσογείου και της Ευρώπης και αποτελούν τα στοιχεία που μαγνητίζουν τους επισκέπτες και τους φιλότεχνους, δίνουν στίγμα στο τουριστικό προϊόν και συμβάλλουν στην ταυτοδότηση (branding) του τόπου. Οι παραδοσιακοί οικισμοί και τα ιστορικά κέντρα πόλεων αποτελούν επίσης βασικά στοιχεία της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Στην επιλέξιμη περιοχή, αναφορικά με τις υποδομές σύγχρονου πολιτισμού, υπάρχει σημαντικός αριθμός από θεματικά μουσεία που εστιάζουν στην ιδιαίτερη παράδοση κάθε νησιού. Επιπλέον, σε μικρότερο αριθμό υπάρχουν δημόσιες και ιδιωτικές υποδομές που υποστηρίζουν μεγάλα γεγονότα σύγχρονου πολιτισμού (χορός, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική κλπ).

Φυσικό Περιβάλλον

Στην ελληνική πλευρά καταγράφονται 142 περιοχές του δικτύου NATURA 2000, με συνολική έκταση 1.014.700 εκτάρια. Η Κύπρος έχει καθορίσει 40 ΤΚΣ, εκ των οποίων οι 8 περιοχές είναι και ΤΚΣ και ΖΕΠ ταυτόχρονα, ενώ υπάρχουν 22 περιοχές, που είναι μόνο ΖΕΠ. Έχει ολοκληρώσει 39 Διαχειριστικά Σχέδια ενώ το 40ο βρίσκεται στο στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης. Αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 2ου τριμ. 2014. Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας, τα Κ-Μ, υποχρεούνται να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)», το αργότερο μέσα σε μια εξαετία και να καθορίσουν τις προτεραιότητες για τη διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εντός αυτών. Η Κύπρος έχει προχωρήσει με την κήρυξη τριών περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (Κοιλιάδα Διαρίζου, Ξερός Ποταμός και Βουνί Παναγίας) σε ΕΖΔ, όπου έχουν ετοιμαστεί τα σχετικά διατάγματα.

Περιβαλλοντικές υποδομές και μείζονες εστίες ρύπανσης

Η προστασία του περιβάλλοντος από δυνητικά ρυπογόνες εγκαταστάσεις διασφαλίζεται από τις περιβαλλοντικές αρχές με σύστημα περιβαλλοντικής αδειοδότησης και επιθεώρησης. Η υποχρέωση για αδειοδότηση και επιθεώρηση για έλεγχο της τήρησης των όρων των αδειών διαφόρων βιομηχανικών, κτηνοτροφικών και μονάδων διαχείρισης αποβλήτων προκύπτει από διάφορες Ευρωπαϊκές Οδηγίες. Ιδιαίτερα η νέα Οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές περιέχει σωρεία νέων υποχρεώσεων προς τις περιβαλλοντικές αρχές. Η συνεργασία και η δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για αλληλοβοήθεια, ανταλλαγή απόψεων και μεταφορά γνώσεων μεταξύ περιβαλλοντικών αρχών θεωρείται αναγκαία και προωθείται έντονα και από το Δίκτυο Επιθεωρητών IMPEL. Τα εργοστάσια παραγωγής ρεύματος συνιστούν ένα κοινό μείζον πρόβλημα, για ολόκληρη την διασυνοριακή περιοχή, καθώς με την καύση πετρελαίου, εκπέμπουν στην ατμόσφαιρα σημαντικές ποσότητες αέριων ρύπων, ενώ αποτελούν εστίες και άλλων συχνών ή όχι επεισοδίων ρύπανσης (έλαια, τοξικά κτλ). Στην ελληνική πλευρά αυτό είναι λιγότερο έντονο, καθώς τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχει αυξηθεί η εγκατεστημένη ισχύς έργων ΑΠΕ. Ταυτόχρονα, έχει δρομολογηθεί η διασύνδεση τμήματος των Κυκλάδων με το ηπειρωτικό εθνικό δίκτυο μεταφοράς ρεύματος. Το πρόβλημα παραμένει έντονο, για την Κύπρο και τα μεγαλύτερα από τα ελληνικά νησιά (Κρήτη, Ρόδο, Μυτιλήνη, Χίος). Η αξιοποίηση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου και η χρήση του για ηλεκτροπαραγωγή, αναμένεται σε βάθος δεκαετίας, να δώσει λύση στην περίπτωση της Κύπρου, όσο και της Κρήτης. Σημειώνεται ότι, η μεγαλύτερη πηγή στην Κύπρο μετά την ηλεκτροπαραγωγή είναι οι οδικές μεταφορές (περίπου 30%). Σε ότι αφορά την επεξεργασία των υγρών αποβλήτων, διαπιστώνουμε μεγάλη διαφορά στις δύο χώρες, καθώς στην Ελλάδα, μετά από τέσσερα ΚΠΣ, που κατά κύριο λόγο χρηματοδότησαν τις ΕΕΛ, το ποσοστό εξυπηρ. πληθυσμού, έχει φτάσει το 88%, ενώ για την Κύπρο (2005), το αντίστοιχο ποσοστό, φτάνει μόνο το 30%. Το 2004 η Κύπρος ετοίμασε τη Στρατηγική για τη Διαχείριση Αποβλήτων, και στο παρόν στάδιο προωθεί Σχέδιο Διαχείρισης ειδικά για τα Οικιακά και Παρομοίου Τύπου Απόβλητα καθώς και Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, όπως απαιτείται από την νομοθεσία. Αν και για αρκετά ρεύματα αποβλήτων υπάρχει ήδη η αναγκαία υποδομή (μονάδες διαχείρισης αποβλήτων) και για κάποια όπως απόβλητα συσκευασιών, ΑΗΗΕ, μπαταριών και ελαστικών έχει εφαρμοστεί η διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού τόσο νομοθετικά όσο και με την λειτουργία ατομικών και συλλογικών συστημάτων, αρκετά παραμένουν να γίνουν. Σε κάθε περίπτωση τα ποσοστά συλλογής των λυμάτων (δίκτυα αποχέτευσης) είναι πολύ χαμηλά (>30%). Παραγωγή αστικών αποβλήτων, συλλογή και διαλογή: Στην Ελλάδα, η κάλυψη, ως προς τη συλλογή, των αστικών αποβλήτων είναι 100%, ακόμη και σε νησιά και απομακρυσμένες αγροτικές/ορεινές περιοχές. Έργα

ανακύκλωσης έχουν αναπτυχθεί σε 24 νησιά και εξυπηρετούν περίπου 430 χιλ. μόνιμους κατοίκους και σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Δεν εφαρμόζεται, προς το παρόν, χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων παρά μόνο σε πιλοτικό επίπεδο. Στην Κύπρο, η παραγωγή αστικών αποβλήτων αυξήθηκε κατά 31,1% την τελευταία δεκαετία (2000-2010). Στο ίδιο διάστημα, η ποσότητα που συλλέχθηκε για ανακύκλωση αυξήθηκε κατά 325,1%, με αποτέλεσμα το 2010, μόνο το 85,7% να καταλήξει σε χώρους απόρριψης (σκυβαλότοπους), ενώ το 9,7% ανακυκλώνεται και το 4,6% κομποστοποιείται.

Κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Μεσόγειο, εκτιμώνται ως ιδιαίτερα αρνητικές. Ήδη καταγράφονται φαινόμενα μειωμένων βροχοπτώσεων και αύξησης της θερμοκρασίας, τα οποία αναμένεται να επιδεινωθούν, καθώς το κλίμα θα συνεχίζει να αλλάζει. Οι κυριότερες επιπτώσεις είναι οι μειώσεις στην διαθεσιμότητα του νερού και των αποδόσεων στις καλλιέργειες, η αύξηση των κινδύνων ξηρασίας και της απώλειας της βιοποικιλότητας, οι δασικές πυρκαγιές και οι καύσωνες. Η αύξηση της αποδοτικότητας της άρδευσης στη γεωργία μπορεί να μειώσει τις διαρροές του νερού άρδευσης σε ορισμένες βαθμούς, αλλά δεν θα είναι επαρκής για να αντισταθμίσει την αύξηση των πιέσεων που θα ασκήσει η κλιματική αλλαγή στους υδατικούς πόρους. Η τουριστική βιομηχανία θα αντιμετωπίσει λιγότερο ευνοϊκές συνθήκες το καλοκαίρι. Περιβαλλοντικές ροές, οι οποίες είναι σημαντικές για την υγιή διατήρηση των υδάτινων οικοσυστημάτων, απειλούνται από τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος και κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις. Η αλλαγή του κλίματος ασκεί πιέσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα και την αλιεία τροποποιώντας τις δυνατότητες αλιευτικής δραστηριότητας. Η Κύπρος έχει εκπονήσει Εθνικό Σχέδιο προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (2014). Στην Ελλάδα δεν έχει ολοκληρωθεί η Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή (εκτίμηση ολοκλήρωσης: τέλη 2015). Για την Ελλάδα εκτιμάται ότι τουλάχιστον το 35% του χερσαίου χώρου της αντιμετωπίζει υψηλό κίνδυνο ερημοποίησης. Στις περιοχές «υψηλού κινδύνου» ανήκουν τα νησιά του Αιγαίου, ένα μέρος της Θεσσαλίας, η Ανατολική Στερεά Ελλάδα, η Ανατολική Πελοπόννησος και η Κρήτη. Σε ό,τι αφορά στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, πρόσφατα υποβλήθηκαν στην Ε.Ε. τα προβλεπόμενα από την ΕΕ, για κάθε χώρα, National Risk Assessment. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και στις δύο χώρες παρουσιάζουν μια σταθερή μείωση σε όλη την διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, σε απόλυτες τιμές (-12,74% για την Ελλάδα και -1,60% για την Κύπρο). Η συμμετοχή των εκπομπών των δύο χωρών ως ποσοστό στο σύνολο των εκπομπών στην ΕΕ, παρουσιάζει μια αξιόλογη κάμψη σε ό,τι αφορά την Ελλάδα (από 2,53% το 2004 σε 2,49% το 2011), ενώ η συμμετοχή της Κύπρου παρουσιάζει στασιμότητα (μεταξύ 0,19% και 0,21%), όταν οι συνολικές εκπομπές στην ΕΕ μειώθηκαν κατά 11,33%. Η οικονομική κρίση που ξεκίνησε ήδη από το 2008 στην Ελλάδα, επηρέασε άμεσα και έντονα την κατανάλωση ενεργειακών πόρων και μείωσε δραματικά τις εκπομπές αερίων, φέρνοντας όμως έτσι στο προσκήνιο δύο νέες απειλές: την ενεργειακή φτώχεια και την αιθαλομίχλη στις ελληνικές πόλεις, με άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων τους. Η τάση αυτή ενισχύεται τα επόμενα χρόνια 2012-2013.

Συμπεράσματα: Η διασυνοριακή περιοχή διακρίνεται για τον φυσικό πλούτο, την ομορφιά του τοπίου και το πλήθος και την αξία των μνημείων της. Η σημασία των φυσικών τόπων και της πολιτιστικής κληρονομιάς, επιβάλλει την προστασία και την ανάδειξή τους, επιπροσθέτως του γεγονότος ότι αποτελούν βασική εισροή στην διαμόρφωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής. Επισημαίνουμε, ότι παρόλο που η

διασυνοριακή περιοχή χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της θάλασσας, δεν έχει θεσμοθετηθεί κάποια περιοχή της ως θαλάσσιο πάρκο. Οι σημαντικότερες εστίες ρύπανσης είναι τα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής. Οι περιβαλλοντικές υποδομές, είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικές στην ελληνική πλευρά, ενώ στην κυπριακή γίνονται σημαντικές προσπάθειες να καλυφθεί η διαφορά, κοινό ζητούμενο είναι η ορθή και οικονομική λειτουργία τους. Η κλιματική αλλαγή και οι κίνδυνοι που διαμορφώνονται από αυτήν απαιτούν την προσοχή όλων των φορέων της διασυνοριακής περιοχής, καθώς η Μεσόγειος είναι μια περιοχή που αναμένεται να πληγεί σημαντικά.

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της διασυνοριακής περιοχής.

Τα ευρήματα της διαγνωστικής, όσο και τα αιτήματα της τοπικής κοινωνίας, όπως αυτά διατυπώθηκαν στις τρεις φάσεις της δημόσιας διαβούλευσης, αναδεικνύουν τις ακόλουθες ανάγκες ως τις σημαντικότερες και ταυτόχρονα, ως αυτές που συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον και την αποδοχή των τοπικών κοινωνιών:

- Ανάγκη για κάλυψη του χαμηλού βαθμού εξωστρέφειας ΜΜΕ, και η ανάγκη υποστήριξης του τριτογενή τομέα (υπηρεσίες) και ειδικότερα του τουρισμού, με έμφαση σε νέα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες.
- Η ενίσχυση της εφαρμογής ΤΠΕ, με έμφαση σε υπηρεσίες προς τον πολίτη και τις επιχειρήσεις.
- Η ανάγκη εξοικονόμησης ενέργειας και η ενίσχυση χρήση των ΑΠΕ: Ένα κρίσιμο ζήτημα με πολλαπλές ωφέλειες, όπως η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, η βελτίωση του οικογενειακού εισοδήματος, η μείωση των εκπομπών CO₂, η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου, η πράσινη ανάπτυξη, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας κτλ.
- Ανάγκη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και ιδιαίτερα των οξυμένων επιπτώσεων στην διασυνοριακή περιοχή.
- Ανάγκη για την επιτήρηση του θαλάσσιου χώρου και την βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας, τόσο με βάση τις υφιστάμενες συνθήκες, όσο και στην προοπτική εφαρμογής της πολιτικής για την Γαλάζια Ανάπτυξη.
- Ανάγκη για την αντιμετώπιση της προβληματικής προσπελασιμότητας, με έμφαση στη χρήση ΤΠΕ για την εξυπηρέτηση πολιτών και εμπορευμάτων.
- Ανάγκη για προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, από τις ισχυρές πιέσεις που δέχονται από το αναπτυξιακό πρότυπο και η ανάγκη για την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις εν ισχύ διεθνείς συμβάσεις προστασίας.
- Ανάγκη για προστασία και η βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων με την ενίσχυση της έρευνας και την εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών, για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών.
- Ανάγκη για την ένταξη του τουριστικού δυναμικού φυσικών περιοχών στον κύκλο της οικονομίας.
- Ανάγκη για την προστασία της βιοποικιλότητας.
- Ανάγκη για προστασία από φυσικούς, τεχνολογικούς και ανθρωπιστικούς κινδύνους και η πρόληψη από σχετικές καταστροφές.
- Ανάγκη για την προώθηση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού, για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των φορέων στην διασυνοριακή περιοχή και την υποστήριξη της ανάπτυξης.

Οι προκλήσεις για τον σχεδιασμό

Οι ανάγκες που καλείται να αντιμετωπίσει το νέο Π.Σ., αφορούν εκείνο το υποσύνολο των κοινών αναγκών, που εμφανίζουν έναν σαφή διασυνοριακό χαρακτήρα και είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν, στο χρηματοδοτικό πλαίσιο και στις χρονικές δεσμεύσεις του Π.Σ. και υπό το θεσμικό πλαίσιο που το διέπει. Οι τρεις φάσεις της δημόσιας διαβούλευσης, ανέδειξαν αιτήματα της κοινωνίας, που υπερβαίνουν τις δυνατότητες του προγράμματος. Αυτό δημιουργεί μια επιπλέον υποχρέωση για την μέγιστη αξιοποίηση των πόρων του Π.Σ. Ο τουρισμός, η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και η βιοποικιλότητα, ο θαλάσσιος χώρος και οι σχετικές προκλήσεις που τώρα διαμορφώνονται, η εξοικονόμηση ενέργειας και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η περαιτέρω ανάπτυξη των ΤΠΕ και οι μεταφορές, η εντεινόμενη φτωχοποίηση και η άνοδος της ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων και των μορφωμένων, αποτελούν τα κρισιμότερα πεδία στα οποία επέμεινε ο δημόσιος διάλογος και τα οποία παράλληλα ανέδειξε η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης.

Δεδομένης της γεωγραφίας της περιοχής (γεωγραφικός κατακερματισμός, παρεμβολή μεγάλων θαλάσσιων περιοχών), όσο και των συνθηκών φυσικής μετακίνησης (περιορισμένη και έντονα μεταβαλλόμενη στο χρόνο χωρητικότητα, εξάρτηση από τις καιρικές συνθήκες κτλ), που περιορίζουν τις επαφές των πολιτών από τις δύο πλευρές των συνόρων, κρίθηκε ότι παρά την κοινότητα και την εντεινόμενη οξύτητα των κοινωνικών προβλημάτων (φτώχεια, υποβάθμιση εργασιακών συνθηκών, απαξίωση εργασιακών δεξιοτήτων, υποβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού κτλ), αυτά δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν στο παρόν Π.Σ. με άμεσο και μεθοδικά καθοδηγούμενο τρόπο, δηλαδή να αποτελέσουν αναπτυξιακές επιλογές του Π.Σ.

Με δεδομένες αυτές τις επιλογές, ο σχεδιασμός προσανατολίζεται στην διαμόρφωση των ακόλουθων αξόνων προτεραιότητας:

- Επιχειρηματικότητα και ΤΠΕ
- Εξοικονόμηση ενέργειας, κλιματική αλλαγή και επιτήρηση-κινητικότητα
- Περιβάλλον, φυσικοί πόροι, ΘΧΣ και προστασία από καταστροφές

Η συγκρότηση ενός άξονα προτεραιότητας (ΑΠ1), που θα υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα σε συνδυασμό με την ενίσχυση των ΤΠΕ (με τα ιδιαίτερα αχωρικά χαρακτηριστικά τους), αποτελεί την ορθότερη απάντηση τόσο στην υποστήριξη της οικονομικής δραστηριότητας, όσο και στην ενίσχυση της απασχόλησης, όπου με έμμεσο πλην σαφή και μετρήσιμο τρόπο, θα συμβάλλει στον περιορισμό της επέκτασης της φτώχειας και την άρση της υποβάθμισης και της περιθωριοποίησης. Εδώ, καλείται η επιχειρηματική κοινότητα και οι τοπικές κοινωνίες, να αναπτύξουν κοινά σχέδια, που με την συνδρομή της τεχνολογίας θα υπερβούν τα γεωγραφικά μειονεκτήματα και θα στηρίξουν την ανάπτυξη. Η διττή χρήση των ΤΠΕ, τόσο ως συντελεστών οικονομικής ανάπτυξης, όσο και ως εργαλείων υποστήριξης της πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας, λειτουργεί επικουρικά στην κατεύθυνση στήριξης των τμημάτων του πληθυσμού που συνθλίβονται από την κρίση.

Ο ΑΠ1, δεν υποστηρίζει απλά την επιχειρηματικότητα, αλλά την προκαλεί να υιοθετήσει μεθόδους και μοντέλα οργάνωσης, που θα την φέρουν σε νέα πλαίσια δραστηριοποίησης

(νέες αγορές, νέα οργάνωση παραγωγής, νέοι συνεργάτες, νέα προϊόντα κτλ), αξιοποιώντας το σύνολο των σύγχρονων προσεγγίσεων για την επιχειρηματικότητα, που βασίζεται στην διαρκή καινοτομία. Στο δεδομένο πλαίσιο, οι δράσεις του άξονα, θα συντονιστούν με τις επιλογές των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως κριτήρια επιλογής έργων.

Ο ΑΠ2, καλύπτει τα πεδία της ενέργειας, της κλιματικής αλλαγής και της προσβασιμότητας. Η εξοικονόμηση της ενέργειας (Ε.Σ. 2.1), με τα απτά οικονομικά κέρδη και τα ορατά περιβαλλοντικά οφέλη, βοηθά τον χειμαζόμενο πληθυσμό, βελτιώνοντας τις χρηματικές του εκροές και περιορίζοντας το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας (ιδιαίτερα έντονο στην ελληνική πραγματικότητα), συμβάλλει στην μείωση του εμπορικού ισοζυγίου των δύο «μνημονιακών» κρατών, περιορίζει την ατμοσφαιρική ρύπανση και συμβάλλει στην αναστροφή της κλιματικής αλλαγής.

Καθώς η αστικοποίηση στην διασυνοριακή περιοχή, αγγίζει τα επίπεδα της ΕΕ (70%), οι παρεμβάσεις στις πόλεις αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Οι μετακινήσεις στις πόλεις (Ε.Σ. 2.2) είναι ένα κρίσιμο ζήτημα, που απαιτεί αντιμετώπιση. Λόγω του τουρισμού, πόλεις και υποδομές, καλούνται να ανταποκριθούν σε ιδιαίτερα έντονες μεταβολές του πληθυσμού στην διάρκεια του χρόνου, στοιχείο που δημιουργεί νέες προκλήσεις. Ο προγραμματισμός και η εφαρμογή νέων τεχνολογιών, θα αποτελέσουν επιλέξιμους τύπους δράσεων, για την επίλυση σχετικών προβλημάτων, με στόχο την παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών, σε κατοίκους και επισκέπτες.

Οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν ένα κρίσιμο παράγοντα στην προόδου της περιοχής, όσο και έναν συντελεστή οικονομικής ανάπτυξης (Ε.Σ. 2.3). Η διερεύνηση μεθόδων βελτιστοποίησης των μεταφορών ανταποκρίνεται στο αίτημα για αξιόπιστες, οικονομικές και ασφαλείς μετακινήσεις προσώπων και αγαθών. Νέες εφαρμογές και συστήματα, όσο και η διερεύνηση των ΥΓΟΣ, αποτελούν επιλέξιμους τύπους δράσεων.

Η συνεργατική τους δράση εντός του ΑΠ2, θα διαμορφώσει ένα πλαίσιο κοινών όρων κατά την προετοιμασία των προσκλήσεων για προτάσεις έργων, που θα μεγιστοποιεί τα αποτελέσματα και θα βελτιώνει τις επιδόσεις του προγράμματος.

Ο ΑΠ3, καλύπτει τα πεδία της πρόληψης των καταστροφών, της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και των τεχνολογιών για την προστασία των φυσικών πόρων.

Η θάλασσα, είναι ένα κυρίαρχο στοιχείο στην διασυνοριακή περιοχή. Ο έλεγχος της, για την ασφάλεια των μεταφορών και την προστασία από κινδύνους που προέρχονται από διάφορες καταστροφές (Ε.Σ. 3.1), αποτελούν πρώτη αναπτυξιακή προτεραιότητα. Η στρατηγική της Γαλάζιας ανάπτυξης, θέτει όρους και προϋποθέσεις για την επίτευξή της. Το Π.Σ., μπορεί να θέσει τις βάσεις για την προετοιμασία των όρων ανάπτυξης, με δράσεις μελετών, πιλοτικών έργων και συστημάτων πληροφόρησης και επιτήρησης.

Η φυσική και η πολιτιστική κληρονομιά και η βιοποικιλότητα, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες ανάπτυξης για την περιοχή (Ε.Σ. 3.2). Αποτελούν κρίσιμη εισροή για την τουριστική βιομηχανία και πρέπει να προστατευτούν και να αξιοποιηθούν. Ιδιαίτερα σε συνθήκες χρηματοοικονομικής κρίσης λόγω έλλειψης πόρων, όσο και κλιματικής

αλλαγής, λόγω επιδείνωσης των πιέσεων που θα τους ασκηθούν. Οι διεθνείς υποχρεώσεις προστασίας λειτουργούν ενισχυτικά σε αυτή την επιλογή.

Η αναβάθμιση των διοικητικών ικανοτήτων στην διασυνοριακή περιοχή, σε ότι αφορά τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και την Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης (Ε.Σ. 3.3), αποτελεί μια κρίσιμη προτεραιότητα, ιδιαίτερα στην προοπτική της Γαλάζιας ανάπτυξης.

Η απαίτηση για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των πόρων του, που αποτελούν παράγοντα διαβίωσης και ανάπτυξης (Ε.Σ. 3.4), είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Οι τεχνολογικές λύσεις, αποτελούν μια επιλογή που το Π.Σ. υποστηρίζει, βασιζόμενο στην εμπειρία ερευνητικών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της περιοχής.

Παράλληλα, το Π.Σ., μπορεί να θέσει τις βάσεις για την προετοιμασία των όρων ανάπτυξης, με δράσεις μελετών, πιλοτικών έργων και συστημάτων πληροφόρησης και επιτήρησης, που υλοποιούν μεταξύ άλλων και τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό-ΘΧΣ (και ιδιαίτερα την πρόσφατη οδηγία 2014/89/ΕΕ, περί θεσπίσεως πλαισίου για τον ΘΧΣ και την ΟΔΠΖ), ως πλαίσιο υποστήριξης της στρατηγικής για την Γαλάζια Ανάπτυξη.

1.1.2 Αιτιολόγηση της επιλογής των θεματικών στόχων και των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό στρατηγικό πλαίσιο και βάσει ανάλυσης των αναγκών του τομέα του προγράμματος στο σύνολό του και της στρατηγικής που επιλέγεται για την κάλυψη αυτών των αναγκών, με την αντιμετώπιση, κατά περίπτωση, των ελλείψεων που παρατηρούνται ως προς τις συνδέσεις των διασυνοριακών υποδομών, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Πίνακας 1: Αιτιολόγηση της επιλογής θεματικών στόχων και επενδυτικών προτεραιοτήτων

Επιλεγμένος θεματικός στόχος	Επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής
02 - Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας	Η διασυνοριακή ζώνη έχει κάνει σημαντικά βήματα στον τομέα της ευρυζωνικότητας, αλλά παρουσιάζει έλλειμμα ψηφιακών εφαρμογών. Η ανάπτυξη των ΤΠΕ είναι απαραίτητη για την προώθηση της επιχειρηματικότητας σε όλους τους τομείς. Η μεταφορά τεχνογνωσίας αλλά και η κοινή ανάπτυξη τέτοιων εφαρμογών και συστημάτων μπορεί να συμβάλλει στην αποδοτικότητα των δράσεων και στην ανάπτυξη καινοτομικών χαρακτηριστικών. Οι ΤΠΕ αποτελούν ένα σημαντικό μέσο υπέρβασης των εμποδίων, που προκύπτουν από τον γεωγραφικό κατακερματισμό που χαρακτηρίζει την διασυνοριακή περιοχή. Η

Επιλεγμένος θεματικός στόχος	Επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής
		επιλογή υποστήριξης των εφαρμογών ΤΠΕ, θα συμβάλλει στην μείωση του ψηφιακού χάσματος.
03 - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	Η διασυνοριακή ζώνη βρίσκεται σε δύο «μνημονιακές» χώρες που προσπαθούν να βγουν από την κρίση. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας είναι πρωταρχικής σημασίας. Επιπρόσθετα, τα τοπικά παραγωγικά συστήματα παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες αλλά και συμπληρωματικότητες. Η ενίσχυση τόσο των εμπορευματικών ροών όσο και της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων (είτε σε συνεργατικά σχήματα τύπου cluster, είτε στην καθετοποίηση της αλυσίδας αξίας), μπορεί να συμβάλλει τόσο στη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας όσο και στην ανταγωνιστικότητα των κλάδων. Το πρόγραμμα μπορεί να συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της Έξυπνης Εξειδίκευσης, συμπληρωματικά με τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα των δυο χωρών. Η επιλογή είναι πλήρως συντονισμένη με τις προτεραιότητες των στρατηγικών RIS3, των τεσσάρων χωρικών ενοτήτων, οι οποίες εμφανίζουν πολλά κοινά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά.
04 - Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	Η διασυνοριακή περιοχή διαθέτει υψηλότατο δυναμικό ηλιακής και αιολικής ενέργειας και μεγάλα περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας στον κτιριακό τομέα. Οι ανεξερεύνητες δυνατότητες παραγωγής ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο θαλάσσιο περιβάλλον (ενέργεια από τα κύματα και την παλίρροια), αποτελούν μια πρόκληση για το πρόγραμμα και την τοπική κοινωνία. Δεδομένων των κλιματικών αλλαγών, η εξοικονόμηση ενέργειας με παθητικά συστήματα, χρήση ΑΠΕ, κ.α. καθίσταται υψηλής προτεραιότητας τόσο για λόγους οικονομίας όσο και για λόγους περιβάλλοντος. Οι ομοιότητες τόσο του κλίματος (που προσδιορίζουν τις εξωτερικά

Επιλεγμένος θεματικός στόχος	Επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής
		επιβαλλόμενες ανάγκες) όσο και των μορφολογικών στοιχείων των κατασκευών (που προσδιορίζουν τα περιθώρια παρέμβασης) στη διασυνοριακή ζώνη καθιστούν τη συνεργασία μεγάλης σημασίας για την ανάπτυξη προηγμένων και προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες μεθόδων.
04 - Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	Η ενίσχυση στρατηγικών και σχεδίων δράσης για την ενεργειακή αποδοτικότητα, όσο και η εισαγωγή νέων προσεγγίσεων στην αστική κινητικότητα, που περιορίζουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους, τόσο στην υποστήριξη της ανάπτυξης, όσο και στην παροχή αναβαθμισμένου περιβάλλοντος κατοίκησης. Η διασυνοριακή περιοχή δεν διαθέτει τέτοια σχέδια, ούτε και την εμπειρία εφαρμογής τους. Ο έντονα τουριστικός χαρακτήρας της περιοχής, αφενός καθιστά πρωταρχικής σημασίας την προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις αστικές περιοχές, αφετέρου, διαμορφώνει νέες προκλήσεις που αφορούν την ορθή χρήση των πόρων, καθώς πρόκειται για τομέα που διακρίνεται για την έντονη εποχικότητα (μεταβολή πληθυσμού, χρήση υποδομών) και επακόλουθα για την έντονη μεταβολή των πιέσεων που ασκεί στο περιβάλλον και τις υποδομές. Η συνεργασία μπορεί να συμβάλει στην αποδοτικότητα των δράσεων.
05 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών	Όλη η περιοχή της Μεσογείου παρουσιάζει υψηλή τρωτότητα στις κλιματικές αλλαγές. Η άνοδος της θερμοκρασίας εντείνει φαινόμενα δασικών πυρκαγιών και απερίημωσης, η αύξηση στην ένταση εκδήλωσης των καιρικών φαινομένων εντείνουν τις πλημμύρες και την διάβρωση των ακτών και του εδάφους. Η συνεργασία για την αντιμετώπισή τους μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα και προστιθέμενη αξία των δράσεων. Η ιδιαίτερα μεγάλη έκταση της θάλασσας, ο

Επιλεγμένος θεματικός στόχος	Επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής
		<p>γεωγραφικός κατακερματισμός, διαμορφώνουν την ανάγκη για την ανάληψη μέριμνας για την επιτήρηση του, όσο και την αντιμετώπιση ειδικών περιστατικών ρύπανσης, όσο και πρόληψής τους, ιδιαίτερα εν όψει της επικείμενης εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων στο θαλάσσιο χώρο, αλλά και γενικότερα λόγω της ανάγκης διαχείρισης των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την γαλάζια ανάπτυξη.</p>
<p>06 - Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων</p>	<p>6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς</p>	<p>Η διασυνοριακή ζώνη χαρακτηρίζεται από σημαντικό πολιτιστικό και φυσικό πλούτο. Η πίεση που ασκούν η κλιματική αλλαγή και οι αναπτυξιακές δραστηριότητες στα οικοσυστήματα και την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν αρνητικούς παράγοντες, που προστίθενται σε αρκετούς άλλους(η φθορά του χρόνου, η κοινωνική απαξίωση κτλ), ιδιαίτερα σε κοινωνίες που βρίσκονται σε συνθήκες κρίσης. Επιπρόσθετα, οι ανάγκες ανταπόκρισης στις διεθνείς δεσμεύσεις), υποχρεώνουν σε συστηματικές προσεγγίσεις προστασίας των πόρων αυτών, όσο και αξιώνουν την ένταξή τους στην αναπτυξιακή διαδικασία, κυρίως μέσα από την προσέγγιση της δημιουργικής οικονομίας (creative economy). Το απόθεμα αυτό μπορεί να συμβάλλει στην προαγωγή της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Η προστασία της βιοποικιλότητας είναι ένας παράλληλος υψηλής αξίας στόχος. Η ανάπτυξη κοινών στρατηγικών αλλά και η μεταφορά τεχνογνωσίας μπορεί να συμβάλλει στην μεγιστοποίηση της απόδοσης των δράσεων.</p>
<p>06 - Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων</p>	<p>6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα</p>	<p>Η διασυνοριακή περιοχή διαθέτει ερευνητικό δυναμικό και έχει εισαγάγει στο παρελθόν καινοτομίες στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, αποδεικνύοντας ότι είναι εφικτή, σκόπιμη και αποδοτική, η σύνδεση έρευνας και</p>

Επιλεγμένος θεματικός στόχος	Επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση της επιλογής
	των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	εφαρμογών με τις τοπικές κοινωνίες. Το συγκριτικό αυτό πλεονέκτημα μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω τόσο προς όφελος της τοπικής οικονομίας όσο και προς όφελος του περιβάλλοντος. Σημαντικό τμήμα του ερευνητικού δυναμικού, έχει προσανατολιστεί στην μελέτη του περιβάλλοντος της Μεσογείου, με αποτέλεσμα την συσσώρευση γνώσης και εμπειρίας, που αποτελεί το γνωσιακό υπόβαθρο, κατάλληλο για την υποδοχή επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός είναι ένα μέσο ζωτικής σημασίας για τη διασυνοριακή περιοχή, καθώς θα αποτελέσει το πλαίσιο για την ανάπτυξη σχεδίων αντιμετώπισης καταστροφών και για την προώθηση της γαλάζιας ανάπτυξης. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων, αποτελούν ζητήματα, που η εδαφική διάσταση κυριαρχεί.
07 - Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	Ο νησιωτικός και γεωγραφικά απομακρυσμένος χαρακτήρας της διασυνοριακής ζώνης δυσχεραίνει την διακίνηση προσώπων και αγαθών και αυξάνει το κόστος προϊόντων και υπηρεσιών. Η αξιοποίηση προηγμένων και εναλλακτικών τεχνολογιών και η ανάπτυξη έξυπνων και διασυνδεδεμένων συστημάτων μεταφορών μπορούν να συμβάλλουν στην άρση των κοινών προβλημάτων προσπελασιμότητας, στη μείωση των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων και στην αποδοτικότερη και ασφαλέστερη διαχείριση των μετακινήσεων των επιβατών (που είναι σημαντικές για τον τουρισμό στην περιοχή) και των μεταφορών εμπορευμάτων (που είναι σημαντικές για όλους τους κλάδους και ιδιαίτερα για το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα).

1.2 Αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής ενίσχυσης

Αιτιολόγηση της χρηματοδοτικής ενίσχυσης (δηλαδή της στήριξης της Ένωσης) για κάθε θεματικό στόχο και, κατά περίπτωση, κάθε επενδυτική προτεραιότητα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης, λαμβάνοντας υπόψη την εκ των προτέρων αξιολόγηση.

Η χρηματοδοτική κατανομή έγινε βάσει:

1. των σχετικών προτεραιοτήτων των προκλήσεων της διασυνοριακής περιοχής όπως αυτές διατυπώθηκαν από τους εταίρους κατά την Α' και Β' φάση της διαβούλευσης και επιβεβαιώθηκαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης,
2. του βαθμού στον οποίο οι επιλεγμένες επενδυτικές προτεραιότητες ενδείκνυνται για δράσεις διασυνοριακού χαρακτήρα, και
3. του μοναδιαίου κόστους της τυπικής παρέμβασης (δηλ. παρεμβάσεις που κατά κανόνα απαιτούν περισσότερους πόρους προμηθεύθηκαν με αυξημένη κατανομή).

Έτσι, το μεγαλύτερο ποσοστό της χρηματοδότησης (84%), στηρίζει θέματα σχετικά με το περιβάλλον (οικονομία χαμηλών ρύπων, κλιματική αλλαγή και πρόληψη κινδύνων, προστασία και προώθηση του περιβάλλοντος). Αυτό συνάδει με την προτεραιοποίηση των αναγκών της περιοχής που ανέδειξε το περιβάλλον στη σημαντικότερη πρόκληση, καθώς η διασυνοριακή περιοχή διακρίνεται από σημαντικότερους φυσικούς πόρους (τόσο στον χερσαίο, όσο και τον θαλάσσιο χώρο), οι οποίοι είναι ζωτικής σημασίας τόσο για την ποιότητα ζωής όσο και για την οικονομική της ανάπτυξη (εξάρτηση από τουρισμό). Ιδιαίτερα, οι θαλάσσιοι πόροι (βυθός, στήλη νερού, ακτογραμμή, αιγιαλός, παραλία κ.α.) ενδέχεται να υποστούν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις, τόσο από την κλιματική αλλαγή όσο και από ανθρώπινες δραστηριότητες (κυρίως θαλάσσια ρύπανση) και απαιτούν σημαντικούς πόρους για την προστασία τους. Στο πλαίσιο αυτό – και στην προοπτική της εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην ευρύτερη περιοχή – καθίσταται καθοριστικής σημασίας και ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός που υποστηρίζεται και αυτός από τους παραπάνω πόρους.

Σε εξίσου σημαντική πρόκληση – με λιγότερα όμως διασυνοριακά χαρακτηριστικά – αναδεικνύεται η οικονομική ανάκαμψη, καθώς οι περιφέρειες που συμμετέχουν ανήκουν σε δύο μνημονιακές χώρες. Έτσι ο στόχος αυτός λαμβάνει συνολική στήριξη ίση με το 32,5% των πόρων του προγράμματος: άμεσα από το 4,5% των πόρων (Ε.Π. 3δ) και έμμεσα από το 28% των πόρων (Ε.Π. 6γ).

Παρά την αυξημένη σημασία της ελλιπούς προσβασιμότητας σε όλη τη διασυνοριακή περιοχή, ο θεματικός στόχος 7 λαμβάνει σημαντικά χαμηλότερη στήριξη καθώς τόσο η μεγάλη απόσταση που παρεμβάλλεται μεταξύ της Κύπρου και των Ελληνικών περιφερειών, όσο και το μεγάλο τυπικό κόστος των τεχνικών υποδομών, καθιστούν σχεδόν απαγορευτικές τέτοιου είδους παρεμβάσεις. Έτσι ο θεματικός στόχος 7 λαμβάνει

συνολική στήριξη 5% των πόρων του προγράμματος, οι οποίες προσανατολίζονται να υποστηρίξουν λίγες στον αριθμό δράσεις και πιθανότατα «soft» χαρακτήρα.

Τέλος, αναγνωρίζοντας την κομβική σημασία των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την νέα οικονομία αλλά και για την ανάπτυξη της γεωγραφικής απομόνωσης – ιδίως των μικρότερων νησιών – ο θεματικός στόχος 2 στηρίζεται με το 6,5% των πόρων του προγράμματος. Αυτό συνάδει με το χαμηλότερο βαθμό αναγκών στη διασυνοριακή περιοχή. Λειτουργεί, όμως καθαρά συμπληρωματικά σε δράσεις που προβλέπεται να υποστηριχθούν από τα ΠΕΠ και τα ΕΠ ανταγωνιστικότητας, επιχειρηματικής ενίσχυσης και καινοτομίας, των δύο κρατών.

Η ανάλυση του προϋπολογισμού ανά Θεματικό Στόχο και Επενδυτική Προτεραιότητα παρουσιάζεται στον οικείο Πίνακα.

Πίνακας 2: Επισκόπηση της επενδυτικής στρατηγικής του προγράμματος συνεργασίας

Άξονας προτεραιότητας	Στήριξη μέσω του ΕΤΠΑ (σε ευρώ)	Ποσοστό (%) της συνολικής στήριξης της Ένωσης για το πρόγραμμα συνεργασίας (ανά Ταμείο)			Θεματικός στόχος / Επενδυτική προτεραιότητα / Ειδικός στόχος	Δείκτες αποτελεσμάτων που αντιστοιχούν στον ειδικό δείκτη
		ΕΤΠΑ	ΕΜΓ (κατά περίπτωση)	ΜΠΒ (κατά περίπτωση)		
1	5.683.470,00	10,36%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 02 - Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών ▼ 2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1.1 - Αύξηση της χρήσης των ΤΠΕ σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος (στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας, ηλεκτρονικού πολιτισμού και τουρισμού) ▼ 03 - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΥΘΑ) <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας ▼ 1.2 - Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ 	[R0301, R0302]
2	18.424.218,00	33,57%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης <ul style="list-style-type: none"> ▼ 2.1 - Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια ▼ 4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αιφύρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων 	[R0303, R0304, R0305]

Άξονας προτεραιότητας	Στήριξη μέσω του ΕΤΠΑ (σε ευρώ)	Ποσοστό (%) της συνολικής στήριξης της Ένωσης για το πρόγραμμα συνεργασίας (ανά Ταμείο)			Θεματικός στόχος / Επενδυτική προτεραιότητα / Ειδικός στόχος	Δείκτες αποτελεσμάτων που αντιστοιχούν στον ειδικό δείκτη
		ΕΤΠΑ	ΕΜΓ (κατά περίπτωση)	ΜΠΒ (κατά περίπτωση)		
					<ul style="list-style-type: none"> ▼ 2.2 - Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση ▼ 07 - Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων ▼ 7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας ▼ 2.3 - Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές 	
3	28.011.022,00	51,04%	0,00%	0,00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 05 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων ▼ 5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3.1 - Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές ▼ 06 - Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3.2 - Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος ▼ 6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης 	[R0306, R0308, R0309, R0311]

Άξονας προτεραιότητας	Στήριξη μέσω του ΕΤΠΑ (σε ευρώ)	Ποσοστό (%) της συνολικής στήριξης της Ένωσης για το πρόγραμμα συνεργασίας (ανά Ταμείο)			Θεματικός στόχος / Επενδυτική προτεραιότητα / Ειδικός στόχος	Δείκτες αποτελεσμάτων που αντιστοιχούν στον ειδικό δείκτη
		ΕΤΠΑ	ΕΜΓ (κατά περίπτωση)	ΜΠΒ (κατά περίπτωση)		
					<ul style="list-style-type: none"> ▼ 3.3 - Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης ▼ 3.4 - Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων 	
4	2.757.701,00	5,03%	0,00%	0,00%	4.1 - Αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος	□

2. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

2.Α ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

2.Α.1 Άξονας προτεραιότητας

Κωδικός του άξονα προτεραιότητας	1
Τίτλος του άξονα προτεραιότητας	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή

- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρηματοδοτικά μέσα
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρήση χρηματοδοτικών μέσων που θεσπίζονται σε επίπεδο Ένωσης
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί μέσω τοπικής ανάπτυξης που δημιουργείται με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

2.Α.2 Αιτιολόγηση για τη θέσπιση άξονα προτεραιότητας που καλύπτει περισσότερους από έναν θεματικούς στόχους (κατά περίπτωση)

Ο ΑΠ1 συνδυάζει επενδυτικές προτεραιότητες των ΘΣ 2 και 3 και ειδικότερα την 2γ (Ενίσχυση ΤΠΕ) και την 3δ (Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές) και περιλαμβάνει:

- στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 2γ παρεμβάσεις βελτίωσης της πρόσβασης σε ΤΠΕ και την αποδοτικότερη χρήση τους από πολίτες, φορείς και επιχειρήσεις (ΜΜΕ) με σκοπό την ενίσχυση και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας με έμφαση σε ορισμένους επιλεγμένους κλάδους που αναδεικνύονται από τη διαδικασία RIS3,
- στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 3δ παρεμβάσεις που στοχεύουν στην βελτίωση της ικανότητας των ΜΜΕ να εντοπίζουν και να αξιοποιούν ευκαιρίες δραστηριοποίησης εκτός τοπικής αγοράς ενσωματώνοντας την καινοτομία, τεχνολογία πληροφορικής και δικτύωση-διασυνοριακή συνεργασία με άλλες ΜΜΕ με έμφαση σε κλάδους που αναδεικνύονται από τη διαδικασία RIS3,

Κρίνεται απαραίτητος ο συνδυασμός παρεμβάσεων επιχειρηματικότητας με παρεμβάσεις τεχνολογίας, ώστε να επιτευχθεί συνέργια αυτών στην ενίσχυση της τοπικής ανταγωνιστικότητας. Ειδικότερα, η αξιοποίηση προσαρμοσμένων κατάλληλα ΤΠΕ στις ανάγκες των χρηστών - κυρίως ΜΜΕ αλλά και επισκεπτών (για την περίπτωση του τουριστικού κλάδου που είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την οικονομία της διασυνοριακής περιοχής) – κρίνεται αναπτυξιακά απαραίτητη λόγω της νησιωτικής- απομονωμένης- και με δυσκολίες συνδεσιμότητας περιοχής που επιδρά αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια της τοπικής οικονομίας. Η χρήση των ΤΠΕ μπορεί να απαλείψει πολλά από αυτά τα εμπόδια συμβάλλοντας σημαντικά στην ανταγωνιστικότητα κρίσιμων για την περιοχή κλάδων (όπως αυτοί αναδείχθηκαν από τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης των επιλέξιμων περιφερειών).

Ο συνδυασμός των θεματικών στόχων γίνεται επίσης και για λειτουργικούς λόγους, καθώς επιτρέπει με αυτό τον τρόπο συνδυασμένες προκηρύξεις (π.χ. δράσεις του ΘΣ3 μαζί με δράσεις του ΘΣ2 ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ).

2.A.3 Ταμείο και βάση για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης

Ταμείο	Βάση υπολογισμού (συνολικές επιλέξιμες δαπάνες ή επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες)
ERDF	Σύνολο

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	2c
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	1.1
Τίτλος του ειδικού στόχου	Αύξηση της χρήσης των ΤΠΕ σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος (στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας, ηλεκτρονικού πολιτισμού και τουρισμού)
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της πρόσβασης των κατοίκων και των επισκεπτών της διασυνοριακής περιοχής σε εφαρμογές ΤΠΕ του δημοσίου τομέα που συντελούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και διασυνοριακής συνεργασίας σε επιλεγμένους τομείς όπως στον τουρισμό και πολιτισμό. • Αύξηση της χρήσης των ΤΠΕ από πολίτες, από τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση, για την ανάπτυξη και εφαρμογή κοινών εξωστρεφών πρωτοβουλιών στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας σε επιλεγμένους κλάδους. • Ενίσχυση του μεριδίου των υπηρεσιών και λειτουργιών που προσφέρονται ψηφιακά και αποδοτικότερη προβολή των πόρων (φυσικών, πολιτιστικών, παραγωγικών-επιχειρηματικών κ.α) για την υποστήριξη του τοπικού παραγωγικού συστήματος • Διασφάλιση της ανοικτότητας και της διαλειτουργικότητας των εφαρμογών και του περιεχομένου και της προσβασιμότητας τους για όλους, σε συνθήκες ασφάλειας. • Βελτίωση της πληροφοριακής ωριμότητας και αξιοποίηση υφιστάμενων δεδομένων στις ηλεκτρονικές συναλλαγές πολιτών, επιχειρήσεων, δημόσιων φορέων.

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		1.1 - Αύξηση της χρήσης των ΤΠΕ σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος (στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας, ηλεκτρονικού πολιτισμού και τουρισμού)					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων

Ειδικός στόχος		1.1 - Αύξηση της χρήσης των ΤΠΕ σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος (στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας, ηλεκτρονικού πολιτισμού και τουρισμού)					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0301	Φυσικά πρόσωπα που αλληλεπιδρούν επιγραμμικά (on-line) με δημόσιες αρχές κατά τους τελευταίους 12 μήνες	Ποσοστό Φυσικών προσώπων που αλληλεπιδρούν	41,00	2014	44,00	Eurostat - ICT Households survey, δείκτης (Individuals who used the internet for interaction with public authorities [isoc_r_gov_i])	3 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: 2018 -2020 - 2023

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.A.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:	
Ανάπτυξη προϊόντων-εφαρμογών και υπηρεσιών ΤΠΕ, προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού, εκπαίδευση διαχειριστών και χρηστών, δράσεις προώθησης της χρήσης των εφαρμογών από πολίτες, επισκέπτες και επιχειρήσεις. Οι δράσεις θα πρέπει να συμβάλουν στην βελτίωση της πρόσβασης (ποιοτική και ποσοτική) των κατοίκων, φορέων και επισκεπτών της διασυνοριακής περιοχής σε εφαρμογές ΤΠΕ του δημοσίου τομέα που συντελούν στην	

Επενδυτική προτεραιότητα

2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας

ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και διασυνοριακής συνεργασίας σε επιλεγμένους τομείς όπως στον τουρισμό και πολιτισμό. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Δράσεις για την απλούστευση των εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών στον δημόσιο τομέα και η αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών, επισκεπτών, μέσω της αξιοποίησης ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ψηφιοποίηση και διάθεση με όρους ανοικτής πρόσβασης δημόσιων δεδομένων.
- Ανάπτυξη συστημάτων αλληλεπίδρασης των Δήμων με τους δημότες τους στη λογική των «έξυπνων πόλεων».
- Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου με σκοπό να αξιοποιηθεί στη συνέχεια σε δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής.
- Δράσεις στήριξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, επέκτασης της χρήσης ΤΠΕ στον τομέα μεταφορών, τουρισμού, εμπορίου, η υλοποίηση έξυπνων υπηρεσιών και εφαρμογών τοπικού ενδιαφέροντος, κλπ
- Βελτίωση υφιστάμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών (εντοπισμός και αποκατάσταση προβλημάτων προσβασιμότητας), ανάπτυξη νέων καθολικά προσβάσιμων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και υποστήριξη εφαρμογής καινοτομικών προσεγγίσεων για την κατάρτιση ευπαθών ομάδων στην χρήση ΤΠΕ
- Επενδύσεις στον προγραμματισμό και την βελτίωση της διοικητικής ικανότητας: Ανάπτυξη μακροχρόνιων συνεργασιών διασυνοριακού χαρακτήρα, με τα ενδιαφερόμενα μέρη για την υλοποίηση στρατηγικών για την Ψηφιακή Κοινωνία (π.χ. οδικοί χάρτες, κοινές διατάξεις κτλ), ψηφιακές εφαρμογές διαχείρισης πολιτιστικού αποθέματος ή/και τουριστικού προϊόντος
- Ολοκληρωμένες και στοχευμένες δράσεις κατάρτισης στελεχών δημόσιων τοπικών και λοιπών σχετικών φορέων, για την αξιοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών, για ταχύτερη, οικονομικότερη και ποιοτικά αναβαθμισμένη εξυπηρέτηση του πολίτη
- Δράσεις e-government για μετανάστες

Κύριες Ομάδες Στόχου:

- Υφιστάμενες, υπο-σύσταση, νέο-ιδρυόμενες και start-up επιχειρήσεις
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις για την μείωση του ψηφιακού χάσματος, την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και την ηλεκτρονική ενσωμάτωση
- Συναλλασσόμενοι και εργαζόμενοι στο δημόσιο ή σε άλλες υπηρεσίες και οργανισμούς
- Κάτοικοι και επισκέπτες της περιοχής, εν δυνάμει χρήστες των ψηφιακών υπηρεσιών

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
<ul style="list-style-type: none"> • Διάφορες ευπαθείς ομάδες όπως: ΑΜΕΑ, μετανάστες κλπ <p>Τύποι δικαιούχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) • Επαγγελματικοί φορείς που παρέχουν κρίσιμες υπηρεσίες προς τα μέλη τους επιχειρήσεις,/τους πολίτες ή χειρίζονται σημαντικής αξίας πληροφορίες (πχ. επιμελητήρια, ομοσπονδίες κ.α). • Φορείς Δημόσιου συμφέροντος που δραστηριοποιούνται στο πολιτισμό & τουρισμό, πχ: Δημόσιες Υπηρεσίες, ΜΚΟ, Επιμελητήρια κλπ • Πανεπιστήμια και ερευνητικά ινστιτούτα. • Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών 	

2.Α.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
<p>Για την επιλογή των πράξεων κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος η Δ.Α. θα εξειδικεύσει συγκεκριμένη μεθοδολογία και κριτήρια τα οποία και θα εφαρμόζει ύστερα από την έγκρισή τους από την Επιτροπή Παρακολούθησης.</p>	

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
<p>Οι βασικές κατηγορίες κριτηρίων, οι οποίες θα εξειδικεύονται κατά περίπτωση, είναι οι ακόλουθες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κριτήρια Επιλεξιμότητας των έργων, όπως είναι η κάλυψη των αναγκαίων προϋποθέσεων ένταξής τους και η επιλεξιμότητα των προτεινόμενων παρεμβάσεων. • Κριτήρια Συμβατότητας των προτεινόμενων έργων με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία και με τις οριζόντιες αρχές της ευρωπαϊκής πολιτικής. • Κριτήρια Επιλογής των έργων με βάση την ποιότητα και πληρότητα των υποβαλλόμενων προτάσεων, τη συμβολή των παρεμβάσεων στα αποτελέσματα της στρατηγικής, την ωριμότητα των προτεινόμενων έργων, την σκοπιμότητα των έργων και τη διαχειριστική επάρκεια του φορέα που προτείνει κάθε παρέμβαση. <p>Είναι προφανές ότι θα επιλέγονται μόνο πράξεις που συνάδουν με τις επιλεξιμότητες και τους στόχους του Προγράμματος και των επιμέρους Ειδικών Στόχων και τούτο θα είναι ήδη ξεκάθαρο –μαζί και με όλα τα άλλα κριτήρια- από την πρόσκληση που θα εκδίδεται προς τους δικαιούχους από τη Δ.Α.</p> <p>Σε ό,τι αφορά στους δικαιούχους, η Δ.Α. θα καθορίζει συγκεκριμένα κριτήρια στη βάση των οποίων θα αξιολογεί την ικανότητα και επάρκειά τους να φέρουν σε πέρας με επιτυχία το έργο που τους εγκρίνεται.</p> <p>Βάσει όλων των παραπάνω, ενδεικτικά αναφέρονται κάποια από τα γενικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η κάλυψη των τυπικών προϋποθέσεων υποβολής και ενίσχυσης • Η ποιότητα των προτάσεων και η συμβολή τους στην επίτευξη του ειδικού στόχου • Η ικανότητα του υποψηφίου να υλοποιήσει την πράξη 	

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
---------------------------------	--

- Η σχέση μεταξύ κόστους και αναμενόμενου οφέλους
- Η διασφάλιση της ίδιας συμμετοχής στη χρηματοδότηση (εφόσον αυτή απαιτείται)
- Η σαφής και αποτελεσματική ενσωμάτωση των οριζόντιων στόχων του Προγράμματος
- Η σαφής και αποτελεσματική ενσωμάτωση των οριζόντιων αρχών του Προγράμματος (κεφάλαιο 8 του παρόντος)
- Η ύπαρξη συστήματος παρακολούθησης και καταγραφής των σχετικών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων που αφορούν στις παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας.
- Τα έργα πρέπει να αναδεικνύουν την ανάγκη για διασυννοιακή συνεργασία και να απεικονίζουν σαφώς τη συνεισφορά από κάθε εταίρο

Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο ειδικότερα κριτήρια τα οποία θα περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση:

- Κάθε δράση προς χρηματοδότηση θα είναι εναρμονισμένη με τους στόχους και τα πεδία παρέμβασης της στρατηγικής «A Digital Agenda for Europe». Επίσης, η διαλειτουργικότητα κάθε δράσης θα είναι ευθυγραμμισμένη με το εκάστοτε εθνικό πλαίσιο διαλειτουργικότητας.
- Τα έργα θα πρέπει να αποδεικνύουν την σκοπιμότητα τους, το εύρος της απήχησης και τη μη διάκριση απέναντι στις διάφορες ομάδες – στόχου την έμφαση στην αλλαγή και τις μακροχρόνιες μεταβολές που επιφέρουν.
- Τα έργα θα πρέπει να δίνουν έμφαση στην ανοικτότητα, τη διαλειτουργικότητα, των εφαρμογών και του περιεχομένου που αναπτύσσουν, να είναι προσπελάσιμα, προσβάσιμα για όλους και φιλικά προς τον χρήστη (συμμόρφωση με τις οδηγίες και τα πρότυπα του W3C, ευκολία χρήσης, διαντίδραση με τους χρήστες κτλ) και στο βαθμό που είναι δυνατόν, να διασφαλίζουν την καθολική πρόσβαση από οπουδήποτε, οποτεδήποτε, και οποιονδήποτε.
- Κάθε έργο προϋποθέτει ότι εξασφαλίζεται η συμβατότητα και η επάρκεια της χωρητικότητας των δικτύων που θα χρησιμοποιηθούν.
- Έργα στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας θα πρέπει να εξασφαλίζουν τους στόχους της “broadband cost-reduction agenda» αξιοποιώντας υποδομές τηλεπικοινωνιακών δικτύων συμβατών με αγωγούς σκοτεινές οπτικές ίνες (ducts and dark fibre). Επίσης, αυτά τα έργα θα πρέπει να συμμορφώνονται με την ΟΔΗΓΙΑ 2014/61/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 15ης Μαΐου 2014 για μέτρα μείωσης του κόστους εγκατάστασης ευρυζωνικών δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1.	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.1. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.2. 2c - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
00301	Πλήθος ΤΠΕ εφαρμογών που αναπτύσσονται	Αριθμός	9,00		Ετήσια

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	3d
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	1.2
Τίτλος του ειδικού στόχου	Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	<ul style="list-style-type: none"> · Αυξημένη ικανότητα των ΜΜΕ να δημιουργούν και αξιοποιούν επιχειρηματικές ευκαιρίες πέρα από τις τοπικές αγορές. · Αυξημένη ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των ΜΜΕ σε δικτύωσεις με άλλες επιχειρήσεις και οργανισμούς

Κωδικός του ειδικού στόχου	1.2
Τίτλος του ειδικού στόχου	Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ
	<p>δημιουργίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας</p> <ul style="list-style-type: none"> · Βελτιωμένη πρόσβαση στις αγορές-κλειδιά (ιδιαίτερα του εξωτερικού) και διεύρυνση της πελατειακής βάσης, των επιχειρήσεων μέσω αξιοποίησης τεχνικών προβολής-προώθησης (marketing) που εφαρμόζονται από κοινού (joint) στις ΜΜΕ, ιδιαίτερα στον κλάδο του τουρισμού και των τροφίμων. · Βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών και του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας των ΜΜΕ, με την ενσωμάτωση καινοτομιών και σύγχρονων τεχνολογιών. · Προώθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στις υπηρεσίες και τα προϊόντα των ΜΜΕ

Πίνακας 3: Ειδικό ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		1.2 - Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0302	Αξία ετήσιων εξαγωγών (εκτός πετρελαιοειδών)	Ευρώ	1.301.386.463,00	2013	1.340.428.057,00	ΣΒΒΕ (Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ) – Ελλάδα (εξααιρουμένων πετρελαιοειδών) Στατιστική Υπηρεσία – Κύπρος (εξααιρουμένων	3 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: 2018 – 2020-2023

Ειδικός στόχος		1.2 - Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
						προμηθειών πλοίων & αεροπλάνων)	

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.A.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
<p>Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης, προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού, εκπαίδευση στελεχών και παροχή άλλων υπηρεσιών όπως οργάνωση εκδηλώσεων προβολής και δικτύωσης των ΜΜΕ. Οι δράσεις θα πρέπει να συμβάλουν στην αξιοποίηση και ενσωμάτωση της έρευνας και καινοτομίας, στην ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας καθώς και βελτίωση των προϊόντων, και ικανοτήτων για την προσέγγιση νέων αγορών. Ενδεικτικά αναφέρονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις προώθησης και ενθάρρυνσης συνεργασίας - δικτύωσης ΜΜΕ (με τυπική ή άτυπη μορφή συνεργασίας) με έμφαση στους κλάδους που αναδεικνύονται από την RIS3 όπως ενδεικτικά του τουρισμού-πολιτισμού και των συναφών με αυτόν δραστηριοτήτων (εστίαση, αθλητισμός, παραδοσιακά προϊόντα, κ.α.) με σκοπό την από κοινού προώθηση εργαλείων και δράσεων προβολής, marketing, logistics, branding, σχεδιασμού ή ενσωμάτωσης μη τεχνολογικής καινοτομίας, για συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (Ecolabel, EMAS) και εν γένει δράσεων που αποσκοπούν είτε στην επίτευξη οικονομικών κλίμακας, είτε στη διεύρυνση/διαφοροποίηση του προϊόντος, είτε στη διεύρυνση της αγοράς. • Δράσεις προώθησης και ενθάρρυνσης συνεργασίας - δικτύωσης ΜΜΕ με Ινστιτούτα & Κέντρα Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας για την 	

Επενδυτική προτεραιότητα

3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας

μεταφορά τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη τεχνολογικά νέων και καινοτόμων προϊόντων, διαδικασιών και μεθόδων.

- Δράσεις για κλαδικές εξειδικεύσεις ή/και δράσεις αύξησης της ανταγωνιστικότητας στους κλάδους εξειδίκευσης RIS3 (μελέτες, έρευνες, δράσεις κατάρτισης, εξοπλισμός και υποδομές μικρής κλίμακας, ενσωμάτωση τεχνολογικής καινοτομίας και νέων προϊόντων).
- Δράσεις επιχειρηματικής συμβουλευτικής και υποστήριξης για την αύξηση της ικανότητας των επιχειρήσεων και εν-δυνάμει επιχειρηματιών στους κλάδους εξειδίκευσης RIS3 να δημιουργούν και να αξιοποιούν επιχειρηματικές ευκαιρίες σε αγορές του εξωτερικού ή/και σε νέες αγορές, πχ marketing plan, εντοπισμός νέων αγορών, προώθηση & τεχνικές πωλήσεων, κοινές αποστολές σε εν δυνάμει νέες αγορές κα.
- Δράσεις βελτίωσης της ποιότητας των τελικών προϊόντων ή ανάπτυξης νέων προϊόντων από τον αγρο-διατροφικό τομέα για νέες αγορές-στόχους όπως υγιεινή διατροφή, φάρμακα και καλλυντικά, κ.α. με ενσωμάτωση έρευνας και καινοτομίας
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ και του διαδικτύου για εφοδιαστικές αλυσίδες, προώθηση προϊόντων, πωλήσεις, κλπ.
- Δράσεις υποστήριξης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού (πχ άνεργοι, γυναίκες, νέοι, ΑμΕΑ, μετανάστες) μέσω ενεργειών εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Ανάπτυξη κοινών υποδομών ή/και διαδικασιών για την πιστοποίηση της αυθεντικότητας παραδοσιακών τροφίμων και ποτών και την προβολή και προώθηση σε νέες αγορές.
- Δράσεις ανάπτυξης και προώθησης νέων προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και ενσωμάτωσης στη λειτουργία των ΜΜΕ και άλλων φορέων των τεχνολογιών και διαδικασιών της πράσινης τεχνολογίας και της οικο-καινοτομίας (πχ. στα τουριστικά καταλύματα ενσωμάτωση αρχών οικο-καινοτομίας κα.)
- Εφαρμογές e-learning για την ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων υφιστάμενων και εν δυνάμει νέων στελεχών και εργαζομένων των επιχειρήσεων.

Κύριες Ομάδες Στόχου:

Υφιστάμενες, υπο-σύσταση, νέο-ιδρυόμενες και start-up επιχειρήσεις (οποιασδήποτε νομικής μορφής πχ. αυτο-απασχολούμενοι, συνεταιρισμοί, κα).

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
<p>Πολίτες και ειδικές ευπαθείς ομάδες (μετανάστες, ΑμΕΑ κ.α), εν δυνάμει επιχειρηματίες.</p> <p>Τύποι δικαιούχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την επιχειρηματικότητα και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, τον τουρισμό, τον πολιτισμό, την αγροτική παραγωγή και άλλους κλάδους εξειδίκευσης της RIS3. • Επαγγελματικοί φορείς (πχ. επιμελητήρια, ομοσπονδίες κ.α) που έχουν σχέση με την ανάπτυξη της περιφερειακής επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας και τους κλάδους εξειδίκευσης της RIS3. • Φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και ενώσεις παραγωγών. • Πανεπιστήμια και ερευνητικά ινστιτούτα και συναφείς προς αυτά δίκτυα. <p>Εθνικές αρχές υπεύθυνες για συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης</p>	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.2: Ενίσχυση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ	

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
<p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο ειδικότερα κριτήρια τα οποία θα περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θα ενισχύονται κυρίως δράσεις στους κλάδους εξειδίκευσης της RIS3 και S3CY (τομεακή επικέντρωση) και κυρίως στον κλάδο τουρισμού-πολιτισμού. • Είναι επιθυμητή η ενσωμάτωση της καινοτομίας και η συνεργασία (παροχή υποστήριξης) με Κέντρα ή Ινστιτούτα Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένου και <i>επιχειρηματικών κέντρων, θερμοκοιτίδων κα.</i>) • Οι δράσεις πρέπει να είναι συμβατές με την περιβαλλοντική νομοθεσία των δύο κρατών. Δράσεις με ενδεχόμενη σημαντική επιβάρυνση στο περιβάλλον θα πρέπει να διασφαλίζουν την περιβαλλοντική συμβατότητα, υποβάλλοντας τα κατάλληλα Εθνικά έγγραφα που το πιστοποιούν. • Οι δράσεις, λόγω του μικρού Π/Υ, θα έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα στα mainstream Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα. <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
<p>Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1.</p>	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.3. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.4. 3d - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
CO01	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	Επιχειρήσεις	120,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	Ετήσια
CO04	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη	Επιχειρήσεις	120,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	Ετήσια
CO26	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	30,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	Ετήσια

2.Α.7 Πλαίσιο επιδόσεων

Πίνακας 5: Πλαίσιο επιδόσεων του άξονα προτεραιότητας

Άξονας προτεραιότητας		1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή					
Κωδικός αναγνώρισης	Τύπος δείκτη	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Επεξήγηση της σημασίας του δείκτη, κατά περίπτωση
CO01	O	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	Επιχειρήσεις	0	120,00	Σύστημα παρακολούθησης προγράμματος	
F301	F	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα Προτεραιότητας	ευρώ	1.187.669,00	6.686.436,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	Ποσό πιστοποιημένων Δαπανών 2018 του Άξονα Προτεραιότητας (v+3=2014=2015=17,7% Α.Π..1)
K302	I	Ενταγμένα έργα	Αριθμός	2		Σύστημα παρακολούθησης Προγράμματος	

Πρόσθετες ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία του πλαισίου επιδόσεων

Ο Π/Υ του Κωδικού Παρέμβασης (066) που συνεισφέρει στην υλοποίηση του δείκτη εκροών CO01 και του αντίστοιχου βήματος υλοποίησης ανέρχεται σε 2.265.537 € (total funding) και αντιστοιχεί στο 35% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας1

To key implementation step ορίζεται καθώς καμμία εκροή δεν θα έχει ολοκληρωθεί το 2018: Εκτιμώμενο Πρόγραμμα 1ης Προσκλησης: Συμβασιοποίηση 10/2016 -> Μέση Διάρκεια Υλοποίησης 2,5 έτη -> Ολοκλήρωση 4/2019

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία (άνω του 50%) των πόρων που κατανέμονται στον Α.Π. Το συνολικό ποσό των χρηματοοικονομικών δεικτών για το ορόσημο 2018 είναι σύμφωνο με τον κανόνα n+3.

2.A.8 Κατηγορίες παρέμβασης

Κατηγορίες παρέμβασης που αντιστοιχούν στο περιεχόμενο του άξονα προτεραιότητας, με βάση ονοματολογία που έχει εγκρίνει η Επιτροπή, και ενδεικτική κατανομή της στήριξης της Ένωσης

Πίνακες 6-9: Κατηγορίες παρέμβασης

Πίνακας 6: Διάσταση 1 Τομέας παρέμβασης

Άξονας προτεραιότητας	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	064. Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων συστημάτων κουπονιών, διεργασιών, σχεδιασμού, υπηρεσιών και κοινωνικής καινοτομίας)	339.830,00
	066. Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	1.925.707,00
	079. Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού	2.563.448,00

Άξονας προτεραιότητας	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
τουρισμού)		
082. Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ (συμπεριλαμβάνονται το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ηλεκτρονική επιχειρηματική δραστηριότητα και οι δικτυωμένες επιχειρηματικές διεργασίες), ζωντανά εργαστήρια, επιχειρηματίες του διαδικτύου, νεοσύστατες επιχειρήσεις στον τομέα των ΤΠΕ κλπ.)		854.485,00

Πίνακας 7: Διάσταση 2 Μορφή χρηματοδότησης

Άξονας προτεραιότητας	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
01. Μη επιστρεπτέα επιδότηση		5.683.470,00

Πίνακας 8: Διάσταση 3 Τύπος περιοχής

Άξονας προτεραιότητας	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
01. Μεγάλες αστικές περιοχές (πυκνοκατοικημένες: πληθυσμός άνω των 50 000)		2.545.258,00
02. Μικρές αστικές περιοχές (μεσαία πυκνότητα κατοίκησης: πληθυσμός άνω των 5 000)		1.987.458,00
03. Αγροτικές περιοχές (αραιοκατοικημένες)		1.150.754,00

Πίνακας 9: Διάσταση 6 Μηχανισμοί εδαφικής υλοποίησης

Άξονας προτεραιότητας	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
07. Δεν ισχύει		5.683.470,00

2.Α.9 Σύνοψη της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων, όταν κρίνεται απαραίτητο, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων και των δικαιούχων και, κατά περίπτωση, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των σχετικών εταίρων που συμμετέχουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων (όπου ενδείκνυται)

Άξονας προτεραιότητας:	1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	
Θα εφαρμοστούν οι γενικές κατηγορίες τεχνικής συνδρομής όπως περιγράφονται στον αντίστοιχο ΑΠ.		

2.A.1 Άξονας προτεραιότητας

Κωδικός του άξονα προτεραιότητας	2
Τίτλος του άξονα προτεραιότητας	Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές

- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρηματοδοτικά μέσα
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρήση χρηματοδοτικών μέσων που θεσπίζονται σε επίπεδο Ένωσης
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί μέσω τοπικής ανάπτυξης που δημιουργείται με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

2.A.2 Αιτιολόγηση για τη θέσπιση άξονα προτεραιότητας που καλύπτει περισσότερους από έναν θεματικούς στόχους (κατά περίπτωση)

Ο ΑΠ2, περιλαμβάνει τρεις επενδυτικές προτεραιότητες από τους θεματικούς στόχους 4 και 7. Η ένταξή τους σε έναν κοινό άξονα προτεραιότητας καθορίζεται από την κοινή στόχευση στην αντιστροφή/μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή μέσω της προώθησης μιας οικονομίας χαμηλών ρύπων. Όλες οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις αποσκοπούν στη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος τόσο στον κτιριακό τομέα και στον πολεοδομικό ιστό, όσο και στον τομέα των μεταφορών (τοπικών, δηλ. σε οικιστικά συγκροτήματα, αλλά και υπερτοπικών). Ιδιαίτερα για τις οικιστικές περιοχές, οι δράσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας μπορούν να συνδυαστούν με δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας για την υλοποίηση – κατά το μάλλον ή ήττον – ολοκληρωμένων παρεμβάσεων. Στις πόλεις δε που έχουν λιμάνια, οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να συνδυάζονται και με παρεμβάσεις στις θαλάσσιες μεταφορές.

2.A.3 Ταμείο και βάση για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης

Ταμείο	Βάση υπολογισμού (συνολικές επιλέξιμες δαπάνες ή επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες)
ERDF	Σύνολο

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	4c
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	2.1
Τίτλος του ειδικού στόχου	Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	Αύξηση της τεχνογνωσίας σε θέματα ενεργειακού σχεδιασμού στα κτίρια Ευαισθητοποίηση σε θέματα ενεργειακού σχεδιασμού, ενεργειακής εξοικονόμησης και χρήσης εναλλακτικών πηγών ενέργειας στα κτίρια. Εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο τομέα.

Κωδικός του ειδικού στόχου	2.1
Τίτλος του ειδικού στόχου	Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		2.1 - Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0303	Μεταβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας	Kwh/τ.μ. ετησίως	112,83	2015	87,13	Έρευνα Βαρόμετρο Ενεργειακής Εξοικονόμησης	3 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ 2018,2021,2023

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.A.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα

4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.1: Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια**Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:**

- Δράσεις «συνολικού ενεργειακού σχεδιασμού» (whole building design) για δημόσια κτίρια
- Πιλοτικές δράσεις ενεργειακής εξοικονόμησης για δημόσια κτίρια.
- Κατασκευαστικά/σχεδιαστικά πρότυπα ενεργειακού σχεδιασμού και ενεργειακής εξοικονόμησης συμβατά με παραδοσιακές μορφές αρχιτεκτονικής στη διασυνοριακή περιοχή,
- Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης των πολιτών και ιδιαίτερα ειδικών ομάδων στόχου (π.χ. μαθητές), αναφορικά με την εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση της κατανάλωσης.

Κύριες Ομάδες Στόχου:

Πληθυσμός της διασυνοριακής περιοχής, ο δημόσιος τομέας,

Τύποι δικαιούχων:

- Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού)
- Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές Αρχές και οι υπηρεσίες αυτών, υγειονομικοί οργανισμοί, σχολικές επιθεωρήσεις και εν γένει ο δημόσιος τομέας.
- Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί και Μη Κερδοσκοπικές Επιχειρήσεις, Δίκτυα διασυνοριακής συνεργασίας και άλλες συνεργασίες της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε θέματα ενεργειακής εξοικονόμησης, μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου, βελτίωσης του ενεργειακού σχεδιασμού των κτιρίων, και άλλα συναφή θέματα.

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης
<ul style="list-style-type: none"> • Πανεπιστήμια και Ερευνητικοί Φορείς καθώς και επιμελητήρια/επαγγελματικές οργανώσεις που ασχολούνται με την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών/μοντέλων/ προδιαγραφών ενεργειακής εξοικονόμησης, εναλλακτικών ενεργειακών πηγών, συνολικού ενεργειακού σχεδιασμού, νέων υλικών και άλλα συναφή θέματα σε σχέση με το σχεδιασμό, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία κτιριακών εγκαταστάσεων. • Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας 	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.1 Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο ειδικότερα κριτήρια τα οποία θα περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα έργα πρέπει να αναδεικνύουν την ανάγκη για διασυννοριακή συνεργασία ή την προστιθέμενη αξία από αυτή και να απεικονίζουν σαφώς τη συνεισφορά από κάθε εταίρο. Θα απαιτείται ενεργός συμμετοχή των εταίρων του έργου σε κοινές δραστηριότητες (δεν θα επιτραπούν παράλληλες δράσεις). • Τα μεμονωμένα κατασκευαστικά έργα θα επιλέγονται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία αποτελούν έργα επίδειξης. • Δεν θα εγκρίνονται έργα που θα βασίζονται αποκλειστικά σε ανάλυση των υφιστάμενων συνθηκών ή / και στο σχεδιασμό μελλοντικών σχεδίων δράσης. • Εν γένει δεν θα περιλαμβάνονται δράσεις αξιοποίησης βιομάζας. Στην περίπτωση που θα υπάρξουν τέτοιες δράσεις, θα συνοδεύονται από 	

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης
<p>αυστηρές απαιτήσεις συμμόρφωσης με χαμηλές εκπομπές αερίων ρύπων και κυρίως αιωρούμενων σωματιδίων. Ειδικότερα, εάν χρηματοδοτηθούν δράσεις βιομάζας 1-50MW, θα συνοδεύονται από τους περιορισμούς εκπομπών αερίων ρύπων, που προβλέπονται στο Medium Combustion Plants of the Clean Air Package".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα έργα τα οποία θα υλοποιηθούν στους τομείς της ενέργειας και μεταφορών του Άξονα 2 του Προγράμματος Συνεργασίας Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020 θα συνάδουν με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τη Βελτίωση της Ποιότητας του Αέρα, αφού πέραν από τις ειδικές τους επιδιώξεις που είναι η εξοικονόμηση ενέργειας και η εναλλακτική κινητικότητα συμβάλουν και στη μείωση της συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων, το διοξείδιο του θείου και το διοξείδιο του αζώτου στην ατμόσφαιρα, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα του αέρα και συνεισφέροντας γενικότερα στη δημιουργία συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης. • Θα λαμβάνεται υπόψη η συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των στόχων του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Πλαισίου (ΕΜΠ). • Θα εγκρίνονται κατά προτεραιότητα: <ul style="list-style-type: none"> ○ έργα τα οποία θα αναπτύσσουν πρότυπα/μεθόδους γενικεύσιμα για τη διασυνοριακή περιοχή και εύκολα μεταφέρσιμα από τη μία περιοχή στην άλλη. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να αποδεικνύεται η δυνατότητα μεταφοράς των προτύπων/μεθόδων. Τα έργα αυτά καλό θα είναι να συνοδεύονται από έργα επίδειξης. ○ έργα που αναπτύσσουν καινοτομικές μεθόδους/υλικά/τεχνολογίες στον τομέα των κατασκευών – ειδικά για τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής - όσον αφορά είτε την ενεργειακή εξοικονόμηση είτε τη χρήση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών. Τα έργα αυτά θα επιβάλλεται να συνοδεύονται από έργα επίδειξης. ○ Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα 	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης
Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2.	

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.5. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.6. 4c - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
CO32	Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτηρίων	kWh/έτος	500.000,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια
O0308	Πλήθος δημόσιων κτηρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους	αριθμός	9,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	4e
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

2.A.5 Ειδικό στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	2.2
Τίτλος του ειδικού στόχου	Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	Μείωση αέριων ρύπων σε αστικές περιοχές Μείωση αέριων ρύπων σε περιοχές υψηλής ρύπανσης (hotspots)

Πίνακας 3: Ειδικό ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		2.2 - Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0304	Βελτίωση του μέσου ετήσιου	Αριθμός	0,46	2015	0,37	Έρευνα: Βαρόμετρο	3 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: 2018, 2021,

Ειδικός στόχος		2.2 - Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
	επιπέδου αερίων ρύπων σε αστικές περιοχές άνω των 120.000 κατοίκων					Κατάστασης Αστικού Περιβάλλοντος	2023

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.A.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.2: Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση	
Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:	
<ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος 	

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
<ul style="list-style-type: none"> • Επενδύσεις σε πιλοτικά έργα και εφαρμογές βελτίωσης των μεταφορών/συγκοινωνιών σε οικιστικές περιοχές • Αντικατάσταση οχημάτων με οχήματα χαμηλών ή μηδενικών ρύπων (αστικές συγκοινωνίες) • Ψηφιακές εφαρμογές έλεγχων ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου και υπολογισμού του «ανθρακικού αποτυπώματος» με στόχο τον εντοπισμό περιοχών που χρήζουν προστασίας και παρέμβασης και της διαχείρισης της κυκλοφορίας οχημάτων <p>Κύριες Ομάδες Στόχου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιχειρηματίες και εργαζόμενοι στον κλάδο των μεταφορών και των συγκοινωνιών (φορτηγά, αστικά και τουριστικά λεωφορεία, ταξί, ενοικιάσεις αυτοκινήτων, ακτοπλοίοι, θαλάσσια σκάφη κτλ) • Χρήστες ΙΧ • Μετακινούμενοι πολίτες και επισκέπτες <p>Τύποι δικαιούχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) • Οργανισμοί αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών • Συλλογικοί φορείς επιχειρήσεων ακτοπλοΐας • Συλλογικοί φορείς επιχειρήσεων μεταφορικού έργου 	

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
Δημόσιοι, δημοτικοί φορείς δημόσιων συγκοινωνιών	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.2: Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση	
<p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο ειδικότερα κριτήρια τα οποία θα περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι παρεμβάσεις θα κατευθυνθούν κατά προτεραιότητα προς αστικές περιοχές με αποδεδειγμένα υψηλά επίπεδα αέριας ρύπανσης, και κυρίως όσον αφορά τα επίπεδα διοξειδίου του αζώτου, διοξειδίου του θείου και αιωρούμενων σωματιδίων. Ως τέτοιες είναι κατ' αρχάς οι μεγάλες αστικές συγκεντρώσεις και οι αστικές συγκεντρώσεις με μεγάλη τουριστική κίνηση. • Τα έργα πρέπει να αποδεικνύουν ότι αποτελούν μέρος ενός συνολικότερου σχεδιασμού και ειδικότερα να εντάσσονται στα Εθνικά ή Περιφερειακά Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας που συνδέονται με Σχέδια για την Ποιότητα του Αέρα σύμφωνα με την οδηγία 2008/50/ΕΚ, και με ένα Σχέδιο Θορύβου ώστε να εξασφαλιστεί η συνέργεια και η συνοχή των μέτρων. • Τα έργα που θα ενσωματώνουν ΤΠΕ στις συγκοινωνίες, θα πρέπει να είναι ελεύθερα χρεώσεων. 	

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
<ul style="list-style-type: none"> • Θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα στην επιλογή έργων, η αναζήτηση τρόπων υποστήριξης εναλλακτικών μέσων και τρόπων μεταφορών και συγκοινωνιών, όσο και η αναζήτηση διαφοροποίησης της χρήσης και της πρόσβασης των οχημάτων σε τμήματα πόλεων. • Τα έργα αστικής κινητικότητας πρέπει να συνάδουν με το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Κινητικότητας για την κάθε πόλη όπου εφαρμόζεται. Επιπλέον οι πράξεις πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του Εθνικού Σχεδίου Ποιότητας του Αέρα. <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2.	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2.	

Επενδυτική προτεραιότητα	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.7.	Επενδυτική προτεραιότητα	1.1.8.	4e - Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων	
00302	Σχέδια βιώσιμων αστικών μεταφορών	Αριθμός σχεδίων	2,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια	
00303	Έργα που ενσωματώνουν ΤΠΕ στις μεταφορές	Αριθμός έργων	1,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια	

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	7c
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	2.3
Τίτλος του ειδικού στόχου	Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	<p>Ενίσχυση της προσβασιμότητας στην διασυνοριακή περιοχή</p> <p>Βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών</p> <p>Παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών διαχείρισης και υποστήριξης των μεταφορών</p>

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		2.3 - Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0305	Αύξηση της επιβατικής κίνησης στους λιμένες που επωφελούνται από τις παρεμβάσεις.	Αριθμός	11.242.361,00	2014	12.366.597,00	EUROSTAT / CYSTAT, Σύστημα παρακολούθησης Προγράμματος, Δηλώσεις δικαιούχων.	3 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: 2018, 2021 2023

2.Α.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.Α.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.3: Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές Ενδεικτικοί τύποι δράσεων: <ul style="list-style-type: none">• Επενδύσεις στον προγραμματισμό και την βελτίωση της διοικητικής ικανότητας (π.χ. ενίσχυση των προδιαγραφών ασφάλειας στον τομέα των υπεράκτιων δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης πετρελαίου και φυσικού αερίου σύμφωνα με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, υλοποίηση στρατηγικών δράσεων οι οποίες στηρίζονται σε ολοκληρωμένους σχεδιασμούς για πολυτροπικές και βιώσιμες μεταφορές• Επενδύσεις σε πιλοτικά έργα και εφαρμογές βελτίωσης των μεταφορών (π.χ. ανάπτυξη ‘έξυπνων’ συστημάτων μεταφοράς (ενδεικτικά: SafeSeaNet, Maritime Single Windows, VTΜIS κτλ), προώθηση εξισορροπημένων τρόπων διακίνησης και ενίσχυσης της διαλειτουργικότητας των δικτύων, δημιουργίας κομβικών πολυτροπικών σταθμών κτλ.)• Επενδύσεις σε πιλοτικά έργα και εφαρμογές εξοικονόμησης ενέργειας στις μεταφορές (π.χ. εισαγωγή πρακτικών και ανάπτυξη υπηρεσιών οι οποίες θα προωθούν τη χρήση οχημάτων με εναλλακτικά καύσιμα, ή και μηδενικών εκπομπών, δράσεις για την αναδιοργάνωση των τροφοδοτικών αλυσίδων και ενσωμάτωσης πρακτικών για αλλαγή τρόπου εξυπηρέτησης και τροφοδοσίας με δυνατότητα χρήσης οχημάτων με εναλλακτικά καύσιμα ή και μηδενικών εκπομπών κτλ.)• Επενδύσεις σε πιλοτικά έργα και εφαρμογές επιτήρησης του θαλάσσιου χώρου (π.χ. επιτήρηση, των περιοχών αλιείας, των προστατευμένων περιοχών του θαλάσσιου περιβάλλοντος κτλ)• Ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης υλικών, τεχνολογιών και συστημάτων για τη επιτήρηση όλων των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στα θαλάσσια ύδατα των χωρών του Π.Σ. .	

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
<p>Κύριες Ομάδες Στόχου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γενικός πληθυσμός, επισκέπτες, διακινητές αγαθών. <p>Τύποι δικαιούχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) • Οργανισμοί Λιμένος 	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.3: Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p>	

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
<p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο:</p> <p>Θα χρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα έργα με ευρείες επιπτώσεις στη διασυνοριακή περιοχή. Οι επιπτώσεις αυτές θα πρέπει να επισημανθούν και να αιτιολογηθούν κατά το στάδιο της πρόσκλησης.</p> <p>Όλα τα τεχνικά έργα θα πρέπει να βασίζονται στις Αρχές του «Σχεδιασμού για Όλους» και να εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
<p>Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2.</p>	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2.	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.9.	Επενδυτική προτεραιότητα	1.1.10.	7c - Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων	
O0304	Λιμένες με βελτιωμένα συστήματα διαχείρισης και ασφάλειας μεταφορών	Αριθμός λιμένων	3,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια	

2.Α.7 Πλαίσιο επιδόσεων

Πίνακας 5: Πλαίσιο επιδόσεων του άξονα προτεραιότητας

Άξονας προτεραιότητας		2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές					
Κωδικός αναγνώρισης	Τύπος δείκτη	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Επεξήγηση της σημασίας του δείκτη, κατά περίπτωση
F304	F	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα Προτεραιότητας	ευρώ	2.045.431,01	21.675.551,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών 2018 του Άξονα Προτεραιότητας (v+3=2014+2015=9,5% Α.Π2)
K303	I	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού (υπο-) έργου	αριθμός	3	6,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	
O0308	O	Πλήθος δημόσιων κτιρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους	αριθμός	0	9,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	

Πρόσθετες ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία του πλαισίου επιδόσεων

Ο Π/Υ του Κωδικού Παρέμβασης (013) που συνεισφέρει στην υλοποίηση του δείκτη εκροών CO01 και του αντίστοιχου βήματος υλοποίησης ανέρχεται σε 14.336.962 € (total funding) και αντιστοιχεί στο 66% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας 2

Το key implementation step ορίζεται καθώς καμμία εκροή δεν θα έχει ολοκληρωθεί το 2018: Εκτιμώμενο Πρόγραμμα 1ης Πρόσκλησης: Συμβασιοποίηση 10/2016 -> Μέση Διάρκεια Υλοποίησης 2,5 έτη -> Ολοκλήρωση 4/2019

Προβλέπεται να ενταχθούν συνολικά 6 έργα

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία (άνω του 50%) των πόρων που κατανέμονται στον Α.Π. Το συνολικό ποσό των χρηματοοικονομικών δεικτών για το ορόσημο 2018 είναι σύμφωνο με τον κανόνα n+3.

2.A.8 Κατηγορίες παρέμβασης

Κατηγορίες παρέμβασης που αντιστοιχούν στο περιεχόμενο του άξονα προτεραιότητας, με βάση ονοματολογία που έχει εγκρίνει η Επιτροπή, και ενδεικτική κατανομή της στήριξης της Ένωσης

Πίνακες 6-9: Κατηγορίες παρέμβασης

Πίνακας 6: Διάσταση 1 Τομέας παρέμβασης

Άξονας προτεραιότητας	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	12.186.418,00
	036. Μεταφορές πολλαπλών μέσων	1.153.799,00

Άξονας προτεραιότητας	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
040. Άλλοι θαλάσσιοι λιμένες		1.298.025,00
043. Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους (συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού και του τροχαίου υλικού)		2.523.986,00
044. Έξυπνα συστήματα μεταφορών (συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής της διαχείρισης της ζήτησης, των συστημάτων διοδίων, συστημάτων παρακολούθησης, ελέγχου και πληροφοριών ΤΠ)		1.261.990,00

Πίνακας 7: Διάσταση 2 Μορφή χρηματοδότησης

Άξονας προτεραιότητας	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
01. Μη επιστρεπτέα επιδότηση		18.424.218,00

Πίνακας 8: Διάσταση 3 Τύπος περιοχής

Άξονας προτεραιότητας	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
01. Μεγάλες αστικές περιοχές (πυκνοκατοικημένες: πληθυσμός άνω των 50 000)		9.212.109,00
02. Μικρές αστικές περιοχές (μεσαία πυκνότητα κατοίκησης: πληθυσμός άνω των 5 000)		5.527.266,00
03. Αγροτικές περιοχές (αραιοκατοικημένες)		3.684.843,00

Πίνακας 9: Διάσταση 6 Μηχανισμοί εδαφικής υλοποίησης

Άξονας προτεραιότητας	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
07. Δεν ισχύει		18.424.218,00

2.Α.9 Σύνοψη της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων, όταν κρίνεται απαραίτητο, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων και των δικαιούχων και, κατά περίπτωση, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των σχετικών εταίρων που συμμετέχουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων (όπου ενδείκνυται)

Άξονας προτεραιότητας:	2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	
Θα εφαρμοστούν οι γενικές κατηγορίες τεχνικής συνδρομής όπως περιγράφονται στον αντίστοιχο ΑΠ.		

2.A.1 Άξονας προτεραιότητας

Κωδικός του άξονα προτεραιότητας	3
Τίτλος του άξονα προτεραιότητας	Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων

- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρηματοδοτικά μέσα
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί αποκλειστικά με χρήση χρηματοδοτικών μέσων που θεσπίζονται σε επίπεδο Ένωσης
- Το σύνολο του άξονα προτεραιότητας θα υλοποιηθεί μέσω τοπικής ανάπτυξης που δημιουργείται με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

2.A.2 Αιτιολόγηση για τη θέσπιση άξονα προτεραιότητας που καλύπτει περισσότερους από έναν θεματικούς στόχους (κατά περίπτωση)

Ο ΑΠ3, περιλαμβάνει τρεις επενδυτικές προτεραιότητες από τους θεματικούς στόχους 5 και 6 σε μια προσπάθεια ολοκληρωμένης αντιμετώπισης όλων των ζητημάτων που αφορούν το περιβάλλον, είτε σε ότι αφορά την προστασία του από διάφορους κινδύνους (Ε.Σ. 3.1), είτε σε ότι αφορά την ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (Ε.Σ. 3.2), είτε σε ότι αφορά την χρήση νέων τεχνολογιών για την προστασία/εξοικονόμηση φυσικών πόρων (Ε.Σ. 3.3 και Ε.Σ. 3.4). Με τον τρόπο αυτό οι επενδυτικές προτεραιότητες, θα λειτουργήσουν συνεργατικά. Η επιλογή αυτή, προσφέρει ιδιαίτερη ευελιξία στην διαχείριση του προγράμματος, ενώ προσφέρεται επίσης η δυνατότητα για συνδυασμένες προσκλήσεις και προτάσεις έργων (π.χ. δράσεις προστασίας πολιτιστικών ή φυσικών πόρων από κινδύνους, με δράσεις αποκατάστασης και τουριστικής προβολής, και με ταυτόχρονη χρήση νέων τεχνολογιών διαχείρισης αποβλήτων στη λειτουργία τους), που θα μεγιστοποιεί τα αποτελέσματα και θα βελτιώνει τις επιδόσεις του προγράμματος, ιδίως για τα έργα τα οποία θα στοχεύουν να λειτουργήσουν ως έργα «επίδειξης» και καθιέρωσης «καλών πρακτικών».

2.A.3 Ταμείο και βάση για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης

Ταμείο	Βάση υπολογισμού (συνολικές επιλέξιμες δαπάνες ή επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες)
ERDF	Σύνολο

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	5b
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	3.1
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	<p>Ενισχυμένη κοινή διαχείριση των φυσικών πόρων της περιοχής, με έμφαση στην πρόληψη των κινδύνων και την προστασία από καταστροφές και ιδιαίτερα στη θαλάσσια ρύπανση και τις επιπτώσεις της ερημοποίησης και της διάβρωσης των εδαφών και των ακτών.</p> <p>Αυξημένη ανθεκτικότητα σε φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές μέσω ανάπτυξης σχετικών στρατηγικών και υποδομών-εξοπλισμού.</p> <p>Βελτιωμένος χρόνος και ποιότητα δράσεων ανταπόκρισης σε περιβαλλοντικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές-</p>

Κωδικός του ειδικού στόχου	3.1
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές κινδύνους.
	<p>Βελτιωμένη προστασία της βιοποικιλότητας και του οικοσυστήματος (θαλάσσιου).</p> <p>Ενδυνάμωση δημόσιων υπηρεσιών και υποδομών με σκοπό την έγκαιρη πρόβλεψη και προειδοποίηση για φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές καθώς και τον περιορισμό ζημιών που προκαλούνται από αυτές.</p> <p>Βελτίωση συνθηκών προστασίας και εξυπηρέτησης ανθρώπινων πόρων σε περίπτωση φυσικών και μη κινδύνων.</p>

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		3.1 - Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0306	Αύξηση στον ωφελούμενο πληθυσμό.	% (αύξηση)	94,40	2014	100,00	Σύστημα παρακολούθησης, επιφάνεια που καλύπτουν τα σχέδια	2018-2023

2.Α.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.Α.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.1: Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές.</p> <p>Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:</p> <p>Δράσεις για την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, που αποσκοπούν: στην αποφυγή των ζημιών και την αύξηση της προσαρμοστικότητας του δομημένου περιβάλλοντος και άλλων υποδομών, στην προστασία της ανθρώπινης υγείας, στην προστασία των ακτών, στην μείωση της ευπάθειας των οικοσυστημάτων και την “eco-based” προσαρμογή. Το είδος των κινδύνων που πρόκειται να αντιμετωπισθούν ενδεικτικά περιλαμβάνουν: ακραία καιρικά φαινόμενα, των γεωφυσικούς κινδύνους, βιομηχανικούς-τεχνολογικούς-ανθρωπιστικούς κινδύνους σε στεριά και θάλασσα (συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, χαρτογράφηση του κινδύνου). Ενδεικτικά αναφέρονται:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ολοκληρωμένα συστήματα-σχέδια διαχείρισης κινδύνων και καταστροφών, κοινά ή από κοινού συντονισμένα η σύνταξή τους, τα οποία θα περιλαμβάνουν τους αναγκαίους πόρους και τις υποδομές για μια περιοχή για την παροχή των κατάλληλων υπηρεσιών διαχείρισης καταστροφών στους πολίτες, καθώς και τη στήριξη των εξειδικευμένων μονάδων αντιμετώπισης των καταστροφών / μονάδες πολιτικής προστασίας.• Επενδύσεις σε πιλοτικά έργα και εφαρμογές πρόληψης κινδύνων και προστασίας από καταστροφές (π.χ. δημιουργία βάσεων δεδομένων, θεσμών και μηχανισμών για την ανταλλαγή πληροφοριών και την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών, σχεδίων δράσης και σχεδίων διαχείρισης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ανάπτυξη ΤΠΕ (ICT) εργαλείων, όπως Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS), συστήματα ανίχνευσης	

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<p>και παρακολούθησης, έγκαιρης προειδοποίησης και συναγερμού, μελέτες χαρτογράφησης και αξιολόγησης των κινδύνων).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εναρμονισμένα πρότυπα και συστήματα στην περιοχή (συμπεριλαμβανομένων των κοινών ορισμών και την αποτίμηση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης) για την καλύτερη πρόβλεψη και διαχείριση των φυσικών καταστροφών • Εκπαιδευτική υποστήριξη (κατάρτιση) που θα ενισχύσει τις ικανότητες επείγουσας ανταπόκρισης των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των εθελοντών και της κοινωνίας των πολιτών. <p>Κύριες Ομάδες Στόχου:</p> <p>Πληθυσμός της διασυνοριακής περιοχής και των περιβαλλουσών περιοχών.</p> <p>Κάτοικοι, εργαζόμενοι και επισκέπτες – ταξιδιώτες.</p> <p>Ειδικά στοχευόμενες περιοχές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • οι πιο ευάλωτες και λιγότερο προσαρμοσμένες στις κλιματικές αλλαγές. • οι πιο ευάλωτες σε ανθρωπογενείς καταστροφές (τεχνολογικές, ανθρωπιστικές κ.α.) <p>Τύποι δικαιούχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) 	

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές Αρχές και οι υπηρεσίες αυτών που είναι υπεύθυνες για διαχείριση των φυσικών καταστροφών, τεχνολογικών-ανθρωπιστικών καταστροφών, πολιτική προστασία, περιβαλλοντική προστασία, διαχείριση υδάτων, προστασία βιοποικιλότητας, γεωργία-αλιεία-δάση, χωροταξικός σχεδιασμός. • Μη-Κυβερνητικοί Οργανισμοί και Μη-Κερδοσκοπικές Επιχειρήσεις, Δίκτυα διασυνοριακής συνεργασίας και άλλες συνεργασίες της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με διαχείριση των φυσικών καταστροφών, τεχνολογικών-ανθρωπιστικών καταστροφών, πολιτική προστασία, περιβαλλοντική προστασία, διαχείριση υδάτων, προστασία βιοποικιλότητας, γεωργία-αλιεία-δάση, χωροταξικό σχεδιασμό. • Πανεπιστήμια και Ερευνητικοί Φορείς που ασχολούνται με διαχείριση των φυσικών καταστροφών, τεχνολογικών-ανθρωπιστικών καταστροφών, πολιτική προστασία, περιβαλλοντική προστασία, διαχείριση υδάτων, προστασία βιοποικιλότητας, γεωργία-αλιεία-δάση, χωροταξικό σχεδιασμό 	

2.Α.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.1: Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές.</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1. Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο 3.1, τα ειδικότερα κριτήρια τα οποία θα περιλαμβάνονται στην Πρόσκληση, είναι τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα έργα πρέπει να αναδεικνύουν την ανάγκη για διασυνοριακή συνεργασία και να απεικονίζουν σαφώς τη συνεισφορά από κάθε εταίρο. • Οι δράσεις πρέπει να είναι περιβαλλοντικά συμβατές. Δράσεις με ενδεχόμενη υψηλή επίπτωση στο Περιβάλλον θα πρέπει να διασφαλίζουν την περιβαλλοντική συμβατότητα υποβάλλοντας τα κατάλληλα Εθνικά έγγραφα που το πιστοποιούν. 	

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<ul style="list-style-type: none"> • Τα έργα θα πρέπει να εναρμονίζονται με την υποχρεωτική «αποτίμηση κινδύνου (risk assessments) που αποτελεί απαίτηση του Συμβουλίου (Council requirement: Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism) καθώς επίσης και με τη «Flood Directive: Directive 2007/60/EC on the assessment and management of flood risks» και τα εθνικά σχέδια πολιτικής προστασίας / διαχείρισης κινδύνων Directive 2000/60/EC - Water policy), όσο και με τα εθνικά σχέδια πολιτικής προστασίας / διαχείρισης κινδύνων. • Τα έργα προτείνεται να λαμβάνουν υπόψη και την European Union Maritime Security Strategy • Τα έργα θα πρέπει να συνάδουν με το Εθνικό Σύστημα Διαχείρισης Κρίσεων όπου εφαρμόζεται. <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
<p>Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.</p>	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.11. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.12. 5b - Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
00305	Αριθμός κοινών ή από κοινού συντονισμένων συστημάτων διαχείρισης διασυννοριακών φυσικών, τεχνολογικών και ανθρωπογενών καταστροφών	Αριθμός	5,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	6c
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	3.2
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	Επέκταση της τουριστικής περιόδου Αύξηση της φέρουσας ικανότητας και των επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		3.2 - Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0308	Μεταβολή στις ετήσιες διανυκτερεύσεις σε τουριστικά καταλύματα	εκατομύρια διανυκτερεύσεις	52,96	2013	64,56	ΕΛ.ΣΤΑΤ / CΥSTAT	2016, 2018, 2021, 2023

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.Α.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.2: Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος	
Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:	
<ul style="list-style-type: none">• Πρωτοβουλίες για την προώθηση της κοινής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στη διασυνοριακή περιοχή.• Κοινές στρατηγικές τουριστικής ανάπτυξης, και σχεδιασμός κοινών ή ολοκληρωμένων εναλλακτικών τουριστικών προϊόντων/προορισμών• Ανάπτυξη κοινών συστημάτων testing και σημάτων πιστοποίησης για «φιλοπεριβαλλοντικά», «παραδοσιακά» και «προσβάσιμα για όλους» προϊόντα και υπηρεσίες.• Επενδύσεις σε έργα και εφαρμογές προστασίας, αύξησης της φέρουσας ικανότητας, ανάδειξης και προβολής σε τοποθεσίες φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς	
Κύριες Ομάδες Στόχου:	
<ul style="list-style-type: none">• επισκέπτες, τουρίστες, επιχειρήσεις της διασυνοριακής περιοχής	
Τύποι δικαιούχων:	

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
<ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού) • Δημόσιοι φορείς (εθνικοί, περιφερειακοί, τοπικοί) αρμόδιοι για το φυσικό περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά, το χωρικό σχεδιασμό ή την τουριστική ανάπτυξη. • Φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στις παραπάνω περιοχές, όπως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Σωματεία, κλπ, Κοινωνικές Επιχειρήσεις. • Συλλογικοί κοινωνικό-οικονομικοί φορείς (π.χ. επιμελητήρια, επαγγελματικοί σύλλογοι, κ.α.) που δραστηριοποιούνται στις παραπάνω περιοχές. • Φορείς εκπαίδευσης/κατάρτισης στις παραπάνω θεματικές περιοχές. • Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. <p>Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας</p>	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.2: Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο:</p>	

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
<p>Όλα τα έργα θα πρέπει να αποδεικνύουν το διασυννοριακό τους χαρακτήρα και να οριοθετούν με σαφήνεια τη συνεισφορά του κάθε εταίρου. Τα έργα θα πρέπει να οριοθετούν με σαφήνεια την ανάγκη στην οποία ανταποκρίνονται, και ποια είναι τα οφέλη που προκύπτουν από τη διασυννοριακή συνεργασία.</p> <p>Τα έργα θα πρέπει να περιέχουν κοινές (joint) δράσεις και όχι παράλληλες.</p> <p>Όλα τα τεχνικά έργα θα πρέπει να βασίζονται στις Αρχές του «Σχεδιασμού για Όλους» και να εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>Η χρηματοδότηση δράσεων με δυνητικά σημαντικές επιπτώσεις στην φύση και το θαλάσσιο / παράκτιο περιβάλλον θα εξαρτάται από τις περιβαλλοντικές τους βιωσιμότητα (αειφορία).</p> <p>Τα έργα θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO. Επίσης θα πρέπει να συνάδουν με την Εθνική Στρατηγική Βιοποικιλότητας όπου εφαρμόζεται.</p> <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.13. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.14. 6c - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
CO09	Λειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις/έτος	48.500,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια

2.A.4 Επενδυτική προτεραιότητα

Κωδικός της επενδυτικής προτεραιότητας	6f
Τίτλος της επενδυτικής προτεραιότητας	Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

2.A.5 Ειδικοί στόχοι που αντιστοιχούν στην επενδυτική προτεραιότητα και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός του ειδικού στόχου	3.3
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	Αύξηση του επιπέδου διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού. Αύξηση του επιπέδου διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Περιοχών. Αύξηση των θαλάσσιων και παράκτιων εκτάσεων που καλύπτονται από θεσμικές ρυθμίσεις.
Κωδικός του ειδικού στόχου	3.4
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων
Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης	Βελτίωση της αποδοτικότητας των υδατικών πόρων

Κωδικός του ειδικού στόχου	3.3
Τίτλος του ειδικού στόχου	Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης
	Προώθηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων

Πίνακας 3: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Ειδικός στόχος		3.3 - Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0311	Επιφάνεια που καλύπτεται από θεσμικές ρυθμίσεις ή κοινά σχέδια δράσης για την υλοποίηση του ΘΧΣ	km2	508,00	2014	908,00	Τιμή Στόχος: Με βάση τα δηλούμενα στοιχεία των έργων κατά το στάδιο της πρότασης έργου (GAF) και κατά την Τελική Έκθεση	2018, 2023

Ειδικός στόχος		3.4 - Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων					
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
R0309	Ποσοστό των οικιακών αποβλήτων που εκτρέπονται από την ταφή	Ποσοστό	24,00	2013	30,00	Φορείς Διαχείρισης Στερεών Απορριμμάτων / CYSTAT	2016, 2018, 2021, 2023

2.A.6 Δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

2.A.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη, σχετικά παραδείγματα και η αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των καθορισμένων κύριων στοχευόμενων ομάδων, των ειδικών στοχευόμενων περιοχών και των κατηγοριών των δικαιούχων

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.3: Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης	
Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:	
<ul style="list-style-type: none">• Επενδύσεις για την προώθηση συστημάτων και εφαρμογών περιβαλλοντικής διαχείρισης [π.χ. (α) δράσεις για την προσαρμογή, την διάδοση και την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης και επιθεώρησης, (β) προώθηση και ανταλλαγή καλών πρακτικών στην ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων σε τουριστικές μονάδες/περιοχές μέσα από δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και χωριστής συλλογής και δράσεις κομποστοποίησης, (γ) ανταλλαγή καλών πρακτικών για ανακύκλωση, συλλογή ή / και πρόληψη των αποβλήτων και της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει", (δ) ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων μέγιστης επιτόπιας αξιοποίησης (Zero Waste Management), (ε) μοντέλα για Διαχείριση περιορισμένων υδάτινων πόρων σε νησιά]• Επενδύσεις για την προώθηση του ΘΧΣ [π.χ. (α) σύνταξη θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων για την χαρτογράφηση περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, (ενδεικτικά, εξόρυξη ενεργειακών πόρων, περιοχών για παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας, οδοί θαλάσσιων μεταφορών, διαδρομές υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών, περιοχές αλιείας, εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιέργιων, τόπους προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος κτλ) και δράσεις υποστήριξης των διαδικασιών θεσμοθέτησής τους, (β) ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης υλικών, τεχνολογιών και συστημάτων για τη χαρτογράφηση όλων των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στον θαλάσσιο χώρο της διασυνοριακής περιοχής κτλ]	

Επενδυτική προτεραιότητα

6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

- Ανταλλαγή καλών πρακτικών και δικτύωση για την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Περιοχών
- Συστήματα παρακολούθησης, ελέγχου και άμεσης δράσης σε τυχόν αστοχία εγκαταστάσεων που προκύπτουν από δραστηριότητες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων.
- Διαχείριση φυκιών που συλλέγονται σε παραλίες
- Μοντέλα για Διαχείριση περιορισμένων Υδάτινων Πόρων σε νησιά
- Ανταλλαγή καλών πρακτικών και δικτύωση για την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Περιοχών
- Δικτύωση στο διαχωρισμό αποβλήτων στην πηγή, μεταξύ των εγκαταστάσεων ανακύκλωσης και εταιριών
- Συστήματα παρακολούθησης ελέγχου και άμεσης δράσης που προκύπτουσών από δραστηριότητες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Κύριες Ομάδες Στόχου:

- Γενικός πληθυσμός, επισκέπτες, πληθυσμός ΑμΕΑ

Τύποι δικαιούχων:

- Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού)
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Φορείς και Οργανισμοί αρμόδιοι για τη διαχείριση επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων και ανακύκλωσης
- Δημόσιοι Φορείς για το περιβάλλον (για να καλύπτει την εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον, την προστασία της φύσης και την επιθεώρηση)
- Κοινωνικές Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις παραπάνω θεματικές περιοχές.

Επενδυτική προτεραιότητα

6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.4: Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων.**Ενδεικτικοί τύποι δράσεων:**

- Μοντέλα και πιλοτικές εφαρμογές για τη Διαχείριση περιορισμένων Υδάτινων Πόρων σε νησιά
- Επενδύσεις για την προώθηση συστημάτων και εφαρμογών ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης (στα υγρά ή στερεά απόβλητα)
- Προώθηση καινοτόμων μεθόδων επεξεργασίας αποβλήτων

Κύριες Ομάδες Στόχου:

- Γενικός πληθυσμός, επισκέπτες

Τύποι δικαιούχων:

- Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές (συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού)
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Φορείς και Οργανισμοί αρμόδιοι για τη διαχείριση επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων και ανακύκλωσης
- Δημόσιοι Φορείς για το περιβάλλον (για να καλύπτει την εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον, την προστασία της φύσης και την επιθεώρηση)
- Κοινωνικές Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις παραπάνω θεματικές περιοχές.

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
<ul style="list-style-type: none"> • Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας 	

2.A.6.2 Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
<p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.3: Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο:</p> <p>Θα πρέπει να ενισχυθούν οι πραγματικά καινοτομικές τεχνολογίες. Είναι σκόπιμο να προσδιοριστεί ένας ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός κατάλογος ενδεδειγμένων τεχνολογιών, ώστε να λειτουργήσει ως κατευθυντήριο οδηγός για την σύνταξη των προτάσεων έργων. Αντίστοιχα, μια συλλογή καλών πρακτικών θα συμβάλλει καθοριστικά στην υποβολή καλών προτάσεων έργων.</p> <p>Τα έργα θα πρέπει να περιέχουν κοινές (joint) δράσεις και όχι παράλληλες. Τα έργα θα πρέπει να τεκμηριώνουν τον σαφή πιλοτικό/επιδεικτικό χαρακτήρα τους, ώστε περισσότερο να συμβάλλουν στον έλεγχο ή την δοκιμή εφαρμογής των τεχνολογιών, παρά να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες.</p> <p>Κριτήριο επιλεξιμότητας θα πρέπει να είναι η κρισιμότητα της περιοχής παρέμβασης, το μέγεθος του ωφελούμενου πληθυσμού, η κρισιμότητα του</p>	

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
<p>προβλήματος, η ανταλλαγή εμπειρίας ανάμεσα στους διασυνοριακούς εταίρους.</p> <p>Τα έργα ΘΧΣ θα πρέπει να είναι συμβατά με την οδηγία 2014/89/ΕΕ (23ης Ιουλίου 2014), περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.</p> <p>Τα έργα ΘΧΣ θα πρέπει να είναι συμβατά με την εθνική νομοθεσία για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και τη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης.</p> <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p> <p>ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3.4: Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων.</p> <p>Ισχύουν οι γενικές αρχές και κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω στον ΕΣ 1.1.</p> <p>Επιπρόσθετα για τον εξεταζόμενο Ειδικό Στόχο:</p> <p>Θα ενισχυθούν κατά προτεραιότητα έργα βελτίωσης του κλάσματος στερεών απορριμμάτων που αποτρέπονται από την ταφή με όλους τους δυνατούς τρόπους: επανάχρηση, παραγωγή ενέργειας, ανακύκλωση, κομποστοποίηση, κλπ. Σε περιπτώσεις που θα υπάρξουν δράσεις αξιοποίησης βιομάζας, αυτές θα συνοδεύονται από αυστηρές απαιτήσεις συμμόρφωσης με χαμηλές εκπομπές αερίων ρύπων και κυρίως αιωρούμενων σωματιδίων. Ειδικότερα, εάν χρηματοδοτηθούν δράσεις βιομάζας 1-50MW, θα συνοδεύονται από τους περιορισμούς εκπομπών αερίων ρύπων, που προβλέπονται στο Medium Combustion Plants of the Clean Air Package".</p> <p>Θα ενισχυθούν κατά προτεραιότητα οι καινοτόμες τεχνολογίες στους τομείς της διαχείρισης αποβλήτων και υδατικών πόρων. (Είναι σκόπιμο να</p>	

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
<p>προσδιοριστεί ένας ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός κατάλογος ενδεδειγμένων τεχνολογιών, ώστε να λειτουργήσει ως κατευθυντήριο οδηγός για την σύνταξη των προτάσεων έργων πριν την κάθε πρόσκληση. Αντίστοιχα, μια συλλογή καλών πρακτικών θα συμβάλλει καθοριστικά στην υποβολή καλών προτάσεων έργων).</p> <p>Στον τομέα των υδατικών πόρων, θα ενισχυθούν κατά προτεραιότητα έργα μείωσης των απωλειών ύδατος (non-revenue water), και έργα αειφόρου διαχείρισης υδατικών πόρων.</p> <p>Όλα τα έργα θα πρέπει να περιέχουν κοινές (joint) δράσεις και όχι παράλληλες. Τα έργα θα πρέπει να τεκμηριώνουν τον σαφή πιλοτικό/επιδεικτικό χαρακτήρα τους, ώστε περισσότερο να συμβάλλουν στον έλεγχο ή την δοκιμή εφαρμογής των τεχνολογιών που προτείνονται, παρά να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες.</p> <p>Κριτήριο επιλεξιμότητας θα πρέπει να είναι το μέγεθος του ωφελούμενου πληθυσμού, η κρισιμότητα του προβλήματος, και η ανταλλαγή εμπειρίας ανάμεσα στους διασυνοριακούς εταίρους.</p> <p>Στην Πρόσκληση θα εξειδικεύονται και αναλύονται περαιτέρω τα γενικά και ειδικά κριτήρια (αρχές) αξιολόγησης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα</p>	

2.A.6.3 Προγραμματισμένη χρήση χρηματοδοτικών μέσων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
Δεν θα χρησιμοποιηθούν Χρηματοδοτικά Εργαλεία σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.	

2.A.6.4 Προγραμματισμένη χρήση μεγάλων έργων (όπου ενδείκνυται)

Επενδυτική προτεραιότητα	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
Δεν θα υλοποιηθούν μεγάλα έργα σε οποιαδήποτε επενδυτική προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3.	

2.A.6.5 Δείκτες εκροών (ανά επενδυτική προτεραιότητα)

Πίνακας 4: Κοινοί δείκτες εκροών και ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών

1.1.15.	Επενδυτική προτεραιότητα	1.1.16.	6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων	
CO17	Στερεά απόβλητα: Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	Τόνοι/έτος	3.000,00	Σύστημα Παρακολούθησης	ετήσια	

1.1.15. Επενδυτική προτεραιότητα		1.1.16. 6f - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και αναφορικά με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης			
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων
CO18	Υδρευση: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης	Άτομα	55.000,00	Σύστημα Παρακολούθησης	ετήσια
O0307	Πλήθος ερευνών, μελετών, σχεδίων και πληροφοριακών συστημάτων, για την υλοποίηση του ΘΧΣ	Αριθμός	15,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ετήσια

2.A.7 Πλαίσιο επιδόσεων

Πίνακας 5: Πλαίσιο επιδόσεων του άξονα προτεραιότητας

Άξονας προτεραιότητας		3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων					
Κωδικός αναγνώρισης	Τύπος δείκτη	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Επεξήγηση της σημασίας του δείκτη, κατά περίπτωση
CO09	O	Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκεπτών σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις/έτος		48.500,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	
F307	F	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα	ευρώ	3.365.065	32.954.144,00	Σύστημα Παρακολούθησης	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών 2018 του Άξονα

Άξονας προτεραιότητας		3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων					
Κωδικός αναγνώρισης	Τύπος δείκτη	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Επεξήγηση της σημασίας του δείκτη, κατά περίπτωση
		Προτεραιότητας				Προγράμματος	Προτεραιότητας (v+3=2014+2015=10,2% Α.Π3)
K305	I	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων	αριθμός	2	4,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	
K306	I	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού (υπο-) έργου	αριθμός	5	10,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	
O0305	O	Αριθμός κοινών ή από κοινού συντονισμένων συστημάτων διαχείρισης διασυννοριακών φυσικών, τεχνολογικών και ανθρωπογενών καταστροφών	Αριθμός	0	5,00	Σύστημα Παρακολούθησης Προγράμματος	

Πρόσθετες ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία του πλαισίου επιδόσεων

ΔΕΙΚΤΗΣ OUTPUTS O0305

Ο Π/Υ των Κωδικών Παρέμβασης (087 και 088) που συνεισφέρουν στην υλοποίηση του δείκτη εκροών Ο0305 και του αντίστοιχου βήματος υλοποίησης ανέρχεται σε 8.120.250 € και αντιστοιχεί στο 24,6% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας 3

Το key implementation step ορίζεται καθώς καμμία εκροή δεν θα έχει ολοκληρωθεί το 2018: Εκτιμώμενο Πρόγραμμα 1ης Προσκλησης: Συμβασιολογία 10/2016 -> Μέση Διάρκεια Υλοποίησης 3 έτη -> Ολοκλήρωση 10 /2019

Προβλέπεται να ενταχθούν συνολικά 5 έργα κοινών ή από κοινού συντονισμένων συστημάτων διαχείρισης διασυνοριακών φυσικών, τεχνολογικών και ανθρωπογενών καταστροφών => 4 Συμβάσεις

ΔΕΙΚΤΗΣ OUTPUTS CO09

Ο Π/Υ των Κωδικών Παρέμβασης (091 και 094) που συνεισφέρουν στην υλοποίηση του δείκτη εκροών Ο0306 και του αντίστοιχου βήματος υλοποίησης ανέρχεται σε 16.990.000 € αντιστοιχεί στο 52% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας 3

Το key implementation step ορίζεται καθώς καμμία εκροή δεν θα έχει ολοκληρωθεί το 2018: Εκτιμώμενο Πρόγραμμα 1ης Προσκλησης: Συμβασιολογία 10/2016 -> Μέση Διάρκεια Υλοποίησης 3 έτη -> Ολοκλήρωση 10 /2019

Προβλέπεται να ενταχθούν συνολικά 10 έργα που συμπεριλαμβάνουν και κάποιο τεχνικό υπο-έργο.

Ο Π/Υ των ΔΥΟ ΔΕΙΚΤΩΝ OUTPUTS ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΧΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 25.110.249 € και αντιστοιχεί στο 76% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας 3

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία (άνω του 50%) των πόρων που κατανέμονται στον Α.Π. Το συνολικό ποσό των χρηματοοικονομικών δεικτών για το ορόσημο 2018 είναι σύμφωνο με τον κανόνα n+3.

2.A.8 Κατηγορίες παρέμβασης

Κατηγορίες παρέμβασης που αντιστοιχούν στο περιεχόμενο του άξονα προτεραιότητας, με βάση ονοματολογία που έχει εγκρίνει η Επιτροπή, και ενδεικτική κατανομή της στήριξης της Ένωσης

Πίνακες 6-9: Κατηγορίες παρέμβασης

Πίνακας 6: Διάσταση 1 Τομέας παρέμβασης

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	017. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης, της διαλογής και μέτρων ανακύκλωσης)	1.000.000,00
	018. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπεριλαμβανομένης της μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας, της θερμικής επεξεργασίας, της αποτέφρωσης και της υγειονομικής ταφής)	1.000.000,00
	021. Διαχείριση υδάτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών, του εφοδιασμού σε νερό, των ειδικών μέτρων προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, της μέτρησης σε επίπεδο περιοχής και καταναλωτή, των συστημάτων χρέωσης και της μείωση των διαρροών)	2.000.000,00
	087. Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα, π.χ. διάβρωση, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης	1.987.500,00

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
καταστροφών		
088. Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων για φυσικούς κινδύνους μη σχετιζόμενους με το κλίμα (π.χ. σεισμοί) και κινδύνων που συνδέονται με ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. τεχνολογικά ατυχήματα), συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών		4.914.712,00
091. Ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού δυναμικού φυσικών περιοχών		7.669.037,00
094. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς		6.772.463,00
096. Θεσμική ικανότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών ως προς την εφαρμογή του ΕΤΠΑ ή ενεργειών που στηρίζουν πρωτοβουλίες του ΕΚΤ για ανάπτυξη θεσμικής ικανότητας		2.667.310,00

Πίνακας 7: Διάσταση 2 Μορφή χρηματοδότησης

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
01. Μη επιστρεπτέα επιδότηση		28.011.022,00

Πίνακας 8: Διάσταση 3 Τύπος περιοχής

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	01. Μεγάλες αστικές περιοχές (πυκνοκατοικημένες: πληθυσμός άνω των 50 000)	6.055.511,00
	02. Μικρές αστικές περιοχές (μεσαία πυκνότητα κατοίκησης: πληθυσμός άνω των 5 000)	6.055.511,00
	03. Αγροτικές περιοχές (αραιοκατοικημένες)	15.900.000,00

Πίνακας 9: Διάσταση 6 Μηχανισμοί εδαφικής υλοποίησης

Άξονας προτεραιότητας	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	07. Δεν ισχύει	28.011.022,00

2.A.9 Σύνοψη της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων, όταν κρίνεται απαραίτητο, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων και των δικαιούχων και, κατά περίπτωση, ενεργειών για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των σχετικών εταίρων που συμμετέχουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων (όπου ενδείκνυται)

Άξονας προτεραιότητας:	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	
Θα εφαρμοστούν οι γενικές κατηγορίες τεχνικής συνδρομής όπως περιγράφονται στον αντίστοιχο ΑΠ.		

Άξονας προτεραιότητας:	3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων

2.Β ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

2.Β.1 Άξονας προτεραιότητας

Κωδικός αναγνώρισης	4
Τίτλος	Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος

2.Β.2 Ταμείο και βάση για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης

Ταμείο	Βάση υπολογισμού (συνολικές επιλέξιμες δαπάνες ή επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες)
ΕΤΠΑ	Σύνολο

2.Β.3 Ειδικοί στόχοι και αναμενόμενα αποτελέσματα

Κωδικός αναγνώρισης	Ειδικός στόχος	Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης
4.1	Αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος	Ποιοτική απορρόφηση πόρων Επιλογή και χρηματοδότηση υψηλής αξίας έργων

Κωδικός αναγνώρισης	Ειδικός στόχος	Αποτελέσματα που επιδιώκουν τα κράτη μέλη με τη στήριξη της Ένωσης
		<p>Επίτευξη ποσοτικών και ποιοτικών στόχων</p> <p>Χρηστή και διαφανής διαχείριση</p> <p>Προβολή του προγράμματος</p>

2.B.4 Δείκτες αποτελεσμάτων

Πίνακας 10: Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων (ανά ειδικό στόχο)

Άξονας προτεραιότητας	4.1 - Αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος						
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης	Έτος βάσης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων	Συχνότητα υποβολής εκθέσεων

2.B.5 Δράσεις που πρόκειται να λάβουν στήριξη και αναμενόμενη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους (ανά άξονα προτεραιότητας)

2.B.5.1 Περιγραφή των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη και της αναμενόμενης συμβολής τους στους ειδικούς στόχους

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος
<p>Η Τεχνική Βοήθεια θα καλύψει δραστηριότητες προπαρασκευής, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, ενημέρωσης και ελέγχου του Προγράμματος Συνεργασίας, καθώς και δραστηριότητες (αν είναι απαραίτητο) για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των δυνητικών δικαιούχων.</p> <p>Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως συνεδριάσεις της επιτροπής παρακολούθησης του προγράμματος και των δραστηριοτήτων της Διαχειριστικής Αρχής, στην Κοινή Γραμματεία.</p> <p>Η πλειοψηφία από τα κεφάλαια της Τεχνικής Βοήθειας θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της λειτουργίας της Κοινής Γραμματείας κατά την εκτέλεση των κύριων καθηκόντων που σχετίζονται με την εκτέλεση του προγράμματος.</p> <p>Η Τεχνική Βοήθεια θα καλύπτει επίσης τις δαπάνες που σχετίζονται με τις δραστηριότητες ενημέρωσης, διάδοσης και κεφαλαιοποίησης των αποτελεσμάτων των έργων.</p> <p>Επιπλέον, θα καλύψει άλλες δαπάνες, όπως αξιολογήσεις, εκτιμήσεις επιπτώσεων και εξειδικευμένες προπαρασκευαστικές μελέτες.</p> <p>Η εφαρμογή του Προγράμματος Συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» θα βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με την Εθνική Στρατηγική κατά της Απάτης, όπως</p>	

περιγράφεται και στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Σύμφωνα με αυτό, το νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου καλύπτει τις απαιτήσεις για την πρόληψη της απάτης, όπως αυτές τίθενται από τον νέο Γενικό Κανονισμό.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και

Ανταγωνιστικότητας έχει προβεί, μέσω των Υπηρεσιών της και σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής κατά της Απάτης στα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Σκοπός της στρατηγικής είναι η αναχαίτιση και καταπολέμηση της απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις, μέσω ενός συστήματος διαχείρισης, το οποίο:

- βασίζεται στις αρχές της πρόληψης και συνεχούς βελτίωσης και το οποίο θα εφαρμοστεί από το ΠΣ
- συνάδει με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής και μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις
- επιτρέπει την αξιοποίηση των σχετικών πληροφορικών εργαλείων που προτείνει η Επιτροπή
- θέτει το πλαίσιο για ένα συνεκτικό σύνολο διαδικασιών, αρμοδιοτήτων και δράσεων για την αντιμετώπιση της απάτης, που μπορεί να διατρέξει όλες τις λειτουργίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Για την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής κατά της Απάτης, έχουν τεθεί οι ακόλουθοι στόχοι:

- Προώθηση και καθιέρωση Ηθικής Κουλτούρας
- Αποτελεσματική Συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων Εθνικών Αρχών
- Αποτελεσματική Συνεργασία με τους αρμόδιους εξωτερικούς φορείς
- Ενίσχυση της Διαφάνειας
- Προσαρμογή ή/και εισαγωγή Δομών και Διαδικασιών στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου της ΠΠ 2014-2020, ώστε να επιτυγχάνεται η πρόληψη, η ανίχνευση και η σωστή και έγκαιρη απόκριση σε θέματα απάτης.

Σημειώνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τεχνική Βοήθεια 2014-2020" θα καλύψει κατ' αποκλειστικότητα ενέργειες κατά της απάτης, εκτός εξειδικευμένων περιπτώσεων, που θα χρειαστεί να χρηματοδοτηθούν από το ΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020»

Κύριες Ομάδες Στόχου:

- Εν δυνάμει ενδιαφερόμενοι φορείς, εταίροι των επιλεγμένων έργων, επιτροπές παρακολούθησης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τύποι δικαιούχων:

Κοινή Τεχνική Γραμματεία του προγράμματος, Διαχειριστική Αρχή.

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος

2.B.5.2 Δείκτες εκροών που αναμένεται να συμβάλουν στα αποτελέσματα (ανά άξονα προτεραιότητας)

Πίνακας 11: Δείκτες εκροών

Άξονας προτεραιότητας		4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος		
Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)	Πηγή στοιχείων
00309	Αριθμός απασχολούμενων (FTEs) των οποίων οι αποδοχές συγχρηματοδοτούνται από την Τεχνική Βοήθεια	Απασχολούμενοι	8,00	Σύστημα Παρακολούθησης

2.B.6 Κατηγορίες παρέμβασης

Οι αντίστοιχες κατηγορίες παρέμβασης με βάση ονοματολογία που εγκρίνεται από την Επιτροπή, και ενδεικτική κατανομή της στήριξης της Ένωσης

Πίνακες 12-14: Κατηγορίες παρέμβασης

Πίνακας 12: Διάσταση 1 Τομέας παρέμβασης

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	121. Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και επιθεώρηση	1.838.471,00
	122. Αξιολόγηση και μελέτες	459.615,00
	123. Πληροφόρηση και επικοινωνία	459.615,00

Πίνακας 13: Διάσταση 2 Μορφή χρηματοδότησης

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	01.Μη επιστρεπτέα επιδότηση	2.757.701,00

Πίνακας 14: Διάσταση 3 Τύπος περιοχής

Άξονας προτεραιότητας	4 - Τεχνική Βοήθεια Προγράμματος	
	Κωδικός	Ποσό σε ευρώ
	07.Δεν ισχύει	2.757.701,00

3. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

3.1 Χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠΑ (σε ευρώ)

Πίνακας 15

Ταμείο	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Σύνολο
ΕΤΠΑ	0,00	6.651.129,00	5.760.463,00	10.615.910,00	10.406.780,00	10.614.915,00	10.827.214,00	54.876.411,00
Σύνολο	0,00	6.651.129,00	5.760.463,00	10.615.910,00	10.406.780,00	10.614.915,00	10.827.214,00	54.876.411,00

3.2.Α Συνολική χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠΑ και εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ)

Πίνακας 16: Σχέδιο χρηματοδότησης

Άξονας προτεραιότητας	Ταμείο	Βάση για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης (Συνολικό επιλέξιμο κόστος ή δημόσιο επιλέξιμο κόστος)	Στήριξη της Ένωσης (a)	Εθνική συμμετοχή (b) = (c) + (d)	Ενδεικτική ανάλυση της εθνικής συμμετοχής		Συνολική χρηματοδότηση (e) = (a) + (b)	Ποσοστό συγχρηματοδότησης (f) = (a) / (e) (2)	Ενημερωτικά	
					Εθνική δημόσια χρηματοδότηση (c)	Εθνική ιδιωτική χρηματοδότηση (d)			Συνεισφορές τρίτων χωρών	Συνεισφορά ΕΤΕπ
1	ΕΤΠΑ	Σύνολο	5.683.470,00	1.002.966,00	907.966,00	95.000,00	6.686.436,00	84,9999910266%	0	0
2	ΕΤΠΑ	Σύνολο	18.424.218,00	3.251.333,00	3.131.333,00	120.000,00	21.675.551,00	84,9999983853%	0	0
3	ΕΤΠΑ	Σύνολο	28.011.022,00	4.943.122,00	4.758.122,00	185.000,00	32.954.144,00	84,9999987862%	0	0
4	ΕΤΠΑ	Σύνολο	2.757.701,00	486.654,00	466.654,00	20.000,00	3.244.355,00	84,9999768829%	0	0
Σύνολο	ΕΤΠΑ		54.876.411,00	9.684.075,00	9.264.075,00	420.000,00	64.560.486,00	84,9999967472%		
Γενικό σύνολο			54.876.411,00	9.684.075,00	9.264.075,00	420.000,00	64.560.486,00	84,9999967472%	0	0

(1) Συμπληρώνεται μόνον όταν οι άξονες προτεραιότητας εκφράζονται ως συνολικό κόστος.

(2) Το ποσοστό μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό του πίνακα. Το ακριβές ποσοστό που χρησιμοποιείται για την επιστροφή πληρωμών είναι ο λόγος (στ).

3.2.B Ανάλυση ανά άξονα προτεραιότητας και θεματικό στόχο

Πίνακας 17

Άξονας προτεραιότητας	Θεματικός στόχος	Στήριξη της Ένωσης	Εθνική συμμετοχή	Συνολική χρηματοδότηση
1	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	3.417.932,00	603.165,00	4.021.097,00
1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	2.265.538,00	399.801,00	2.665.339,00
2	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	15.972.394,00	2.818.658,00	18.791.052,00
2	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	2.451.824,00	432.675,00	2.884.499,00
3	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	6.902.212,00	1.218.038,00	8.120.250,00
3	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	21.108.810,00	3.725.084,00	24.833.894,00
Σύνολο		52.118.710,00	9.197.421,00	61.316.131,00

Πίνακας 18: Ενδεικτικό ποσό της στήριξης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τους στόχους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή

Άξονας προτεραιότητας	Ενδεικτικό ποσό της στήριξης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τους στόχους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή (σε ευρώ)	Ποσοστό της συνολικής ενίσχυσης για το πρόγραμμα (%)
2	14.681.538,00	26,75%

Αξονας προτεραιότητας	Ενδεικτικό ποσό της στήριξης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τους στόχους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή (σε ευρώ)	Ποσοστό της συνολικής ενίσχυσης για το πρόγραμμα (%)
3	2.787.500,00	5,08%
Σύνολο	17.469.038,00	31,83%

4. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΔΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Περιγραφή της ολοκληρωμένης προσέγγισης στην εδαφική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο και τους στόχους του προγράμματος συνεργασίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις περιοχές και τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 174 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, έχοντας υπόψη τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης των συμμετεχόντων κρατών μελών, και παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο η εν λόγω προσέγγιση συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων

Τα δύο συνεργαζόμενα κράτη αποφάσισαν να μην περιλάβουν οποιαδήποτε δράση ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης (π.χ. ITI, CLLD). Ο γεωγραφικά κατακερματισμένος χώρος, η παρεμβολή μεγάλων θαλάσσιων εκτάσεων και ο έντονα νησιωτικός χαρακτήρας, δυσχεραίνουν σημαντικά την υιοθέτηση εργαλείων ολοκληρωμένης εδαφικής προσέγγισης. Για τον λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο, όσο και περισσότερο ωφέλιμο, οι παρεμβάσεις αυτές να στραφούν σε αναζήτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο των οικείων ΠΕΠ/ΕΠ. Για την Ελλάδα και ειδικότερα για το συντονισμό όλων των ΕΔΕΤ καθώς και των εμπλεκόμενων φορέων στον προγραμματισμό και την υλοποίηση η ΕΥΔ ΕΕΣ, θα μετέχει και θα παρακολουθεί συστηματικά τις Υποεπιτροπές Αγροτικής Ανάπτυξης-Αλιείας & Θάλασσας της Επ.Παρ. του ΕΣΠΑ, το Δίκτυο Συντονισμού για την Έξυπνη Εξειδίκευση, το Δίκτυο Αξιολόγησης, το Δίκτυο οριζόντιων θεσμικών θεμάτων, το Δίκτυο για τα χωρικά θέματα και το Δίκτυο Πληροφόρησης – Δημοσιότητας.

Συγκεκριμένα, για τα μεγέθη της Κύπρου, ως περιοχές με σοβαρά φυσικά και δημογραφικά μειονεκτήματα, θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι περιοχές της υπαίθρου και συγκεκριμένα οι ορεινές περιοχές, οι οποίες παρουσιάζουν συγκριτικά τη χαμηλότερη δημογραφική σύνθεση, καθώς και τα σοβαρότερα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης.

Η προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων εδαφικής ανάπτυξης στις περιοχές της υπαίθρου, περιλαμβανομένων των ορεινών περιοχών, καλύπτονται από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο της Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, που συγχρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ.

Η σωρευτική κατανομή του ΔΠΣ ανά τύπο εδαφικής περιοχής, είναι η ακόλουθη:

Κωδικός 01 -Μεγάλες αστικές περιοχές (πυκνοκατοικημένες: πληθυσμός άνω των 50 000) 17.812.878 € (34%), Κωδικός 02 -Μικρές αστικές περιοχές (μεσαία πυκνότητα κατοίκησης: πληθυσμός άνω των 5 000) 13.570.235€ (26%) και Κωδικός 03 -Αγροτικές περιοχές (αραιοκατοικημένες) 20.735.597€ (40%).

4.1 Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ) (όπου ενδείκνυται)

Προσέγγιση στη χρήση μέσων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων και αρχές για τον καθορισμό των περιοχών στις οποίες αυτά θα εφαρμοσθούν

Το ΔΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» δεν θα ενεργοποιήσει την προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLDs), λόγω των περιορισμένων κονδυλίων που έχουν κατανεμηθεί στο πρόγραμμα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία όσο και των απαιτούμενων δομών διαχείρισης του που δεν ευνοούν, ιδιαίτερα την αξιοποίηση του εν λόγω εργαλείου, συγκριτικά με το δυνητικά αναμενόμενο όφελος.

4.2 Ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη (όπου ενδείκνυται)

Αρχές για τον καθορισμό των αστικών περιοχών όπου θα υλοποιηθούν ολοκληρωμένες δράσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και ενδεικτική κατανομή της στήριξης μέσω του ΕΤΠΑ για τις εν λόγω δράσεις

Το ΔΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» δεν θα ενεργοποιήσει την προσέγγιση των Ολοκληρωμένων δράσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, λόγω των περιορισμένων κονδυλίων που έχουν κατανεμηθεί στο πρόγραμμα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία όσο και των απαιτούμενων δομών διαχείρισης του που δεν ευνοούν, ιδιαίτερα την αξιοποίηση του εν λόγω εργαλείου, συγκριτικά με το δυνητικά αναμενόμενο όφελος. αμεία όσο και των απαιτούμενων δομών διαχείρισης του που δεν ευνοούν, ιδιαίτερα την αξιοποίηση του εν λόγω εργαλείου, συγκριτικά με το δυνητικά αναμενόμενο όφελος.

Πίνακας 19: Ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη – ενδεικτικά ποσά στήριξης ΕΤΠΑ

Ενδεικτικό ποσό της στήριξης μέσω του ΕΤΠΑ (σε ευρώ)
0,00

4.3 Ολοκληρωμένη χωρική επένδυση (ΟΧΕ) (όπου ενδείκνυται)

Προσέγγιση όσον αφορά τη χρήση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων (ΟΧΕ) (όπως ορίζονται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013), εκτός των περιπτώσεων

που καλύπτονται από το σημείο 4.2, και ενδεικτικές χρηματοδοτικές ενισχύσεις από κάθε άξονα προτεραιότητας

Το ΔΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» δεν θα ενεργοποιήσει την προσέγγιση των Ολοκληρωμένων Εδαφικών Επενδύσεων (ITI), λόγω των περιορισμένων κονδυλίων που έχουν κατανεμηθεί στο πρόγραμμα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία όσο και των απαιτούμενων δομών διαχείρισης του που δεν ευνοούν, ιδιαίτερα την αξιοποίηση του εν λόγω εργαλείου, συγκριτικά με το δυνητικά αναμενόμενο όφελος. αμεία όσο και των απαιτούμενων δομών διαχείρισης του που δεν ευνοούν, ιδιαίτερα την αξιοποίηση του εν λόγω εργαλείου, συγκριτικά με το δυνητικά αναμενόμενο όφελος.

Πίνακας 20: Ενδεικτική χρηματοδοτική ενίσχυση για τις ΟΧΕ, εκτός της ενίσχυσης που αναφέρεται στο σημείο 4.2 (συνολικό ποσό)

Άξονας προτεραιότητας	Ενδεικτική χρηματοδοτική ενίσχυση (στήριξη της Ένωσης) (σε ευρώ)
Σύνολο	0,00

4.4 Συνεισφορά των σχεδιασμένων παρεμβάσεων για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και τις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες, με βάση τις ανάγκες του τομέα εφαρμογής του προγράμματος όπως προσδιορίζονται από το σχετικό κράτος μέλος και λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τα έργα στρατηγικής σημασίας που προσδιορίζονται στις εν λόγω στρατηγικές

(Όταν τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες συμμετέχουν σε μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες).

Η διασυνοριακή περιοχή αποτελεί μέρος μίας θαλάσσιας λεκάνης (Μεσόγειος), για την οποία σταδιακά διαμορφώνεται ένα πλαίσιο συνεργασίας το οποίο θα καταλήξει στην συγκρότηση από την πλευρά της ΕΕ, μιας αναπτυξιακής στρατηγικής. Η στρατηγική αυτή έχει τις ρίζες της στην Διακήρυξη της Βαρκελώνης το 1995, η οποία επανεκκινήθηκε ως μια διαδικασία προγραμματισμού το 2008, μέσω της σύστασης της Μεσογειακής Ένωσης (Union for the Mediterranean).

Η περιοχή είναι επιλέξιμη στο νέο πρόγραμμα «MED 2014-2020». Το Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος της 17/3/2014, έχει διαμορφωθεί σε τέσσερις (4) άξονες προτεραιότητας:

ΑΠ 1: Προώθηση της ικανότητας για καινοτομία με στόχο την προώθηση της έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης,

ΑΠ 2: Υποστήριξη στρατηγικών χαμηλών εκπομπών άνθρακα και της εξοικονόμησης ενέργειας σε περιοχές της Μεσογείου, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (αστικά κέντρα, νησιά και απομακρυσμένες περιοχές),

ΑΠ 3: Προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Μεσογείου,

ΑΠ 4: Μια κοινή Μεσόγειος Θάλασσα.

Οι άξονες αυτοί εμφανίζουν ισχυρή συσχέτιση και με τους τρεις άξονες προτεραιότητας του Ε.Π. «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020».

5. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

5.1 Αρμόδιες αρχές και φορείς

Πίνακας 21: Αρχές του προγράμματος

Αρχή/φορέας	Όνομα αρχής/φορέα και τμήματος ή μονάδας	Όνοματεπώνυμο του επικεφαλής της αρχής/του φορέα (θέση)
Διαχειριστική αρχή	Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων του στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού	Προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία
Αρχή πιστοποίησης	Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής του ΚΠΣ, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.	Προϊστάμενος ΕΥ Αρχή Πληρωμής
Αρχή ελέγχου	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΑ) Υπουργείο Οικονομικών – Γενικό Λογιστήριο του Κράτους	Γενικός Διευθυντής Διοίκησης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων από Ε.Ε.

Ο φορέας στον οποίον θα καταβάλλονται οι πληρωμές από την Επιτροπή είναι:

- διαχειριστική αρχή
 η αρχή πιστοποίησης

Πίνακας 22: Φορέας ή φορείς που εκτελούν καθήκοντα ελέγχου και λογιστικού ελέγχου

Αρχή/φορέας	Όνομα αρχής/φορέα και τμήματος ή μονάδας	Όνοματεπώνυμο του επικεφαλής της αρχής/του φορέα (θέση)
Φορέας ή φορείς που έχουν οριστεί για τη διενέργεια καθηκόντων ελέγχου	Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (μέσω ενός αποκεντρωμένου συστήματος)	Γενικός Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
Φορέας ή φορείς που έχουν οριστεί για τη διενέργεια καθηκόντων ελέγχου	Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων του στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού ορίζεται ως η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος	Προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»

Αρχή/φορέας	Όνομα αρχής/φορέα και τμήματος ή μονάδας	Όνοματεπώνυμο του επικεφαλής της αρχής/του φορέα (θέση)
Φορέας ή φορείς που έχουν οριστεί αρμόδιοι για την άσκηση καθηκόντων ελέγχου	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΑ) Υπουργείο Οικονομικών – Γενικό Λογιστήριο του Κράτους	Γενικός Διευθυντής Διοίκησης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων από Ε.Ε.
Φορέας ή φορείς που έχουν οριστεί αρμόδιοι για την άσκηση καθηκόντων ελέγχου	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου

5.2 Διαδικασία για τη σύσταση της κοινής γραμματείας

Μετά από διαβούλευση με τα Κράτη Μέλη που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα και με τη σύμφωνη γνώμη τους, η Διαχειριστική Αρχή συγκροτεί, πλησίον της έδρας της, Κοινή Γραμματεία σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.2 του Κανονισμού 1299/2013. Η ΚΓ θα είναι εγκατεστημένη στην Θεσσαλονίκη (Ελλάδα).

Παράρτημα της Κοινής Γραμματείας του Προγράμματος, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της, θα είναι εγκατεστημένο στη Λευκωσία (Κύπρος). Το Παράρτημα της Κοινής Γραμματείας έχει τις ίδιες αρμοδιότητες με το αντίστοιχο γραφείο της ΚΓ στη Θεσσαλονίκη.

Η Κοινή Γραμματεία (ΚΓ) επικουρεί τη Διαχειριστική Αρχή, καθώς και τις Επιτροπές Παρακολούθησης και Επιλογής Πράξεων στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Ειδικότερα έχει την αρμοδιότητα να:

Υποστηρίζει τη ΔΑ στη διοργάνωση των συνεδριάσεων των Επιτροπών Παρακολούθησης και Επιλογής Πράξεων και την παροχή όλων των απαραίτητων εγγράφων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ποιοτική εφαρμογή του ΕΠ στο πλαίσιο των ειδικών στόχων του μέσω:

- της διοργάνωσης των συνεδριάσεων των Επιτροπών Παρακολούθησης και Επιλογής Πράξεων,
- της προετοιμασίας των απαραίτητων εγγράφων και των πρακτικών των συνεδριάσεων,
- της πληροφόρησης των δικαιούχων σχετικά με τις αποφάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης και Επιλογής Πράξεων,
- της διοικητικής διεκπεραίωσης διαφόρων επιμέρους καθηκόντων και υπηρεσιών, Καταρτίζει τα κριτήρια επιλογής των πράξεων και τα υποβάλλει στη Διαχειριστική

Αρχή, η οποία, εφόσον τα αποδεχτεί, τα διαβιβάζει στην Επιτροπή Παρακολούθησης για έγκριση.

Προετοιμάζει το υλικό των προσκλήσεων και το υποβάλλει στη Διαχειριστική Αρχή, η οποία, εφόσον το αποδεχτεί, το διαβιβάζει στην Επιτροπή Παρακολούθησης για έγκριση. Παρέχει πληροφορίες στους δυνητικούς δικαιούχους σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης βάσει των προγραμμάτων συνεργασίας και επικουρεί τους δικαιούχους στην εκτέλεση των πράξεων.

Υποστηρίζει τους δυνητικούς δικαιούχους κατά την προετοιμασία των προτάσεων. Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνει ενημερωτικά σεμινάρια, προωθεί τη συνεργασία και την ανάπτυξη εταιρικής σχέσης μεταξύ φορέων από τις δυο πλευρές των συνόρων κ.ά. Υποστηρίζει τη Διαχειριστική Αρχή και την Επιτροπή Επιλογής Πράξεων και Παρακολούθησης.

Οι αρμοδιότητες και ο ρόλος της ΚΓ θα καθοριστούν αναλυτικά σε σχετικό Κανονισμό Λειτουργίας, σε συμφωνία με τη ΔΑ και τα συμμετέχοντα στο Πρόγραμμα Κράτη-Μέλη.

5.3 Συνοπτική περιγραφή των διευθετήσεων για τη διαχείριση και τους ελέγχους

Διαχειριστική Αρχή

Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση του Προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 72 και 125 του Κανονισμού 1303/2013 και στο άρθρο 23 του Κανονισμού 1299/2013.

Όσον αφορά τη διαχείριση του Προγράμματος Συνεργασίας (Π.Σ.), η ΔΑ:

- Υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης και της παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την εκτέλεση των καθηκόντων της

Έχει την ευθύνη της σύνταξης και μετά την έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης της υποβολής στην Επιτροπή των ετησίων και τελικών εκθέσεις υλοποίησης του Προγράμματος.

- Θέτει στη διάθεση των ενδιάμεσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση πράξεων αντίστοιχα·

- Εγκαθιστά σύστημα εγγραφής και αποθήκευσης δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή για κάθε πράξη, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, την επαλήθευση και το λογιστικό έλεγχο,

συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων για μεμονωμένους συμμετέχοντες σε πράξεις, όπου απαιτείται·

- εξασφαλίζει ότι τα προαναφερόμενα δεδομένα συλλέγονται, καταχωρούνται και αποθηκεύονται στο σύστημα εγγραφής και αποθήκευσης δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή
- Μετά από διαβούλευση με τα Κράτη Μέλη που συμμετέχουν στο Π.Σ. συγκροτεί την ΚΓ του Π.Σ.
- Επιβλέπει το έργο της Κοινής Γραμματείας του Π.Σ.
- Καταρτίζει και υποβάλει προς έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης τη στρατηγική επικοινωνίας του ΕΠ (άρθρα 115 και 116 του Κανονισμού

1303/2013) και ορίζει τους υπευθύνους για τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για το κοινό.

- Διασφαλίζει τη δημιουργία μίας ιστοσελίδας και Πύλης ιστοχώρου όπου παρέχονται πληροφορίες για το Πρόγραμμα συνεργασίας στα Κράτη Μέλη
- Ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους για τις δυνατότητες χρηματοδότησης

από το Π.Σ..

Όσον αφορά την επιλογή των πράξεων, η ΔΑ:

α) συντάσσει και, μετά την έγκρισή τους, εφαρμόζει τις κατάλληλες διαδικασίες και

κριτήρια επιλογής που:

i) διασφαλίζουν τη συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των ειδικών στόχων και των

αποτελεσμάτων της σχετικής προτεραιότητας·

ii) δεν συνιστούν διακριτική μεταχείριση και είναι διαφανή·

iii) τηρούν τις γενικές αρχές της «Προώθησης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης» καθώς και της Αειφόρου Ανάπτυξης»

β) διασφαλίζει ότι μια επιλεγείσα πράξη εμπίπτει στο πεδίο του ΕΤΠΑ και μπορεί να ενταχθεί σε μια κατηγορία παρέμβασης

γ) διασφαλίζει ότι παρέχεται στον κύριο δικαιούχο έγγραφο (σύμβαση χρηματοδότησης) που καθορίζει τους όρους για την στήριξη της κάθε πράξης,

συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παραδοθούν στο πλαίσιο της πράξης, το σχέδιο χρηματοδότησης και την προθεσμία εκτέλεσης·

δ) εξασφαλίζει ότι ο κύριος δικαιούχος διαθέτει τη διοικητική, χρηματοοικονομική και επιχειρησιακή ικανότητα να τηρήσει τους όρους που αναφέρονται στο στοιχείο γ) πριν από την έγκριση της πράξης·

ε) εξασφαλίζει ότι, σε περίπτωση που η υλοποίηση της πράξης έχει αρχίσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη διαχειριστική αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο σχετικά με την εν λόγω πράξη·

στ) διασφαλίζει ότι οι πράξεις που επιλέγονται για στήριξη από το ΕΤΠΑ δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες που αποτελούν τμήμα πράξης, η οποία έχει υποβληθεί ή θα έπρεπε να υποβληθεί σε διαδικασία ανάκτησης, σύμφωνα με το άρθρο 71 του Κανονισμού 1303/2013, μετά τη μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής του Π.Σ.

ζ) καθορίζει τις κατηγορίες παρέμβασης

η) διασφαλίζει ότι η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων,

συμπεριλαμβανομένων των εγκεκριμένων από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτηρίων επιλογής πράξεων.

4. Όσον αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση και τον έλεγχο του προγράμματος συνεργασίας, η ΔΑ:

(α) Διαπιστώνει ότι κάθε Κράτος Μέλος ορίζει το υπεύθυνο πρόσωπο ή φορέα για τη διενέργεια επαληθεύσεων σε σχέση με τους δικαιούχους στο έδαφός του (ελεγκτές Πρωτοβάθμιου Ελέγχου).

Η ΔΑ βεβαιώνεται ότι οι δαπάνες κάθε δικαιούχου που συμμετέχει σε μια πράξη έχουν επαληθευθεί από διορισμένο ελεγκτή σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 4 του Κανονισμού 1299/2013.

β) διασφαλίζει ότι οι κύριοι δικαιούχοι, που εμπλέκονται στην υλοποίηση πράξεων χρηματοδοτούμενων βάσει επιλέξιμων δαπανών που όντως έχουν γίνει, τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν μια πράξη·

γ) θεσπίζει διαδικασίες που διασφαλίζουν την τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους που απαιτούνται για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 62 στοιχείο ζ) του Κανονισμού 1303/2013·

δ) καταρτίζει τη δήλωση διαχείρισης και την ετήσια σύνοψη που αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 5 στοιχεία α) και β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

ε) Λαμβάνει αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα κατά της απάτης λαμβανομένων υπόψιν των κινδύνων που έχουν εντοπιστεί.

5. Οι επαληθεύσεις βάσει της παραγράφου 4 στοιχείο α) του άρθρου 125 του Κανονισμού 1303/2013 περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διαδικασίες:

α) διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε αίτηση επιστροφής δαπανών που υποβάλλουν οι δικαιούχοι.

β) επιτόπιες επαληθεύσεις πράξεων.

6. Εάν η ΔΑ είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας, οι ρυθμίσεις για τις επαληθεύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 4 στοιχείο α) εξασφαλίζουν τον επαρκή διαχωρισμό καθηκόντων.

Αρχή Πιστοποίησης

Η Αρχή Πιστοποίησης είναι υπεύθυνη για την πιστοποίηση των καταστάσεων δαπανών και αιτήσεων πληρωμών πριν αυτές διαβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό η Αρχή Πιστοποίησης εκτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 24 του Κανονισμού 1299/2013 και 126 του Κανονισμού 1303/2013. Ειδικότερα:

Η Αρχή Πιστοποίησης είναι υπεύθυνη για:

α) την κατάρτιση και υποβολή στην Επιτροπή αιτήσεων πληρωμής και την πιστοποίηση ότι αυτές είναι προϊόν αξιόπιστων λογιστικών συστημάτων, βασίζονται σε επαληθεύσιμα παραστατικά και έχουν αποτελέσει αντικείμενο επαληθεύσεων από τη ΔΑ.

β) την κατάρτιση των λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 5 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού.

γ) την πιστοποίηση ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς και ότι οι δαπάνες που εγγράφονται στους λογαριασμούς είναι σύμφωνες με τους εφαρμοστέους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες

και με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο πρόγραμμα συνεργασίας και πληρούν τους ισχύοντες ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες.

δ) τη διασφάλιση της ύπαρξης ενός συστήματος εγγραφής και αποθήκευσης, σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικών εγγραφών για κάθε πράξη, το οποίο υποστηρίζει όλα τα απαιτούμενα δεδομένα για την κατάρτιση των αιτήσεων πληρωμής και τους λογαριασμούς,

ε) να διασφαλίζει, για τους σκοπούς της σύνταξης και υποβολής των αιτήσεων πληρωμών, ότι έχει λάβει επαρκείς πληροφορίες από τη ΔΑ σχετικά με τις διαδικασίες και τις διενεργηθείσες επαληθεύσεις σε σχέση με τις δαπάνες.

στ) να λαμβάνει υπόψη κατά τη σύνταξη και υποβολή αιτήσεων πληρωμής, τα αποτελέσματα όλων των λογιστικών ελέγχων που διενεργούνται

ζ) την τήρηση λογιστικών εγγραφών σε ηλεκτρονική μορφή των δαπανών που δηλώνονται στην Επιτροπή και του αντίστοιχου ποσού της δημόσιας συμμετοχής που καταβάλλεται στους δικαιούχους.

η) την τήρηση λογαριασμών για τα προς ανάκτηση ποσά και τα ποσά που αποσύρονται μετά από ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς σε μια πράξη. Τα ανακτηθέντα ποσά επιστρέφονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης πριν από το κλείσιμο του προγράμματος συνεργασίας και αφαιρούνται από την επόμενη δήλωση δαπανών.

Συμμόρφωση με την Οδηγία 2014/23/EU περί Δημοσίων Προμηθειών

Στην Κύπρο, έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι κατάλληλοι μηχανισμοί για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας περί ΔΣ. Η ΔΔΣ του Γενικού Λογιστηρίου της Κύπρου έχει τη συνολική ευθύνη για την εφαρμογή του Νόμου.

Όσον αφορά στη διασφάλιση της διαφάνειας των συμβάσεων και της διαδικασίας δημοπράτησης είναι διαθέσιμη η πλατφόρμα ηλεκτρονικών προμηθειών (e-procurement) η οποία καλύπτει όλες τις διαδικασίες ΔΣ σύμφωνα με της Οδηγίες της ΕΕ και εξυπηρετεί όλες τις αναθέτουσες αρχές και οικονομικούς φορείς της Κύπρου και του εξωτερικού με τρόπο διαφανή και χωρίς κόστος.

Αρχή Ελέγχου

Η Αρχή Ελέγχου έχει την ευθύνη για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό η Αρχή Ελέγχου αναλαμβάνει τα καθήκοντα που προβλέπονται στα άρθρα 25 του Κανονισμού 1299/2013 και 127 του Κανονισμού 1303/2013. Ειδικότερα:

1. Η αρχή ελέγχου διασφαλίζει τη διενέργεια λογιστικών ελέγχων όσον αφορά την ορθή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ 2. Διασφαλίζει τη διενέργειά των ελέγχων σε κατάλληλο δείγμα πράξεων με βάση τις δηλωθείσες δαπάνες. Οι δηλωθείσες δαπάνες ελέγχονται με βάση αντιπροσωπευτικό δείγμα και βάσει στατιστικών μεθόδων δειγματοληψίας.

Σε τέτοιες περιπτώσεις το μέγεθος του δείγματος θα είναι επαρκές ώστε να δίνεται η δυνατότητα στην αρχή ελέγχου να συντάσσει έγκυρη λογιστική γνώμη σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 59 παράγραφος 5 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

3. Η Αρχή Ελέγχου καταρτίζει, εντός οκτώ μηνών από την έγκριση του ΕΠ, στρατηγική λογιστικού ελέγχου για τις επιδόσεις των ελέγχων. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου ορίζει τη μεθοδολογία ελέγχου, τη μέθοδο δειγματοληψίας για τους ελέγχους πράξεων και τον προγραμματισμό των ελέγχων για την τρέχουσα λογιστική χρήση και τις δύο επόμενες λογιστικές χρήσεις. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου επικαιροποιείται σε ετήσια βάση από το 2016 μέχρι και το 2024. Η αρχή ελέγχου υποβάλλει στην Επιτροπή τη στρατηγική λογιστικού ελέγχου, κατόπιν σχετικού αιτήματος.

4. Η Αρχή Ελέγχου συντάσσει:

α) γνώμη λογιστικού ελέγχου σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 59 παράγραφος 5 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

β) έκθεση ελέγχου που παραθέτει τα βασικά ευρήματα των λογιστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν σύμφωνα με την παρ. 1, συμπεριλαμβανομένων των ευρημάτων σε σχέση με ανεπάρκειες των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, και τα διορθωτικά μέτρα που προτάθηκαν και εφαρμόστηκαν.

Η ΕΔΕΛ είναι ανεξάρτητη από τη ΔΑ και την Αρχή Πιστοποίησης.

Δημοσιονομική Ομάδα Ελεγκτών

Η Αρχή Ελέγχου του ΕΠ επικουρείται από Δημοσιονομική Ομάδα Ελεγκτών, η οποία περιλαμβάνει έναν εκπρόσωπο κάθε ΚΜ που συμμετέχει στο ΕΠ, ο οποίος εκτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στα άρθρα 25 του Κανονισμού 1299/2013 και 128 του Κανονισμού 1303/2013. Η Ομάδα Ελεγκτών συγκροτείται το αργότερο εντός τριών μηνών από τη λήψη της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το ΕΠ. Η Ομάδα θεσπίζει τον

εσωτερικό κανονισμό της. Η Δημοσιονομική Ομάδα Ελεγκτών του Προγράμματος Συνεργασίας προεδρεύεται από την Αρχή Ελέγχου του ΕΠ (άρθρο 25 παρ. 2 του Κανονισμού 1299/2013).

Έλεγχοι υπό την ευθύνη της Αρχής Ελέγχου

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η Αρχή Ελέγχου διασφαλίζει τη διενέργεια ελέγχων των συστημάτων των βασικών αρχών και αξιολογεί την αξιοπιστία τους. Οι έλεγχοι των πράξεων πραγματοποιούνται επιτόπου, βάσει εγγράφων και αρχείων που τηρούνται από το δικαιούχο. Οι έλεγχοι επαληθεύουν ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) η πράξη ικανοποιεί τα κριτήρια επιλογής για το πρόγραμμα, υλοποιήθηκε σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και πληροί οποιονδήποτε ισχύοντα όρο ως προς τη λειτουργικότητα και τη χρήση της ή σχετικά με τους επιδιωκόμενους στόχους,

(β) οι δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες αντιστοιχούν στα λογιστικά έγγραφα και τα δικαιολογητικά που τηρούνται από το δικαιούχο,

(γ) οι δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες συνάδουν προς τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες,

(δ) η δημόσια συνεισφορά έχει καταβληθεί στο δικαιούχο σύμφωνα με το άρθρο 127 του Κανονισμού 1303/2013.

Οι έλεγχοι διενεργούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού που εγκρίνεται από την Αρχή Ελέγχου, στο πλαίσιο της στρατηγικής ελέγχου. Επίσης διενεργούνται έκτακτοι έλεγχοι εκτός προγραμματισμού.

Όταν τα προβλήματα που διαπιστώνονται εντοπίζονται στη λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και ως εκ τούτου συνεπάγονται κίνδυνο για άλλες πράξεις στο πλαίσιο του ΕΠ, η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου εξασφαλίζει τη διενέργεια περαιτέρω εξέτασης, συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων ελέγχων όπου κρίνεται απαραίτητο, προκειμένου να προσδιοριστεί το μέγεθος αυτών των προβλημάτων.

Έκθεση και γνώμη ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα για τον ορισμό της ΔΑ και Αρχή Πιστοποίησης του ΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 124 παρ.2 του Κανονισμού 1303/2013

Σύμφωνα με τα άρθρα 72, 73, 74 και 124 (2) του Κανονισμού 1303/2013, τα Κράτη Μέλη εξασφαλίζουν ότι το σύστημα για τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΕΠ θεσπίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των ειδικών κανόνων του ΕΤΠΑ και ότι το εν λόγω σύστημα λειτουργεί αποτελεσματικά.

Τα κράτη μέλη τηρούν τις υποχρεώσεις διαχείρισης, ελέγχου και λογιστικού ελέγχου και αναλαμβάνουν τις συνακόλουθες ευθύνες που ορίζονται στους κανόνες της επιμερισμένης διαχείρισης που περιλαμβάνονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και στους ειδικούς κανόνες για το ΕΤΠΑ και αναλαμβάνουν την ευθύνη για την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Οι ορισμοί της ΔΑ και της Αρχής Πιστοποίησης του ΕΠ βασίζονται σε έκθεση και γνώμη ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα που αξιολογεί τη συμμόρφωση των αρχών αυτών προς τα κριτήρια που αφορούν το περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου, τη διαχείριση των κινδύνων, τις δραστηριότητες διαχείρισης και ελέγχου και την παρακολούθηση όπως αναφέρονται στο παράρτημα XIII του Κανονισμού 1303/2013. Ο ανεξάρτητος ελεγκτικός φορέας που κάνει την αξιολόγηση είναι η Αρχή Ελέγχου του Προγράμματος (ΕΔΕΛ).

Εφόσον η ΕΔΕΛ καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το τμήμα του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, που αφορά τη ΔΑ ή την αρχή πιστοποίησης, είναι κατ' ουσίαν ίδιο με της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού, και ότι τεκμηριώνεται, βάσει ελεγκτικών εργασιών που επιτελεστήκαν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ)

αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου, η ουσιαστική λειτουργία τους κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δύναται να συμπεράνει ότι τα σχετικά κριτήρια πληρούνται χωρίς να απαιτούνται πρόσθετες ελεγκτικές εργασίες.

Φορέας Υπεύθυνος για τη Διενέργεια Πληρωμών στους Δικαιούχους

Ως φορέας υπεύθυνος για τη διενέργεια πληρωμών στους δικαιούχους ορίζεται η Αρχή Πιστοποίησης του Προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 του Κανονισμού 1299/2013 και το άρθρο 132 του Κανονισμού 1303/2013. Η Αρχή Πιστοποίησης λαμβάνει τις πληρωμές από την Επιτροπή και η απόδοση στον Κύριο δικαιούχο γίνεται σε κάθε περίπτωση χωρίς καμία μείωση ή κράτηση ή μεταγενέστερη ειδική επιβάρυνση που επιφέρει μείωση των ποσών αυτών.

Ανάπτυξη και Επιλογή Πράξεων

Προετοιμασία και Δημοσίευση Πρόσκλησης

Η Κοινή Γραμματεία (ΚΓ) προετοιμάζει το υλικό της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων και το υποβάλλει στη ΔΑ, η οποία, εφόσον το αποδεχτεί, με τη σειρά της το διαβιβάζει στην Επιτροπή Παρακολούθησης για έγκριση.

Στη συνέχεια, η ΔΑ δημοσιεύει την πρόσκληση, μεταξύ άλλων, και στην επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος, προκειμένου να ενημερωθούν οι δυνητικοί δικαιούχοι σχετικά με τη δυνατότητα χρηματοδότησης, τους ειδικούς όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν για την επιλεξιμότητά τους στο πλαίσιο της πρόσκλησης, τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής των πράξεων, τις βασικές υποχρεώσεις που

αναλαμβάνουν οι δικαιούχοι στην περίπτωση επιλογής της πράξης για χρηματοδότηση από το ΕΠ κ.ά.

Υποβολή Προτάσεων και Επιλογή Πράξεων

Οι Δικαιούχοι προετοιμάζουν την πρότασή τους σε συνεργασία με τον Κύριο Δικαιούχο, ο οποίος την υποβάλλει στην ΚΓ.

Η Κοινή Γραμματεία ελέγχει καταρχήν τις προτάσεις ως προς:

- Την εμπρόθεσμη υποβολή.
- Τη συμπλήρωση των απαιτούμενων τυποποιημένων εντύπων.
- Την επιλεξιμότητα των δικαιούχων.

Στη συνέχεια προβαίνει σε αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτήρια επιλογής πράξεων και υποβάλλει, μέσω της Διαχειριστικής Αρχής, στην Επιτροπή Επιλογής Πράξεων τα ακόλουθα:

- το σύνολο των προτάσεων που υποβλήθηκαν και
- πίνακα κατάταξης των αξιολογημένων προτάσεων μαζί με τα συμπληρωμένα έντυπα αξιολόγησης των πράξεων.

Η ΔΑ, στο πλαίσιο των ευθυνών της, διασφαλίζει ότι η όλη διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων που πραγματοποιείται είναι σύμφωνη με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο Πρόγραμμα καθώς και με τους ισχύοντες ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες, καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής τους.

Η ΚΓ δύναται κατά την αξιολόγηση των προτάσεων να συνεπικουρείται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Η Επιτροπή Επιλογής Πράξεων επιλέγει τις πράξεις προς χρηματοδότηση.

Η ΔΑ, βάσει των αποφάσεων της Επιτροπής Επιλογής Πράξεων (επιλεγμένες πράξεις),

συμβάλλεται με τους κύριους δικαιούχους των πράξεων.

Επιτροπή Επιλογής Πράξεων

Οι Πράξεις του Π.Σ. επιλέγονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του, ωστόσο η Επιτροπή Παρακολούθησης μπορεί να συστήσει μια συντονιστική επιτροπή που ενεργεί υπό την ευθύνη της για την επιλογή των πράξεων. Ειδικότερα, για τη βέλτιστη αποτελεσματικότητα στην άσκηση του ρόλου της επιλογής των πράξεων του Π.Σ., συγκροτείται Επιτροπή Επιλογής Πράξεων με αποκλειστική αρμοδιότητα την επιλογή των πράξεων του Π.Σ.. Η Επιτροπή Επιλογής Πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 1, του Κανονισμού 1299/2013, αναφέρεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

Η Επιτροπή Επιλογής Πράξεων συμπροεδρεύεται από τους ορισμένους εκπροσώπους των κρατών μελών ή τους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή Επιλογής Πράξεων θα είναι ολιγομελής. Η σύνθεσή της θα αποφασιστεί από τα οικεία κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη την ισότιμη συμμετοχή των κρατών μελών.

Με δική του πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Επιλογής Πράξεων, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συμμετέχει στις εργασίες της Επιτροπής Επιλογής Πράξεων με συμβουλευτικό ρόλο.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Επιλογής Πράξεων συμμετέχει η ΔΑ με συμβουλευτικό ρόλο. Επιπλέον, μπορούν να προσκληθούν και να συμμετέχουν με συμβουλευτικό ρόλο, ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα ανάλογα με την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης.

Τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής Επιλογής Πράξεων, κυρίως ως προς την προετοιμασία της διεξαγωγής των συνεδριάσεων καθώς και της ημερήσιας διάταξης και την τήρηση των πρακτικών, αναλαμβάνει η ΚΓ.

Η Επιτροπή Επιλογής Πράξεων καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό εντός του θεσμικού, νομικού και δημοσιονομικού πλαισίου του κράτους μέλους, στο οποίο εδρεύει η ΔΑ του Προγράμματος, και τον εγκρίνει σε συμφωνία με τη ΔΑ.

Εξέταση παραπόνων των δικαιούχων που δεν επελέγησαν για χρηματοδότηση.

Οι δύο συμμετέχουσες στο Πρόγραμμα χώρες θα συστήσουν μία επιτροπή κοινή, ξεχωριστή και ανεξάρτητη από την Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία θα εξετάζει κάθε παράπονο που απευθύνεται στη Διαχειριστική Αρχή και είναι σχετικό με την επιλογή έργων που γίνεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης στο πλαίσιο συγκεκριμένης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (74(3) CPR).

Η Κοινή Επιτροπή Παραπόνων θ' απαρτίζεται από δύο στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής και ένα στέλεχος της Εθνικής Αρχής της Κύπρου. Θ' αξιολογεί τα σχετικά παράπονα και θα γνωμοδοτεί στην Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία θα λαμβάνει την τελική απόφαση.

Η Διαχειριστική Αρχή θα αποστέλλει την απόφαση προς τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα ενημερώνει τους αιτούντες σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο του ελληνικού θεσμικού πλαισίου.

Όλη η σχετική διαδικασία διέπεται από το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, διότι η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος Συνεργασίας εδρεύει στην Ελλάδα και σε κάθε περίπτωση εφαρμόζεται η δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων.

Κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα ως χώρα στην οποία εδρεύει η Διαχειριστική Αρχή, θα εξετάζει κάθε παράπονο που υποβάλλεται στην ΕΕ και το οποίο βρίσκεται στη σφαίρα αρμοδιότητάς της. Κατόπιν αιτήματος, η Διαχειριστική Αρχή θα ενημερώνει την ΕΕ για τ' αποτελέσματα της εξέτασης.

Αρμοδιότητες του κύριου Δικαιούχου και των άλλων Δικαιούχων

Για κάθε πράξη, μεταξύ των δικαιούχων ορίζεται ένας κύριος δικαιούχος (άρθρο 13 παρ.1 του Κανονισμού 1299/2013). Ο κύριος δικαιούχος αναλαμβάνει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) καθορίζει τις ρυθμίσεις με τους υπόλοιπους δικαιούχους που συμμετέχουν στην πράξη σε μια συμφωνία η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις που εγγυώνται την χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων για την πράξη πόρων, καθώς και ρυθμίσεις για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ.2 του Κανονισμού 1299/2013

β) φέρει την ευθύνη για την εξασφάλιση της εκτέλεσης ολόκληρης της πράξης.

γ) εξασφαλίζει ότι οι δαπάνες που υποβάλλονται από όλους τους δικαιούχους έχουν πραγματοποιηθεί κατά την εκτέλεση της πράξης και αντιστοιχούν στις δραστηριότητες που συμφωνήθηκαν μεταξύ όλων των δικαιούχων και είναι σύμφωνες με το έγγραφο που παρέχει η ΔΑ, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 5.

δ) εξασφαλίζει ότι οι δαπάνες που υποβλήθηκαν από τους υπόλοιπους δικαιούχους επαληθεύτηκαν από ελεγκτή.

ε) φέρει την ευθύνη για τη μεταφορά της συνεισφοράς του ΕΤΠΑ στους δικαιούχους που συμμετέχουν στην πράξη.

Ο κύριος δικαιούχος εξασφαλίζει ότι οι υπόλοιποι δικαιούχοι εισπράττουν το συντομότερο δυνατόν και πλήρως το συνολικό ποσό της συνεισφοράς από το ΕΤΠΑ.

Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε εισπράττεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ποσών αυτών για τους υπόλοιπους δικαιούχους.

Κάθε δικαιούχος που συμμετέχει στην πράξη αναλαμβάνει την ευθύνη σε περίπτωση τυχόν παρατυπιών ως προς τις δαπάνες που έχει δηλώσει.

Στην περίπτωση που ο κύριος δικαιούχος δεν μπορέσει να ανακτήσει τα ποσά από έναν δικαιούχο, τα κράτη μέλη, στην επικράτεια των οποίων εδρεύει ο σχετικός δικαιούχος επιστρέφουν στην αρχή πιστοποίησης οποιοδήποτε ποσό καταβλήθηκε αχρεωστήτως στον δικαιούχο αυτόν.

Πιστοποίηση Δαπανών και Χρηματοδοτικές Ροές

Πιστοποίηση Δαπανών

Προκειμένου να καταστούν έγκυρες οι δαπάνες, κάθε κράτος μέλος συγκροτεί σύστημα εξακρίβωσης, το οποίο επιτρέπει την επαλήθευση της παράδοσης των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, της εγκυρότητας των δαπανών που δηλώνονται για πράξεις ή μέρη πράξεων, οι οποίες υλοποιούνται στην επικράτειά του, και της συμμόρφωσης αυτών των δαπανών και των σχετικών πράξεων ή μερών αυτών των πράξεων, προς τους ενωσιακούς και εθνικούς του κανόνες.

Προς τούτο και σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 4 του Κανονισμού 1299/2013 κάθε κράτος μέλος ορίζει τους «ελεγκτές» τους αρμόδιους για τη διενέργεια επαληθεύσεων της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών που δηλώνει κάθε δικαιούχος που συμμετέχει στην πράξη. Οι ελεγκτές των δυο κρατών μελών εφαρμόζουν κοινά πρότυπα, τα οποία καταρτίζει η ΔΑ και εγκρίνει η Επιτροπή Παρακολούθησης.

Οι επαληθεύσεις διενεργούνται από ελεγκτές που ορίζουν τα κράτη μέλη αντίστοιχα και περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διαδικασίες:

- διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε αίτηση επιστροφής δαπανών από τους δικαιούχους
- επιτόπιες επαληθεύσεις επιμέρους πράξεων

Η ΔΑ καταρτίζει εγγράφως πρότυπα και διαδικασίες για τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται και τηρεί μητρώα για κάθε επαλήθευση, αναφέροντας το έργο που συντελέστηκε, την ημερομηνία και τα αποτελέσματα της επαλήθευσης, καθώς και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τις παρατυπίες που διαπιστώθηκαν.

Στην περίπτωση που η παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών είναι δυνατόν να επαληθευτεί μόνον σε σχέση με τη συνολική πράξη, η επαλήθευση πραγματοποιείται από τη ΔΑ ή από τον ελεγκτή του Κράτους Μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο Κύριος Δικαιούχος.

Εάν ο φορέας που ορίστηκε ως ΔΑ είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο δράσεων του Άξονα Τεχνικής Υποστήριξης της Εφαρμογής του ΕΠ, οι ρυθμίσεις για τις επαληθεύσεις θα

εξασφαλίζουν τον ενδεικνυόμενο διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 72 σημείο β του Κανονισμού 1303/2013.

Οι επαληθεύσεις περιλαμβάνουν διαδικασίες για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης των δαπανών από άλλα κοινοτικά ή εθνικά προγράμματα και από άλλες περιόδους προγραμματισμού.

Σε ότι αφορά στη ροή των πιστοποιημένων δαπανών, ο κύριος δικαιούχος αποστέλλει το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών της πράξης στην ΚΓ, η οποία μετά από έναν προκαταρκτικό έλεγχο (πληρότητας στοιχείων και επιλεξιμότητας δαπανών που δηλώνονται) τις διαβιβάζει με τις παρατηρήσεις της στη ΔΑ. Η ΔΑ επιβεβαιώνει την ύπαρξη των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται σε σχέση με τις δαπάνες για σκοπούς πιστοποίησης. Στη συνέχεια, τις διαβιβάζει στην Αρχή Πιστοποίησης, η οποία καταρτίζει και υποβάλλει τις πιστοποιημένες δηλώσεις δαπανών και την αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ.

Τις επαληθεύσεις για τις δαπάνες των Ελλήνων Δικαιούχων διενεργεί η αρμόδια αρμόδια μονάδα Γ της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.

Το σύστημα επαληθεύσεων για την Κύπρο είναι αποκεντρωμένο. Στα πλαίσια του εν λόγω συστήματος οι Κύπριοι δικαιούχοι για τις δαπάνες τους επιλέγουν έναν ανεξάρτητο ελεγκτή ο οποίος διενεργεί τις διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε αίτηση επιστροφής δαπανών και τις επιτόπιες επαληθεύσεις επιμέρους πράξεων.

Χρηματοδοτική Ροή Δημόσιας Δαπάνης

Η Αρχή Πιστοποίησης λαμβάνει τις πληρωμές των πόρων ΕΤΠΑ από την Επιτροπή και αποδίδει τη χρηματοδότηση που λαμβάνει από το ΕΤΠΑ απευθείας στον κύριο δικαιούχο της κάθε πράξης. Ο κύριος δικαιούχος έχει την ευθύνη της μεταφοράς του ΕΤΠΑ σε όλους τους δικαιούχους της πράξης αυτής.

Η καταβολή της εθνικής συμμετοχής στους δικαιούχους από την Ελλάδα θα πραγματοποιείται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Η εθνική συμμετοχή της Κύπρου καταβάλλεται από τους Δικαιούχους στην Κύπρο. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος είναι κρατική Υπηρεσία/ Τμήμα και δεν έχει προνοήσει το έτος στο οποίο εγκρίθηκε το έργο σχετικό ποσό, το απαραίτητο ποσό μεταφέρεται για το συγκεκριμένο έτος, από τη ΓΔ ΕΠΣΑ. Για τα υπόλοιπα έτη υλοποίησης του έργου, δημιουργείται πρόνοια από τον Δικαιούχο στον κρατικό προϋπολογισμό. Για οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου, φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης η εθνική συμμετοχή καταβάλλεται από τους προϋπολογισμούς των φορέων αυτών σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Η ΓΔ ΕΠΣΑ για την Κυπριακή Πλευρά έχει την ευθύνη του ελέγχου για την τήρηση των διαδικασιών της εθνικής συγχρηματοδότησης των έργων, βάσει των διαδικασιών που απαιτούνται και εφαρμόζονται στην Εθνική Νομοθεσία.

Επιτροπή Παρακολούθησης

Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στο κράτος μέλος όπου εδρεύει η ΔΑ της απόφασης για την έγκριση ενός προγράμματος, το κράτος μέλος συγκροτεί την Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕπΠα) του Π.Σ.

Η σύνθεση της ΕπΠα του ΠΣ αποφασίζεται από τα οικεία κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη την ισότιμη συμμετοχή των κρατών μελών και την αρχή της εταιρικής σχέσης στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος. Οι Εκπρόσωποι των κρατών μελών προέρχονται από εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Η ΕπΠα συμπροεδρεύεται από τους ορισμένους εκπροσώπους των κρατών μελών ή τους αναπληρωτές τους.

Εκπρόσωπος της ΕΕ δύναται να συμμετέχει στις εργασίες της Επιτροπής

Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο.

Στη σύνθεση της ΕπΠα διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών.

Στις συνεδριάσεις της ΕπΠα συμμετέχει η ΔΑ με συμβουλευτικό ρόλο. Επιπλέον, μπορούν να προσκληθούν και να συμμετέχουν με συμβουλευτικό ρόλο, ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα ανάλογα με την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης.

Τη γραμματειακή υποστήριξη της ΕπΠα, κυρίως ως προς την προετοιμασία της διεξαγωγής των συνεδριάσεων καθώς και της ημερήσιας διάταξης και την τήρηση των πρακτικών, αναλαμβάνει η ΚΓ.

Η ΕπΠα κατόπιν εισήγησης της ΔΑ, καταρτίζει και εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό, προκειμένου να εκπληρώνει τα καθήκοντά της σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 1303/2013. Στην πρώτη συνεδρίασή της η Επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Π.Σ. έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 49 του Κανονισμού 1303/2013. Ειδικότερα:

- εξετάζει και εγκρίνει τα κριτήρια για την επιλογή των προς χρηματοδότηση πράξεων εντός έξι μηνών από την έγκριση του Π.Σ.

επανεξετάζει σε περιοδική βάση την πρόοδο που σημειώθηκε στην επίτευξη των ειδικών στόχων του Π.Σ. με βάση τα έγγραφα που υποβάλλει η ΔΑ, εξετάζει τα αποτελέσματα της υλοποίησης, ιδίως δε την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται για κάθε άξονα

προτεραιότητας, καθώς και τις αξιολογήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 49, παράγραφος 1, του Κανονισμού (1303/2013,

- εξετάζει και εγκρίνει τις ετήσιες και την τελική έκθεση υλοποίησης που αναφέρονται στο άρθρο 14 (1) του Κανονισμού 1299/2013 και άρθρο 50 (1) του Κανονισμού 1303/2013
- ενημερώνεται σχετικά με την ετήσια έκθεση ελέγχου ή με το τμήμα της έκθεσης που αφορά το οικείο ΕΠ, καθώς και για τυχόν σχετικά σχόλια τα οποία μπορεί να διατυπώσει η Επιτροπή μετά την εξέταση της εν λόγω έκθεσης ή του σχετικού τμήματός της,
- μπορεί να προτείνει στη ΔΑ οποιαδήποτε αναθεώρηση ή εξέταση του ΕΠ, η οποία ενδεχομένως μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του ΕΤΠΑ, ή στη βελτίωση της διαχείρισής του, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής διαχείρισής του,

εγκρίνει τον ετήσιο προγραμματισμό της Τεχνικής Υποστήριξης της Εφαρμογής του Π.Σ..

Δείκτες Παρακολούθησης

Σύμφωνα με το άρθρο 49 του Κανονισμού 1303/2013 η παρακολούθηση του Π.Σ. διενεργείται από τη ΔΑ και την Επιτροπή Παρακολούθησης, κυρίως με βάση τους δείκτες (χρηματοοικονομικούς και δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων) που έχουν καθορισθεί για κάθε Άξονα Προτεραιότητας του Π.Σ..

Ετήσια έκθεση

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης του Π.Σ. η ΔΑ συντάσσει ετήσια έκθεση εφαρμογής του προγράμματος την οποία αποστέλλει στην Επιτροπή μετά την έγκρισή της από την ΕπΠα (άρθρο 14 παρ. 1 του Κανονισμού 1299/2013 και άρθρο 50 παρ.1 του Κανονισμού 1303/2013). Η έκθεση περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 50 του Κανονισμού 1303/2013.

Ετήσια Εξέταση ΕΠ

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Κανονισμού 1299/2013 και άρθρο 50 παρ.1 του Κανονισμού 1303/2013 κάθε χρόνο οργανώνεται ετήσια συνεδρίαση επανεξέτασης μεταξύ της Επιτροπής και κάθε κράτους μέλους όπου εξετάζονται οι επιδόσεις κάθε προγράμματος, λαμβανομένης υπόψη της ετήσιας έκθεσης εφαρμογής και των παρατηρήσεων της Επιτροπής, κατά περίπτωση.

Η Ελλάδα, ως το κράτος μέλος όπου εδρεύει η ΔΑ μεριμνά ώστε να δίνεται η απαραίτητη συνέχεια σε παρατηρήσεις της Επιτροπής μετά την ετήσια συνεδρίαση επανεξέτασης σχετικά με ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την υλοποίηση του

προγράμματος και, κατά περίπτωση, ενημερώνει την Επιτροπή εντός τριών μηνών για τα μέτρα που έχουν ληφθεί.

Αξιολόγηση

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων που συνδράμουν την πολιτική για τη συνοχή, προβλέπεται η διεξαγωγή αξιολογήσεων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του Π.Σ. (άρθρα 54-57 του Κανονισμού 1303/2013). Οι αξιολογήσεις αυτές, στρατηγικής ή επιχειρησιακής φύσης, λαμβάνουν υπόψη το στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης και τη σχετική κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση.

Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση

Τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο Π.Σ. πραγματοποιούν εκ των προτέρων αξιολόγηση για τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού του Π.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 55 του Κανονισμού 1303/2013.

Αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου Προγραμματισμού

Σύμφωνα με το άρθρο 56 παρ.3 του Κανονισμού 1303/2013 η ΔΑ καταρτίζει σχέδιο αξιολόγησης και την υποβάλλει σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες για το ΕΤΠΑ. Τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο Π.Σ. εξασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα της απαιτούμενης ικανότητας αξιολόγησης.

Κατά την περίοδο προγραμματισμού, η ΔΑ διασφαλίζει ότι πραγματοποιούνται αξιολογήσεις, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, της απόδοσης και των επιπτώσεων για το πρόγραμμα βάσει του σχεδίου αξιολόγησης και ότι κάθε αξιολόγηση υπόκειται σε κατάλληλη παρακολούθηση σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες για το ΕΤΠΑ

Όλες οι αξιολογήσεις εξετάζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και διαβιβάζονται στην Επιτροπή.

Εκ Των Υστέρων Αξιολόγηση

Σύμφωνα με το άρθρο 57 του Κανονισμού 1303/2013, η εκ των υστέρων αξιολόγηση αποτελεί ευθύνη της του Κράτους Μέλους όπου έχει την έδρα της η ΔΑ σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση είναι στρατηγικής φύσης, διεξάγεται από ανεξάρτητους αξιολογητές και ολοκληρώνεται το αργότερο μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2024. Η ΔΑ συνεργάζεται με την Επιτροπή για τη διενέργεια της αξιολόγησης, παρέχοντας τα απαραίτητα στοιχεία.

Σύμφωνα με το άρθρο 116 του Κανονισμού 1303/2013, τα κράτη μέλη και η ΔΑ του Π.Σ. καταρτίζουν στρατηγική επικοινωνίας για το ΕΠ. Η πληροφόρηση απευθύνεται στους πολίτες της ΕΕ και στους δικαιούχους με στόχο την προβολή του ρόλου της Ένωσης και τη διασφάλιση της διαφάνειας της συνδρομής του ΕΤΠΑ. Η εξειδίκευση της εφαρμογής των απαιτήσεων δημοσιότητας και πληροφόρησης περιγράφεται στις διατάξεις του Παραρτήματος XII Κανονισμού 1303/2013.

Για τους σκοπούς του άρθρου 74 του Κανονισμού 1303/2013, όλες οι επίσημες ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ του κράτους μέλους και της Επιτροπής πραγματοποιούνται με τη χρήση συστήματος ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων.

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ δικαιούχων και διαχειριστικής αρχής, αρχής πιστοποίησης ή αρχής ελέγχου και ενδιάμεσων φορέων μπορούν να υλοποιούνται μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων.

Τα προαναφερόμενα συστήματα διευκολύνουν τη δια-λειτουργικότητα με το εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο και επιτρέπουν στους δικαιούχους να υποβάλουν μία μόνο φορά όλες τις πληροφορίες που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο

5.4 Καταμερισμός των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών σε περίπτωση δημοσιονομικών διορθώσεων που επιβάλλονται από τη διαχειριστική αρχή ή από την Επιτροπή

Οι διατάξεις των άρθρων 85, 122(2) και 143 έως 147 του Κανονισμού 1303/2013 αναφορικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις και τις ανακτήσεις εφαρμόζονται στο Πρόγραμμα Συνεργασίας όπως επίσης και το άρθρο 27(2) και (3) του Κανονισμού (ΕΕ) Νο 1299/2013.

Συγκεκριμένα η Διαχειριστική Αρχή μεριμνά ώστε τυχόν ποσά που καταβλήθηκαν ως αποτέλεσμα παρατυπίας να ανακτώνται από τον κύριο δικαιούχο. Οι δικαιούχοι επιστρέφουν στον κύριο δικαιούχο τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά.

Αν ο κύριος δικαιούχος δεν επιτύχει να εξασφαλίσει την επιστροφή των ποσών από τους υπόλοιπους δικαιούχους ή αν η Διαχειριστική Αρχή δεν επιτύχει να εξασφαλίσει την επιστροφή των ποσών από τον κύριο δικαιούχο, το Κράτος Μέλος στο έδαφός του οποίου είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος επιστρέφει στη Διαχειριστική Αρχή τυχόν ποσά που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στον δικαιούχο. Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για την επιστροφή των εν λόγω ποσών στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.

Τόσο η Κύπρος όσο και η Ελλάδα θα θεσπίσουν τους κατάλληλους εθνικούς κανόνες για την ανάκτηση τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στους δικαιούχους στο πλαίσιο τυχόν δημοσιονομικών διορθώσεων που διαπιστώθηκαν και εφαρμόζονται στις πράξεις του Προγράμματος.

Σε περίπτωση που επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις από την ΔΑ ή την ΕΕ, ο καταμερισμός των οικονομικών ευθυνών μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Συνεργασίας – σε περίπτωση που αυτές δεν αποδίδονται σε συγκεκριμένη χώρα – γίνεται με βάση την πρόβλεψη του ποσοστού λάθους που αντιστοιχεί στον αριθμό δικαιούχων ανά χώρα που δυνητικά αφορά.

5.5 Χρήση του ευρώ (όπου ενδείκνυται)

Επιλεγόμενη μέθοδος για τη μετατροπή των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν σε νόμισμα διαφορετικό από το ευρώ

5.6 Συμμετοχή εταιρών

Μέτρα που λαμβάνονται για τη συμμετοχή των εταιρών που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 στην προετοιμασία του προγράμματος συνεργασίας, και ο ρόλος των εν λόγω εταιρών στην προετοιμασία και την υλοποίηση του προγράμματος συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής τους στην επιτροπή παρακολούθησης

Μέτρα που λαμβάνονται για τη συμμετοχή των εταιρών που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 στην προετοιμασία του προγράμματος συνεργασίας, και ο ρόλος των εν λόγω εταιρών στην προετοιμασία και την υλοποίηση του προγράμματος συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής τους στην επιτροπή παρακολούθησης.

Η συμμετοχή των εταιρών κατά την προετοιμασία του προγράμματος

Η κατάρτιση του Προγράμματος Συνεργασίας Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020 οργανώθηκε σύμφωνα με την προσέγγιση της εταιρικής σχέσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 24 αριθ. 1303/2013. Η Διαχειριστική Αρχή Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας και η Κοινή Τεχνική Γραμματεία του Προγράμματος (ΔΑ / ΚΤΓ) συντόνισαν τη διαδικασία. Η Κοινή Επιτροπή Προγραμματισμού (ΚΕΠ) - ως το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων - και κοινή ομάδα εργασίας προγραμματισμού (ΚΟΕΠ) συστάθηκαν για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων και τα σχέδιων προτάσεων. Η

ΜΚΕ και η ΚΟΕΠ αποτελούνταν από εθνικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους από τις δύο χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν τρεις (3) διαφορετικές φάσεις διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους κατά το διάστημα Φεβρουάριος - Αύγουστος 2014:

Φάση Α: Διερεύνηση των αναγκών και των προτεραιοτήτων στο πλαίσιο μιας ευρείας στοχοθέτησης από τους εταίρους.

Κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου 2014, διεξήχθη έρευνα με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Ο κύριος στόχος ήταν να συγκεντρωθούν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες για τις αναπτυξιακές προκλήσεις / ανάγκες της ΔΣ περιοχής που έχουν διασυνοριακή σημασία / επίπτωση ή μπορεί να έχουν μεγάλη αξία για τη διασυνοριακή συνεργασία, και να αποκτηθούν γνώσεις σχετικά με τις πτυχές που αφορούν την εφαρμογή του τρέχοντος προγράμματος (καλές πρακτικές που πρέπει να συνεχισθούν. Προβλήματα που πρέπει να διορθωθούν / αποφευχθούν. Μια ανοιχτή διαδικασία δημοσιοποίησης της έρευνας χρησιμοποιήθηκε (μέσω της ιστοσελίδας του προγράμματος, στην ιστοσελίδα της ΜΑ και συνδέσμους σε άλλες ελληνικές και κυπριακές θέσεις του Υπουργείου). Επιπλέον, ειδικές κοινοποιήσεις στάλθηκαν μέσω e-mail και επακόλουθες κλήσεις σε ενδεχόμενους δικαιούχους που είχαν συμμετάσχει στο παρελθόν σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Η ανακοίνωση στην ιστοσελίδα και οι ειδοποιήσεις μέσω e-mail περιλάμβαναν:

- μια περιγραφή του σκοπού της διαβούλευσης,
- ένα ερωτηματολόγιο που έπρεπε να συμπληρωθεί από τους ενδιαφερόμενους φορείς, και
- επεξηγηματικό σημείωμα με τις οδηγίες σχετικά με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Εισροές από τη διαβούλευση αυτή αναλύθηκαν και συστηματοποιήθηκαν από τον Τεχνικό Σύμβουλο που υποστηρίζει τη σύνταξη του προγράμματος και παρουσιάστηκαν στην κοινή ομάδα εργασίας ως βάση για την εκπόνηση της επόμενης φάσης της διαβούλευσης.

Φάση Β: Εργαστήρια με επιλεγμένους φορείς για τη διαμόρφωση της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων:

Η φάση αυτή ξεκίνησε αμέσως μετά την οριστικοποίηση της ανάλυσης SWOT και τη Διαγνωστική Έκθεση του Συμβούλου σχετικά με την υπάρχουσα κατάσταση της ΔΣ περιοχής και διήρκεσε για περίπου 4 εβδομάδες (Μάιος 2014). Ο κύριος στόχος ήταν να ενσωματώσει τις προτάσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την επιλογή θεματικών στόχων και τις επενδυτικών προτεραιοτήτων. Δύο (2) εργαστήρια προγραμματισμού οργανώθηκαν συνολικά: 1 στην Κύπρο (Λευκωσία) και 1 στην Ελλάδα (Μυτιλήνη). Οι συμμετέχοντες-εταίροι κλήθηκαν να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους και να εγγραφούν εκ των προτέρων. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε προκειμένου να προσκληθούν και να συμμετάσχουν και οι τρεις κατηγορίες των εταίρων σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς της ΕΕ (βλ. άρθρο 4 της C (2013) 9651 τελικό.

Τα εργαστήρια διαρθρώθηκαν γύρω από συγκεκριμένα ζητήματα που αναλύθηκαν από τους συμμετέχοντες:

- σχολιασμός για την Διαγνωστική Έκθεση
- αξιολόγηση των θεματικών στόχων χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση πολλαπλών κριτηρίων και
- προτάσεις των τύπων παρέμβασης για την αντιμετώπιση αναγνωρισθεισών αναγκών/προκλήσεων της περιοχής.

Οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο είχαν επίσης την ευκαιρία να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εγγράφως στη ΚΤΚ, εντός προθεσμίας 10 ημερών μετά το εργαστήριο.

Φάση Γ: Ευρεία Διαβούλευση:

Η Τρίτη φάση της δημόσιας διαβούλευσης για τον σχεδιασμό του νέου προγράμματος διασυνοριακής συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020», διήρκεσε 18 ημερολογιακές ημέρες, με έναρξη την Παρασκευή 18/7/2014 και λήξη την Δευτέρα 4/8/2014.

Η διαβούλευση έγινε αποκλειστικά με χρήση του διαδικτύου, καθώς δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα, εντός του ιστοχώρου της ΕΥΔ, στην οποία αναρτήθηκαν, (1) το 1ο Σχέδιο του Προγράμματος Συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2014–2020» σε μορφή pdf και (2) ένα ειδικά σχεδιασμένο για την διαβούλευση ερωτηματολόγιο σε μορφή Googleforms.

Η διεύθυνση της ειδικής ιστοσελίδας, είναι η ακόλουθη:

<http://www.interreg.gr/el/%CE%BD%CE%AD%CE%B1/%CE%B4%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%BA%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82/737-greece-cyprus-3rd-phase-of-the-public-consultation.html>

Η διεύθυνση του ερωτηματολογίου, είναι η ακόλουθη:

<https://docs.google.com/forms/d/1bReQ9RO-ShipHKOKerdCUPyYzTaFjhSCCW4Zl2oozC8/viewform>

Στην ιστοσελίδα κατατέθηκαν 22 συμμετοχές, 13 από την Ελλάδα και 9 από την Κύπρο. Τέσσερις (4) φορείς δεν δήλωσαν την ονομασία τους (δύο δημόσιοι φορείς, ένας ιδιωτικός φορέας και ένας φορέας από την Κοινωνία Πολιτών). Η πλειοψηφία των φορέων που συμμετείχαν ανήκουν στον δημόσιο τομέα (68,2%).

Στο ερώτημα «*Συμφωνείτε ότι οι επιλεγμένοι θεματικοί στόχοι και επενδυτικές προτεραιότητες είναι κατάλληλοι για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της διασυνοριακής περιοχής;*», απάντησαν 20 φορείς, 18 θετικά και 2 αρνητικά.

Στην ενότητα των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων συμμετείχαν με σχόλιά τους 14 φορείς, καταθέτοντας 36 σχόλια.

6. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Οι μηχανισμοί που διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ του ΕΤΠΑ, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας και άλλων ενωσιακών και εθνικών χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων του συντονισμού και του ενδεχόμενου συνδυασμού με τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη», τον ΕΜΓ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ), τον ΜΠΒ και την ΕΤΕπ, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις που περιέχονται στο κοινό στρατηγικό πλαίσιο, όπως ορίζεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Όταν τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες συμμετέχουν σε προγράμματα συνεργασίας που περιλαμβάνουν τη χρήση πιστώσεων του ΕΤΠΑ για τις εξόχως απομακρυσμένες περιοχές και πόρους από το ΕΤΑ, οι μηχανισμοί συντονισμού στο κατάλληλο επίπεδο προκειμένου να διευκολύνεται ο αποτελεσματικός συντονισμός για την αξιοποίηση των πόρων αυτών

6.1 Γενικές λειτουργίες συντονισμού

A. Ελλάδα

Για την επίτευξη αποτελεσματικού συντονισμού των ΕΔΕΤ θα λειτουργεί στη ΓΓΔ Επ – ΕΣΠΑ του Υπ. Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), με αρμοδιότητα, το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των ΕΠ και των Προγραμμάτων ΕΕΣ του ΕΣΠΑ 2014-2020 και την υποστήριξη των ΔΑ.

Η ΕΑΣ θα συντονίζει την εφαρμογή των Προγραμμάτων ως προς τις συνέργειες μεταξύ των ΕΔΕΤ και ως προς τη συμβατότητά τους με τις εθνικές και ευρωπαϊκές προτεραιότητες, τη θεματική συγκέντρωση των πόρων για καλύτερα αποτελέσματα, τον ενιαίο σχεδιασμό και παρακολούθηση του ΣΔΕ, την ενημέρωση σχετικά με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, την κάλυψη των αιρεσιμοτήτων καθώς και τη λειτουργία του ΟΠΣ.

Με την ένταξη της ΕΥΣΕΚΤ στην ΕΑΣ διασφαλίζεται η αποτελεσματικότερη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των πόρων του ΕΚΤ με τα λοιπά ΕΔΕΤ, καθώς και με το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους. Οι αρμοδιότητες της ΕΑΣ, των αρμόδιων υπηρεσιών, καθώς και των επιτελικών δομών, προσδιορίζονται στο νέο νόμο.

B. Κύπρος

Ο συντονισμός μεταξύ των ΕΔΕ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ), του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ), του ΕΓΤΑΑ, του ΕΤΘΑ αλλά και άλλων κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών μέσων είναι απαραίτητος για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων. Επιδιώκεται η ύπαρξη ισχυρής θεματικής συνεργασίας κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων. Αυτό έχει καταστεί δυνατόν μέσα από τη συνεχή συνεργασία και διαβούλευση που υπάρχει μεταξύ της ΓΔ ΕΠΣΑ και του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, έτσι ώστε να

αποφευχθούν επικαλύψεις σε δράσεις κοινών Θεματικών Στόχων των πέντε Ταμείων αλλά και να διασφαλιστεί η συνέργεια και, η συμπληρωματικότητα μεταξύ των δράσεων.

Ο κεντρικός συντονισμός ανήκει στη ΓΔ ΕΠΣΑ της Κύπρου και μεριμνά, μεταξύ άλλων, για ομογενοποιημένες διαδικασίες προκηρύξεων, τυποποιημένα κριτήρια, ενιαία και συντονισμένη επικοινωνία, βελτιστοποίηση του ΟΠΣ, παρακολούθηση του πλαισίου επίδοσης και επαφές με την ΕΕ και την ΕτΕΠ. Για τον καλύτερο συντονισμό και παρακολούθηση της ΣΕΣ έχει συσταθεί επίσης Συντονιστική Επ Σχεδιασμού και Στρ Παρακολούθησης.

Γ. Σε επίπεδο Προγράμματος Συνεργασίας

Η ΔΑ του ΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» θα διασφαλίσει τη συμπληρωματικότητα και τη συνέργεια με τις παρεμβάσεις άλλων Προγραμμάτων, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες ΔΑ, στοχεύοντας στο συγχρονισμό υλοποίησης και στις οικονομίες κλίμακας, στη μη επικάλυψη των χορηγούμενων χρηματοδοτήσεων και την αποφυγή «ανταγωνιστικής» λειτουργίας τους. Ο συγχρονισμός αφορά βεβαίως και στη χρήση πόρων από διαφορετικά Ταμεία, και δράσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού από το ΕΚΤ, σχετιζόμενες με τους χρηματοδοτούμενους κλάδους.

Σε ότι αφορά τις εσωτερικές διευθετήσεις σε επίπεδο ΕΥΔ και Εθνικής Αρχής Κύπρου πρέπει να σημειωθεί ότι:

Α. Για τον συντονισμό του ΠΣ με τα υπόλοιπα Προγράμματα του Στόχου ΕΕΣ προβλέπεται συμμετοχή στις Επιτροπές Παρακολούθησης αυτών των διακρατικών ή/και πολυμερών με τα οποία υπάρχει κοινή επιλέξιμη περιοχή.

Β. Ένα δεύτερο στοιχείο που εξυπηρετεί τον συντονισμό είναι αυτή καθεαυτή η δομή της Διαχειριστικής Αρχής, η οποία, όπως προβλέπει το οργανόγραμμά της, απαρτίζεται από μονάδες που έχουν θεσπισθεί με γνώμονα τη γεωγραφική κάλυψη των προγραμμάτων με τα οποία ασχολούνται. Με τον τρόπο αυτό κάθε μονάδα έχει σφαιρική εικόνα για τα προγράμματα που υλοποιούνται στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κάλυψής της.

Γ. Τέλος, η συμμετοχή στις Επ. Παρακολούθησης των υπολοίπων Περιφερειακών αλλά και Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων διευκολύνει την παρακολούθηση και την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, των οριζοντίων αρχών.

6.2 Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Στο πλαίσιο λειτουργίας της, εξασφαλίζεται και ο συντονισμός των ΕΔΕΤ, οι συνέργειες και συμπληρωματικότητες για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και των Προγραμμάτων καθώς και των στόχων του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου σε επίπεδο ΕΕ. Η ΕΑΣ έχει την ευθύνη για τη λειτουργία της Ε.Πα. και την εφαρμογή των αποφάσεών της.

6.3 Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Συνεργασίας

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του Προγράμματος και το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων στον προγραμματισμό, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση θα συγκροτηθεί Ε.Πα. του ΠΣ «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020», η οποία εξασφαλίζει και το συντονισμό των ΕΔΕΤ, ενώ εξετάζει τις συνέργειες και συμπληρωματικότητες μεταξύ τους.

Η αποτελεσματικότητα της Ε.Πα. θα βελτιωθεί με μέτρα όπως η ισχυρότερη τεχνική και επιστημονική υποστήριξη της από τη ΔΑ και η αντιπροσωπευτικότητα στη σύνθεσή της.

6.4. Συμπληρωματικότητα και συνέργεια των παρεμβάσεων των ΕΔΕΤ, με Εθνικές πολιτικές, άλλες Κοινοτικές Χρηματοδοτικές και Επενδυτικές Πρωτοβουλίες, και την ΕΤΕπ.

6.4.1 Συντονισμός, συνέργεια, συμπληρωματικότητα των ΕΔΕΤ με εθνικές πολιτικές

A. Ελλάδα

Για το συντονισμό των ΕΔΕΤ και των εμπλεκόμενων φορέων η ΔΑ θα συμμετέχει σε επιτροπές ή και δίκτυα που έχουν συγκροτηθεί ή θα συγκροτηθούν από την ΕΑΣ, προκειμένου να επιτυγχάνεται ο συντονισμός και η εφαρμογή κοινής εθνικής πολιτικής σε ειδικά θέματα, η εναρμόνιση της εφαρμογής, η διάχυση εμπειρίας και καλών πρακτικών.

Ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών Έξυπνης Εξειδίκευσης θα συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια της νέας περιόδου μέσω του Δικτύου που έχει δημιουργηθεί για την Έξυπνη Εξειδίκευση στο πλαίσιο της ΕΑΣ, στο οποίο συμμετέχουν η ΕΑΣ, η ΓΓΕΤ, εκπρόσωποι των ΕΔΕΤ και οι Περιφέρειες.

Ο συντονισμός της πολιτικής και της διαχείρισης των δράσεων ΤΠΕ θα διασφαλίζεται από ενιαίο κέντρο στρατηγικού σχεδιασμού και υλοποίησης της εθνικής και τομεακής/περιφερειακής στρατηγικής για την ψηφιακή ανάπτυξη.

Οι νεοσύστατες επιτελικές δομές των αρμοδίων Υπουργείων θα συνεργάζονται με τη ΔΑ των προγραμμάτων ΕΕΣ που χρηματοδοτούν σχετικά έργα, ώστε να συντονιστεί η υλοποίηση των πολιτικών.

Με βάση τα παραπάνω και τις διμερείς συνεργασίες με τα λοιπά Προγράμματα, θα υπάρχει χρονοπρογραμματισμός των προσκλήσεων, συνδυάζοντας δράσεις-πόρους του Προγράμματος, συμπληρωματικά με αυτές άλλων Προγραμμάτων.

Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ 2014-2020 για το συντονισμό μεταξύ των ΕΠ του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και των Προγραμμάτων του στόχου ΕΕΣ θα διευρυνθεί η λειτουργία της υφιστάμενης Κοινής Επιτροπής Συντονισμού, με τη συμμετοχή αρμόδιων υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένου και του ΕΣΕ για τη Μακρο – περιφέρεια Αδριατικής-Ιονίου. Στο πλαίσιο αυτό, θα διασφαλιστεί και η συμμετοχή και συντονισμός των Περιφερειακών Αρχών που εντάσσονται χωρικά στη Μακρο-περιφέρεια Αδριατικής – Ιονίου αλλά και των συναρμοδίων φορέων άσκησης πολιτικής και διαχείρισης Προγραμμάτων.

Β. Κύπρος

Η διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των Ταμείων επιτυγχάνεται μέσω του ορισμού μίας ΕΑΠ (ΓΔ ΕΠΣΑ) η οποία έχει την ευθύνη για το συντονισμό των απαραίτητων ενεργειών για κατάρτιση της ΣΕΣ και υποβολής της στην ΕΕ. Στη διαδικασία εκπόνησης της ΣΕΣ, εμπλέκεται άμεσα το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, ως ΔΑ του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και Ενδιάμεσος Φορέας του Προγράμματος Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

Επιπλέον, η Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας της ΓΔ ΕΠΣΑ έχει την ευθύνη του συντονισμού για την RIS3CY.

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό και τη στρατηγική παρακολούθηση της ΣΕΣ έχει συσταθεί Συντονιστική Επιτροπή Σχεδιασμού και Παρακολούθησης καθώς και ειδική Ομάδα Εργασίας.

Σημειώνονται επίσης οι ρυθμίσεις για διασφάλιση της απαιτούμενης συμπληρωματικότητας της δράσης των Ταμείων με το Πρόγραμμα LIFE. Για το σκοπό αυτό έχει αναπτυχθεί σχετική συνεργασία μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος, ως αρμόδια αρχή στην Κύπρο για το Πρόγραμμα LIFE, και της Εθνικής Αρχής Προγραμματισμού.

Μηχανισμοί Συντονισμού σε Εθνικό επίπεδο μεταξύ των αρμόδιων φορέων για την εφαρμογή των Προγραμμάτων του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και των φορέων αρμόδιων για προγράμματα του στόχου ΕΕΣ

Ειδικότερα, για τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας συντονισμού, έχει συσταθεί ειδική Ομάδα Εργασίας (Internal Joint Task Force), με τη συμμετοχή στελεχών που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση των Προγραμμάτων κάτω από το στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και των Προγραμμάτων κάτω από το στόχο ΕΕΣ.

Παράλληλα, τόσο με την εκπροσώπηση στις Επιτροπές Παρακολούθησης όσο και με εσωτερικές διευθετήσεις επικοινωνίας και συνεργασίας στη ΓΔ ΕΠΣΑ θα διασφαλίζεται περαιτέρω ο εντοπισμός συνεργειών και η αποφυγή υπερκαλύψεων μεταξύ των έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα του Στόχου 1 και 2.

Η συμπληρωματική δράση όλων των ΕΔΕΤ εντοπίζεται επίσης στην από κοινού συνδρομή τους για ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, στα πλαίσια των οριζόντιων παρεμβάσεων που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο. Το Ταμείο Συνοχής συμβάλλει στη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής και του νερού. Παράλληλα από κοινού το ΕΓΤΑΑ με το ΕΤΘΑ χρηματοδοτούν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, σε αγροτικές περιοχές και περιοχές με έντονη αλιευτική δραστηριότητα αντίστοιχα, οι οποίες ενισχύονται από τις οριζόντιες παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Συνέργεια των δύο Διαρθρωτικών Ταμείων εντοπίζεται και στα πλαίσια της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

6.4.2 Συντονισμός, συνέργεια, συμπληρωματικότητα των ΕΔΕΤ με άλλα μέσα της Ένωσης

A. Ελλάδα

Ο συντονισμός μεταξύ ΕΔΕΤ με άλλα μέσα της Ένωσης σε επίπεδο Προγράμματος διασφαλίζεται από τη ΔΑ κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση και θα λάβει υπόψη τις εξής ενδεικτικές δυνατότητες συνεργειών και συμπληρωματικότητας:

Δράσεις ΕΤΑΚ (ΕΔΕΤ - ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020, κ.α.)

Θα δοθεί μεγάλη έμφαση σε συνέργειες δράσεων ΕΤΑΚ που προσδιορίζονται στην εθνική ή Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3), με το πρόγραμμα **ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020**.

Ο συντονισμός μεταξύ των παρεμβάσεων του θεματικού στόχου 1 και του ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020 διασφαλίζεται από τη ΓΓΕΤ σε συνεργασία με την ΕΑΣ με συνδρομή από τη ΔΑ για παροχή στοιχείων σε θέματα της αρμοδιότητάς της. Το Δίκτυο για την Έξυπνη Εξειδίκευση που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο της ΕΑΣ αποτελεί βασικό συντονιστικό εργαλείο για την ανάδειξη συνεργειών δράσεων ΕΤΑΚ μεταξύ των δύο ενωσιακών μέσων σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο με βάση τις προτεραιότητες ΕΤΑΚ των RIS3 και την ΕΤΑΚ.

Δράσεις υποστήριξης ΜΜΕ (ΕΔΕΤ-COSME, EaSi, EIB/EIF, κ.α.)

Ο συντονισμός, οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των παρεμβάσεων ΕΔΕΤ και του Προγράμματος για την Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των ΜΜΕ (COSME), διασφαλίζεται από την ΕΑΣ σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

Δράσεις περιβάλλοντος, ενέργειας, κλιματικής αλλαγής (ΕΔΕΤ-LIFE)

Ο συντονισμός μεταξύ των παρεμβάσεων ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ) και του Προγράμματος LIFE διασφαλίζεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με την Επιτελική Δομή του Υπουργείου, τη ΔΑ και την ΕΑΣ, δεδομένου ότι το LIFE αποτελεί μία χρήσιμη συμπληρωματική επιλογή χρηματοδότησης για το ΕΤΠΑ για δράσεις περιβάλλοντος.

Δράσεις μεταφορών, ενέργειας, ΤΠΕ (ΕΔΕΤ-CEF)

Μέσω του συντονισμού της ΕΑΣ θα διασφαλίζεται ότι τα έργα που θα υποβάλλονται προς χρηματοδότηση από το **Connecting Europe Facility-CEF**, θα ενέχουν την αναγκαία συμπληρωματικότητα με έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ.

Δράσεις του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΕΔΕΤ - AMIF)

Σε ότι αφορά στο **Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF)**, που έχει αυξημένη σημασία για την Ελλάδα και το οποίο διαχειρίζεται το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, θα διασφαλιστεί η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα με δράσεις του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ στο πλαίσιο των Προγραμμάτων .

B. Κύπρος

Αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις όπου εντοπίζονται δυνατότητες συνέργειας:

- Ορίζοντας 2020. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τις δράσεις «ERC Starting Grant» και «Marie Skłodowska-Curie» του προγράμματος Ορίζοντας 2020 μελετάται το ενδεχόμενο χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ των κυπριακών προτάσεων που θα λάβουν υψηλή βαθμολογία στο τελικό στάδιο αξιολόγησής τους, αλλά λόγω εξάντλησης του σχετικού προϋπολογισμού δεν θα τύχουν χρηματοδότησης. Εξετάζεται η ενίσχυση των προτάσεων που θα υποβληθούν στη δράση «Teaming» του προγράμματος Ορίζοντας 2020 από το ΕΤΠΑ. Θα εξεταστεί η ενίσχυση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτικά κεφάλαια, μέσω του Ορίζοντα 2020, για επενδύσεις στη καινοτομία. Θα διερευνηθεί επίσης τυχόν συνέργεια μεταξύ των Ταμείων και του Ορίζοντα μέσω των προγραμμάτων του ΕΙΤ.
- Connecting Europe Facility - CEF – θα εξεταστούν τυχόν συνέργειες των εθνικών παρεμβάσεων των Ταμείων, στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, με τα έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που θα χρηματοδοτηθούν κάτω από το CEF.
- Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα COSME – θα εξεταστούν τυχόν δυνατότητες συμπληρωματικότητας με τις δράσεις των Ταμείων για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των ΜΜΕ.
- Πρωτοβουλία «Θέσεις απασχόλησης για τους νέους» της ΕΤΕπ – θα εξεταστεί τυχόν συμπληρωματικότητα/συνέργεια των δράσεων των Ταμείων για ενίσχυση της

επιχειρηματικότητας με έμφαση, μεταξύ άλλων, στις ευαίσθητες ομάδες εργαζομένων με τα σχέδια χρηματοδότησης των ΜΜΕ που έχουν ενεργοποιηθεί στην Κύπρο με την στήριξη της ΕΤΕπ.

- Employment and Social Innovation - EaSI)– θα εξεταστεί τυχόν συμπληρωματικότητα των δράσεων που θα εφαρμοστούν ειδικότερα όσον αφορά τη διάσταση της κοινωνικής καινοτομίας, κινητικότητας και μικροχρηματοδότησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας που θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών αναγκών.
- Εθνικό Πρόγραμμα για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, - θα εξεταστούν συμπληρωματικότητα/συνέργεια με τις δράσεις του προγράμματος συνεργασίας κυρίως ως προς τη διάσταση της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών.
- Συμπληρωματικά στις παρεμβάσεις για στήριξη των ΜΜΕ αναμένεται να συμβάλει και η δράση του ΤΕΚ
- Ο συντονισμός των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων του προγράμματος συνεργασίας με τις αντίστοιχες πολιτικές που προωθούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, διασφαλίζεται από το γεγονός ότι οι συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις διαχειρίζονται από τα ίδια Κυβερνητικά Τμήματα που υλοποιούν τις εθνικές πολιτικές.

7. ΜΕΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΦΟΡΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ

Σύνοψη της αξιολόγησης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους και, όπου είναι αναγκαίο, των προβλεπόμενων ενεργειών, συνοδευόμενη από ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου.

A. Ελλάδα

Με βάση την ΠΠ 2007-2013, οι ελληνικές αρχές θεωρούν το υφιστάμενο ΣΔΕ αξιόπιστο και λειτουργικό. Εντούτοις, προκειμένου να συμβάλει στην ελάφρυνση του διοικητικού φόρτου των δικαιούχων θα απλουστευθεί, διασφαλίζοντας όλες τις απαιτήσεις των κανονισμών της ΠΠ 2014-2020.

Η θέσπιση ενιαίων κανόνων επιλεξιμότητας για τα Προγράμματα αποτελεί σημαντική απλούστευση για τους δικαιούχους. Σε εθνικό επίπεδο έχουν ήδη ληφθεί μέτρα για την απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης των έργων και επιπλέον θα ενσωματωθούν στα Προγράμματα οι οριζόντιες ρυθμίσεις που εισάγονται στο πλαίσιο της Διοικητικής Μεταρρύθμισης της χώρας και στοχεύουν στη διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό τρόπο.

Ειδικότερα προβλέπονται:

- Εφαρμογή της ηλεκτρονικής υπογραφής σε όλο το δημόσιο τομέα.
- Διαλειτουργικότητα του ΟΠΣ με τα πληροφοριακά συστήματα των δικαιούχων καθώς και με επιλεγμένα πληροφοριακά συστήματα της δημ. διοίκησης
- Ηλεκτρονική διαχείριση διαδικασιών και εγγράφων του ΣΔΕ σε συναλλαγή των δικαιούχων με το ΟΠΣ και με τους φορείς διαχείρισης.
- Παροχή εξειδικευμένης λειτουργικότητας προς τους δικαιούχους για την αποφυγή πολλαπλής συμπλήρωσης της ίδιας πληροφορίας.
- Υποστήριξη αυτοματοποιημένης αποστολής μηνυμάτων προς τους δικαιούχους
- Υποστήριξη διαδικασιών ελέγχου της υλοποίησης των ενταγμένων πράξεων από την αρχή πιστοποίησης και την αρχή ελέγχου μέσω ηλεκτρονικής πρόσβασης στα στοιχεία που απαιτούνται για τη διαδρομή ελέγχου των πράξεων.
- Ηλεκτρονικές πληρωμές μέσω των λογαριασμών του ΠΔΕ.
- Πλήρης εφαρμογή του συστήματος της ηλεκτρονικής διαχείρισης των διαγωνισμών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων
- Ηλεκτρονική διαβούλευση, καθιέρωση και εφαρμογή σε όλο το δημόσιο τομέα.

Έχει αναπτυχθεί η επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ» ως χώρος διαβούλευσης εγγράφων μεταξύ των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη διαχείριση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Η πλήρης εφαρμογή της ηλεκτρονικής διαχείρισης των διαδικασιών του ΣΔΕ τοποθετείται αρχές του 2016.

Αξιοποιούνται οι δυνατότητες για την ευρύτερη δυνατή εφαρμογή των επιλογών απλοποιημένου κόστους (Άρθρα 67 και 68 - Κανονισμός 1303/2013, Κανονισμός 481/2014) καθώς και κοινών ρυθμίσεων άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ. Οι επιλογές απλοποιημένου κόστους, καθώς και οι επιλογές απλοποιημένου κόστους που προβλέπονται από το νέο κανονιστικό πλαίσιο και των οποίων η εφαρμογή δεν προϋποθέτει μελέτη προσδιορισμού, θα αξιοποιηθούν άμεσα. Για την άμεση ενεργοποίηση των ανωτέρω σχεδιάζεται ενημέρωση και εκπαίδευση των στελεχών της ΔΑ, μέσω της ΕΑΣ.

Για τη βέλτιστη οργάνωση δομών και διαδικασιών σχετικών με δράσεις κρατικών ενισχύσεων, οι ελληνικές αρχές θα δημιουργήσουν νέο μηχανισμό χορήγησης κρατικών ενισχύσεων.

Για την απλοποίηση των διαδικασιών υλοποίησης στο επίπεδο των δικαιούχων, προγραμματίζονται συμπληρωματικές ρυθμίσεις. Αυτές αφορούν σε περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών χρηματοδότησης και πληρωμής των έργων, ενοποίηση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων και θέσπιση πρότυπων τευχών για τις διακηρύξεις δημοσίων συμβάσεων. Για τις πληρωμές συγχρηματοδοτούμενων έργων θεσπίστηκε νέα ΥΑ όπου αποσαφηνίζονται οι ευθύνες και τα δικαιολογητικά που τηρούνται για κάθε δαπάνη.

Για τη βελτίωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και την υποστήριξη των δικαιούχων, πραγματοποιήθηκε χαρτογράφηση της «διαδρομής υλοποίησης» κατηγοριών έργων.

Για να υποδειχθούν οι παρεμβάσεις για την περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων συγκροτήθηκαν Ομ. Εργασίας ανά κατηγορία έργων με συμμετοχή των συναρμόδιων υπουργείων/φορέων. Έτσι, έχουν ήδη οριστικοποιηθεί δράσεις που θα τεθούν σε εφαρμογή από την ΕΑΣ σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία/φορείς. Σε ότι αφορά σε θεσμικού τύπου παρεμβάσεις, όσες κρίθηκαν αναγκαίες έχουν ήδη ενσωματωθεί (επίλυση θεμάτων μη επιλέξιμου ΦΠΑ, πρόβλεψη διαιτησίας για έγγραφα σύμβασης, ορισμός αποκλειστικών προθεσμιών για γνωμοδοτήσεις επί περιβαλλοντικής αδειοδότησης, κατάργηση της επιλογής μελών Επιτροπών με κλήρωση) ή προβλέπονται συμπληρωματικά στο νέο νόμο για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020. Η ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ, έχει αναλάβει τη διάγνωση των αναγκών και τη λήψη μέτρων για την ενίσχυση της διοικητικής, χρηματοοικονομικής & επιχειρησιακής ικανότητας των δικαιούχων

B. Κύπρος

Στην Κύπρο το ΣΔΕ για τα ΕΔΕΤ και το ΤΣ διαθέτει το πλεονέκτημα της ενιαίας ΔΑ, του κοινού ΣΔΕ και του ενιαίου ΟΠΣ για όλα τα ΕΠ.

Δόθηκε έμφαση στη δόμηση ενός συστήματος το οποίο να διασφαλίζει την εκ των προτέρων επαλήθευση της νομιμότητας και κανονικότητας των έργων πριν την ένταξη τους και των δαπανών πριν την πιστοποίησή τους προς συγχρηματοδότηση από την ΕΕ, διασφαλίζοντας μεν τον περιορισμό των ευρημάτων από ελέγχους της ίδιας της ΕΕ και

της συνεπακόλουθης εκ των υστέρων απώλειας Κοινοτικών Πόρων αλλά παράλληλα επιβαρύνοντας τους δικαιούχους. Ιδιαίτερη μείωση διοικητικού κόστους στους δικαιούχους απαιτείται στις διαδικασίες που αφορούν σε έργα Σχεδίων Χορηγιών.

Στα πλαίσια αυτά επαναξιολογούνται, ο αριθμός και τα επίπεδα των αρχών διαχείρισης, η συχνότητα και η κάλυψη των διαχειριστικών επαληθεύσεων και η δυνατότητα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων και η αποδοτική χρήση δημόσιων μητρώων.

Η επέκταση της διαδικασίας ηλεκτρονικής υποβολής των στοιχείων που ζητούνται μετά την υπογραφή Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, αποτελεί προτεραιότητα για την μείωση του διοικητικού κόστους των δικαιούχων .

Κατά τη φάση της υποβολής των προτάσεων θα διερευνηθεί η πιθανότητα μείωσης των υποχρεώσεων υποβολής νομιμοποιητικών εγγράφων από τους δικαιούχους καθώς και η μείωση των αναγκαίων επικυρώσεων ή/και η δυνατότητα αυτεπάγγελτης αναζήτησης κάποιων νομιμοποιητικών εγγράφων από τον αρμόδιο για την αξιολόγηση και ένταξη του έργου φορέα, απαιτώντας σε ορισμένες περιπτώσεις την διαλειτουργικότητα συστημάτων των Φορέων Διαχείρισης με συστήματα άλλων Δημόσιων Υπηρεσιών.

Στο επίπεδο των Σχεδίων Χορηγιών, θα προωθηθεί, μία αναθεώρηση των προνοιών τους ώστε να παρέχεται δυνατότητα απλοποιημένης διαδικασίας για την παροχή επενδυτικής ενίσχυσης προς τους Δικαιούχους,

Κατά τη φάση της υλοποίησης των έργων θα προωθηθεί η ενίσχυση της παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων και η μείωση των επιπέδων επαληθεύσεων και ελέγχων των έργων μέσω της χρήσης συστήματος αξιολόγησης κινδύνων σε επίπεδο κατηγορίας Δικαιούχου και Έργων αξιολογώντας και την πιθανότητα χρήσης εργαλείων όπως το ARACHNE tool για εντοπισμό έργων με αυξημένους κινδύνους.

Το Κ- Μ, σε συνεργασία με τη ΔΑ και τους Ενδιάμεσους Φορείς θα συνεχίσει την υποστήριξη των δικαιούχων με την επεξεργασία και έκδοση οδηγιών, οι οποίες θα εστιάζουν στις προσπάθειες μείωσης του διοικητικού κόστους τους. Στα πλαίσια του ΟΠΣ , θα προωθηθεί η μείωση των δελτίων παρακολούθησης έργων και η μείωση των απαιτήσεων για υποβολή στοιχείων σε ενδιάμεσα επίπεδα ελέγχου. Σε σχέση με τις διαδικασίες επαλήθευσης στοιχείων δημοσίων συμβάσεων, προωθούνται δράσεις από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων για πιστοποίηση Αναθετουσών Αρχών σε σχέση με τη διαχείριση των συμβάσεων και εκπαίδευση των φορέων που εμπλέκονται.

8. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

8.1 Βιώσιμη ανάπτυξη

Περιγραφή των ειδικών δράσεων προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά την επιλογή των πράξεων οι απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η αποδοτικότητα των πόρων, ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η προσαρμογή σε αυτήν, η ανθεκτικότητα σε καταστροφές, η πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.

Δεδομένου ότι η ενσωμάτωση των αρχών της αειφορίας στην κατάρτιση των Προγραμμάτων αποτελεί επιταγή, εφαρμόζεται η Οδηγία 2001/42 σχετικά με την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων, καθώς αποτελεί ένα σημαντικό μέσο για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην κατάρτιση και την υλοποίηση των Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020 και στην αναζήτηση αειφόρων λύσεων. Στο πλαίσιο της κατάρτισης του Προγράμματος, η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση αποτελεί μια διαδικασία «παράλληλη και συμπληρωματική» με την εκπόνηση του Προγράμματος και την εκ των προτέρων αξιολόγηση και ενσωματώνει την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η αειφόρος ανάπτυξη είναι ένας από τους βασικούς πυλώνες του Προγράμματος. Δύο Άξονες Προτεραιότητας εκ των τεσσάρων (συμπεριλαμβανομένης της Τεχνικής Υποστήριξης) εξειδικεύονται σε διάφορους ειδικούς στόχους, με δράσεις που επικεντρώνονται πλήρως στην αειφόρο ανάπτυξη.

Συγκεκριμένα, ο Άξονας Προτεραιότητας 2 (Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές), με ειδικούς στόχους:

- Ε.Σ.2.1: Αύξηση της εξοικονόμησης της ενέργειας στα δημόσια κτίρια
- Ε.Σ.2.2: Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τις δημόσιες μεταφορές σε αστικές περιοχές με σημαντική αέρια ρύπανση

Ε.Σ.2.3: Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές, όσο και ο Άξονας Προτεραιότητας 3 (Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων), με ειδικούς στόχους:

- Ε.Σ.3.1: Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές.

- Ε.Σ.3.2: Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- Ε.Σ.3.3: Βελτίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης
- Ε.Σ.3.4: Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων, έχουν σημαντικές θετικές επιπτώσεις στην βιώσιμη ανάπτυξη.

Αντίστοιχα, ο Άξονας Προτεραιότητας 1 (Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή), είναι σαφές ότι δεν εστιάζει άμεσα στα ζητήματα της αειφόρου ανάπτυξης. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανό ότι τα έργα που θα υποστηρίζονται θα αντιμετωπίσουν επίσης τις πτυχές της αειφόρου ανάπτυξης. Αυτό μπορεί για παράδειγμα να επιτευχθεί μέσω υποστήριξης έργων που σχετίζονται με φυσική κληρονομιά την οικοκαινοτομία, ή έργα που επικεντρώνονται στους τομείς της πράσινης τεχνολογίας.

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα κληθούν να εξηγήσουν στην αίτησή τους, πώς το έργο τους θα συμμορφώνεται και, ενδεχομένως, ακόμη και θα συμβάλλει στην ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης. Στο τέλος του έργου, οι εταίροι θα κληθούν να αναφέρουν πώς οι δραστηριότητες του έργου τους και οι εκροές πραγματικά συνέβαλαν σε αυτή την οριζόντια αρχή. Ωστόσο, δεν υπάρχουν ειδικά κριτήρια επιλογής που προβλέπεται να ευνοούν την ανάπτυξη των έργων που ασχολούνται με αυτό το θέμα.

Όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα μπορούν να ενσωματώσουν τις προσπάθειες για «πράσινες» δραστηριότητες και / ή την ελαχιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα των δραστηριοτήτων τους, για παράδειγμα με:

- Την υιοθέτηση περιβαλλοντικών κριτηρίων στις διαδικασίες προμηθειών τους (Green procurement procedures, GPP)
- την υιοθέτηση «πράσινων» μέτρων για την οργάνωση και την υλοποίηση των εκδηλώσεων
- ακολουθώντας τις διαδικασίες που περιγράφονται στο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS).

Τέλος στο πλαίσιο της κατάρτισης του προγράμματος, η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση αποτελεί μια διαδικασία «παράλληλη και συμπληρωματική» με την εκπόνηση και την εκ των προτέρων αξιολόγηση.

Συνεπώς η ενσωμάτωση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης έχει ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό και συγκεκριμένα:

- Κατά την εκπόνηση του προγράμματος, η ΣΜΠΕ υλοποιείται παράλληλα με στόχο το συνεχή εμπλουτισμό του Προγράμματος και την πρόταση επανορθωτικών δράσεων μέχρι την τελική υποβολή και έγκρισή του.
- Κατά τη διαβούλευση της ΣΜΠΕ με τις περιβαλλοντικές αρχές της χώρας για την τήρηση της.

Κατά την εξειδίκευση των κριτηρίων επιλογής των πράξεων σε σχέση με τη συμμόρφωση στη ΣΜΠΕ του προγράμματος ανά άξονα προτεραιότητας τα οποία θα συμπεριλαμβάνονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και θα εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Π.Σ..

8.2 Ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων

Περιγραφή ειδικών δράσεων ώστε να προωθείται η ισότητα των ευκαιριών και να εμποδίζεται οποιαδήποτε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού κατά την κατάρτιση, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των διαφόρων ομάδων στόχων που κινδυνεύουν να πέσουν θύματα τέτοιων διακρίσεων, και ιδιαίτερα των απαιτήσεων εξασφάλισης της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία.

Το Πρόγραμμα υιοθετεί την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προαγωγή της ισότητας ευκαιριών και της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, ως οριζόντιο (cross-cutting) θέμα.

Το Πρόγραμμα επιδιώκει την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και την πρόληψη κάθε διάκρισης με βάση, για παράδειγμα, το φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή το σεξουαλικό προσανατολισμό κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του και ιδίως σε σχέση με την πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Θα λάβει υπόψη τις ανάγκες των διαφόρων ομάδων-στόχων που διατρέχουν κίνδυνο αυτών των διακρίσεων και τις απαιτήσεις για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία σε κάθε έργο.

Ακόμη και αν ο πρωταρχικός στόχος ενός ειδικού στόχου, δεν είναι για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών / αρχή της μη-διάκρισης, αναμένεται ότι ορισμένα έργα μπορεί να εστιάζονται σε, ή τουλάχιστον να ενσωματώνουν την αρχή της ισότητας των ευκαιριών.

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα κληθούν να εξηγήσουν στην αίτησή τους, πώς το έργο τους θα συμμορφώνεται με, και ενδεχομένως, ακόμη και θα ενισχύει την ισότητα των ευκαιριών και την αρχή της μη διάκρισης, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Στο τέλος του έργου, οι εταίροι θα κληθούν να αναφέρουν πώς οι δραστηριότητες του έργου τους και οι εκροές πραγματικά συνέβαλαν σε αυτή την οριζόντια αρχή. Με βάση τις συνολικές συνεισφορές που αναφέρθηκαν από τα έργα το Πρόγραμμα θα είναι σε θέση να παρακολουθεί και να δείξει πώς συνολικά συνέβαλε στην ισότητα των ευκαιριών και της μη διάκρισης, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία.

Τα μέτρα που προβλέπονται για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την αποτροπή διακρίσεων στα διάφορα στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης του ΕΣΠΑ και των Προγραμμάτων περιλαμβάνουν:

i. Την ενεργό συμμετοχή - δημόσια διαβούλευση, περιφερειακές και τομεακές αναπτυξιακές ημερίδες, εθνικά συνέδρια- στη διαδικασία σχεδιασμού αρμόδιων δημόσιων φορέων (π.χ. Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων,) και κοινωνικών οργανώσεων (π.χ. Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία).

ii. Την ισόρροπη, κατά το δυνατόν, συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επιτροπή παρακολούθησης του Π.Σ. και την εκπροσώπηση σε αυτή δημόσιων αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας, καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, Δίκτυο ROM κλπ).

iii. Τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη δημοσιοποίηση του Προγράμματος και των ειδικότερων δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό, με μορφές προσβάσιμες σε όλους, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατό ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στην κοινοτική συγχρηματοδότηση. Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αποστολή των προκηρύξεων σε όλα τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ αλλά και σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, οι οποίοι μπορούν να εξασφαλίσουν ευρεία διάδοση, τόσο των ευκαιριών χρηματοδότησης, όσο και των ειδικών όρων και προϋποθέσεων για τη λήψη της.

iv. Την παρακολούθηση και τη σχετική ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Π.Σ. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω της ετήσιας έκθεσης, όσον αφορά τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε σχέση με την παροχή ίσων ευκαιριών στο πλαίσιο του Π.Σ., την αποτελεσματικότητά τους και τις διορθωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της μη διάκρισης συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία.

v. Τη χρήση εξειδικευμένων κριτηρίων για την τήρηση της αρχής της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης, καθώς και για την ενίσχυση της προσβασιμότητας, κατά τη διαδικασία επιλογής, υλοποίησης και αξιολόγησης πράξεων για συγχρηματοδότηση (όπου είναι εφικτό).

8.3 Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Περιγραφή της συμβολής του προγράμματος συνεργασίας στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και, κατά περίπτωση, των ρυθμίσεων που εξασφαλίζουν την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε επίπεδο προγράμματος συνεργασίας και σε επίπεδο πράξεων.

Το πρόγραμμα θα επιδιώξει την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλα τα στάδια της υλοποίησης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας, της εφαρμογής, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των ενεργειών.

Αυτό το οριζόντιο θέμα θα μπορούσε να προκύψει, για παράδειγμα, σε έργα στο πλαίσιο του Άξονα 1 που αφορούν στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας μέσω της προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, την υποστήριξη των δυνατοτήτων για τις γυναίκες να διαδραματίσουν έναν πιο ενεργό ρόλο στις διαδικασίες καινοτομίας και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα κληθούν να εξηγήσουν στην αίτησή τους, πώς το έργο τους θα συμμορφώνεται με, και ενδεχομένως, ακόμη και να ενισχύσει την ισότητα των φύλων. Στο τέλος του έργου, οι εταίροι θα κληθούν να αναφέρουν πώς οι δραστηριότητες του έργου τους και οι εκροές πραγματικά συνέβαλαν σε αυτή την οριζόντια αρχή. Με βάση τις συνολικές συνεισφορές που αναφέρθηκαν από τα έργα το Πρόγραμμα θα είναι σε θέση να παρακολουθεί και να καταδείξει πώς το πρόγραμμα συγκεκριμένα συνέβαλε στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί για γυναίκες που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις, όπως π.χ. γυναίκες με αναπηρία, γυναίκες-μητέρες ατόμων με αναπηρία, γυναίκες Ρομά, κ.λπ.

9. ΧΩΡΙΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

9.1 Μεγάλα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν κατά την περίοδο προγραμματισμού

Πίνακας 23: Κατάλογος μεγάλων έργων

Έργο	Προγραμματισμένη ημερομηνία κοινοποίησης / υποβολής (έτος, τρίμηνο)	Προγραμματισμένη έναρξη υλοποίησης (έτος, τρίμηνο)	Προγραμματισμένη ημερομηνία ολοκλήρωσης (έτος, τρίμηνο)	Άξονες προτεραιότητας / Επενδυτικές προτεραιότητες
------	---	--	---	--

9.2 Πλαίσιο επιδόσεων του προγράμματος συνεργασίας

Πίνακας 24: Πλαίσιο επιδόσεων (συνοπτικός πίνακας)

Άξονας προτεραιότητας	Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)
1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	CO01	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	Επιχειρήσεις	0	120,00
1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	F301	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα Προτεραιότητας	ευρώ	1.187.669,00	6.686.436,00
1 - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας στην διασυνοριακή περιοχή	K302	Ενταγμένα έργα	Αριθμός	2	
2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	F304	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα Προτεραιότητας	ευρώ	2.045.431,01	21.675.551,00
2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	K303	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού (υπο-) έργου	αριθμός	3	6,00
2 - Αποδοτική χρήση ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές	O0308	Πλήθος δημόσιων κτιρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους	αριθμός	0	9,00
3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	CO09	Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκεψέων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις/έτος		48.500,00
3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	F307	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών Άξονα Προτεραιότητας	ευρώ	3.365.065	32.954.144,00
3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και	K305	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων	αριθμός	2	4,00

Άξονας προτεραιότητας	Κωδικός αναγνώρισης	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018	Τελικός στόχος (2023)
πρόληψη κινδύνων					
3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	K306	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού (υπο-) έργου	αριθμός	5	10,00
3 - Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων	O0305	Αριθμός κοινών ή από κοινού συντονισμένων συστημάτων διαχείρισης διασυννοριακών φυσικών, τεχνολογικών και ανθρωπογενών καταστροφών	Αριθμός	0	5,00

9.3 Σχετικοί εταίροι που συμμετέχουν στην εκπόνηση του προγράμματος συνεργασίας

Συμμετέχοντες στην Α' Φάση Διαβούλευσης (Ερωτηματολόγιο)

Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε 365 φορείς στην Ελλάδα και την Κύπρο. Απαντήσεις έστειλαν οι παρακάτω φορείς.

Φορείς από την Ελλάδα

Δημόσιες Αρχές

- 1 ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- 2 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ
- 3 ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
- 4 Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών
- 5 Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
- 6 Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ)
- 7 Δήμος Ρεθύμνης
- 8 Ελληνική Αστυνομία
- 9 ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

10 ΥΝΑ/ΑΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ.

11 Πανεπιστήμιο Κρήτης

12 ΙΜΒΒ-ΙΤΕ

13 ΤΕΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

14 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

15 Γενικό Χημείο του Κράτους

16 ΥΝΑ/ΕΥΣΣΕΔ

17 Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης/ Πανεπιστήμιο Κρήτης

18 ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

19 ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

20 Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

21 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ

22 ΚΒ ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

23 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ /
ΥΠΕΚΑ

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

24 ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΑΕ ΟΤΑ

25 ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

26 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΩ & ΝΙΣΥΡΟΥ

Κοινωνία Πολιτών

27 ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (Ε.Σ.Α.μεΑ.)

28 ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Φορείς από την Κύπρο

Δημόσιες Αρχές

- 1 Δήμος Λατσιών
- 2 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- 3 Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
- 4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΗΡΑΣ & ΠΑΝΙΔΑΣ
- 5 Τμήμα Δημοσίων Έργων, ΥΣΕ Κύπρου
- 6 Δήμος Αγίας Νάπας
- 7 Ένωση Δήμων Κύπρου
- 8 Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου
- 9 Αστυνομία Κύπρου
- 10 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
- 11 Τμήμα Δασών Κύπρου
- 12 ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
- 13 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- 14 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΟΔΟΥΣ

15 Τμήμα Περιβάλλοντος

16 Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου

17 ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΕΔΟΥΛΑ

18 Υπηρεσία Ενέργειας, Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού

19 Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

20 Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λάρνακας

21 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

22 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

23 Αναπτυξιακή Εταιρεία Λευκωσίας (ΑΝΕΛ) Λτδ

Κοινωνία Πολιτών

24 Frederick Research Center

25 Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου

Συμμετέχοντες στην Β' Φάση Διαβούλευσης (Εργαστήρια Ανάλυσης – Workshops)

Για την διοργάνωση των δύο εργαστηρίων Ανάλυσης, προσκλήθηκαν οι περιφερειακές αρχές, οικονομικοί φορείς καθώς από την κοινωνία των πολιτών τόσο από την Ελλάδα όσο και την Κύπρο. Στα δύο εργαστήρια συμμετείχαν οι παρακάτω φορείς.

Τόπος υλοποίησης Ελλάδα - Μυτιλήνη

Δημόσιες Αρχές

1. Πανεπιστήμιο Αιγαίου
2. ΕΔΑ Περ. Νοτίου Αιγαίου
3. ΕΔΑ Περ. Κρήτης
4. ΕΔΑ Περ. Βορείου Αιγαίου

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

1. Επιμελητηριακός Όμιλος Ανάπτυξης Ελληνικών Νήσων

Κοινωνία Πολιτών

1. ΚΕΚΑΠΕΛ ΑΕ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΛΕΣΒΟΥ)

Τόπος υλοποίησης Κύπρος - Λευκωσία

Δημόσιες Αρχές

1. Τμήμα Περιβάλλοντος/ΥΓΦΠΠ
2. Υπουργείο Υγείας
3. Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου
4. Ινστιτούτο Κύπρου
5. Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
6. Τμήμα Εργασίας
7. Τμήμα Δασών
8. Τμήμα Γεωργίας
9. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
10. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
11. Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου
12. Υπουργείο Εσωτερικών
13. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πάφου
14. Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής
15. Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης
16. Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
17. Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών
18. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
19. Γενικό Χημείο του Κράτους

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

1. Οργάνωση Εργοδοτών και Βιομηχάνων
2. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αμμοχώστου
3. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας
4. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Συμμετέχοντες στην Γ' Φάση Διαβούλευσης (Σχέδιο Προγράμματος)

Η Τρίτη φάση της δημόσιας διαβούλευσης για τον σχεδιασμό του νέου προγράμματος διασυνοριακής συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020», διήρκεσε 18 ημερολογιακές ημέρες, με έναρξη την Παρασκευή 18/7/2014 και λήξη την Δευτέρα 4/8/2014.

Η διαβούλευση έγινε αποκλειστικά με χρήση του διαδικτύου, για τον λόγο αυτό μπορεί να θεωρηθεί ότι συμμετέχοντες ήταν το σύνολο του πληθυσμού.

Δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα, εντός του ιστοχώρου της ΕΥΔ, στην οποία αναρτήθηκαν: (1) το 1ο Σχέδιο του Προγράμματος Συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2014–2020» σε μορφή pdf και (2) ένα ειδικά σχεδιασμένο για την διαβούλευση ερωτηματολόγιο σε μορφή Googleforms. Στην ιστοσελίδα κατατέθηκαν 22 συμμετοχές, 13 από την Ελλάδα και 9 από την Κύπρο. Τέσσερις (4) φορείς δεν δήλωσαν την ονομασία τους (δύο δημόσιοι φορείς, ένας ιδιωτικός φορέας και ένας συλλογικός φορέας). Η πλειοψηφία των φορέων που συμμετείχαν ανήκουν στον δημόσιο τομέα (68,2%).

Φορείς από την Ελλάδα - Δημόσιες Αρχές

1. Δήμος Ηρακλείου
2. Δήμος Λέσβου
3. Ι.Μονή Αγίου Γεωργίου Επανωσήφη
4. Πανεπιστήμιο Αιγαίου
5. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

1. InterBalkan Environment Center
2. International Association of Cultural and Digital Tourism
3. Επιμελητήριο λασιθίου

Κοινωνία Πολιτών

1. Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία - Ε.Σ.Α.μεΑ.

Φορείς από την Κύπρο

Δημόσιες Αρχές

1. Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας
2. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
3. Δήμος Αγλαντζιάς
4. Κοινοτικό Συμβούλιο Λόφου
5. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
6. Τμήμα Περιβάλλοντος (Υπουργείο?)

Οικονομικοί-Κοινωνικοί Εταίροι

1. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Κοινωνία Πολιτών

Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών

9.4 Εφαρμοστέοι όροι όσον αφορά την υλοποίηση του προγράμματος που διέπουν τη δημοσιονομική διαχείριση, τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο συμμετοχής τρίτων χωρών σε διεθνικά και διαπεριφερειακά προγράμματα μέσω της συμβολής πόρων των ΕΜΓ και ΜΠΒ

Μη εφαρμοσιμο

Έγγραφα

Τίτλος εγγράφου	Τύπος εγγράφου	Ημερομηνία εγγράφου	Τοπικό στοιχείο αναφοράς	Στοιχείο αναφοράς της Επιτροπής	Αρχεία	Ημερομηνία αποστολής	Εστάλη από
Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Ελλάδα	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του προγράμματος συνεργασίας	17 Σεπ 2014		Ares(2017)56919 33	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Ελλάδα	21 Νοε 2017	nlogotge
Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Κύπρος	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του προγράμματος συνεργασίας	2 Οκτ 2014		Ares(2017)56919 33	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Κύπρος	21 Νοε 2017	nlogotge

Υποβληθέντα παραρτήματα από τον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής για τον καθορισμό του υποδείγματος του προγράμματος

Τίτλος εγγράφου	Τύπος εγγράφου	Έκδοση προγράμματος	Ημερομηνία εγγράφου	Τοπικό στοιχείο αναφοράς	Στοιχείο αναφοράς της Επιτροπής	Αρχεία	Ημερομηνία αποστολής	Εστάλη από
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	Σύνοψη πολιτών	1.0	19 Σεπ 2014		Ares(2014)310414 8	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	22 Σεπ 2014	niakdimi
Έκθεση EX ANTE και ΣΜΠΕ	Έκθεση για την εκ των προτέρων αξιολόγηση	1.1	2 Ιουν 2015		Ares(2015)230352 7	Μη τεχνική περίληψη Έκθεση EX ANTE Μη τεχνική Περίληψη ΣΜΠΕ Έκθεση ΣΜΠΕ Ενημερωτικό σημείωμα διαδικασίας διαβούλευσης ΚΥΑ ΣΜΠΕ	2 Ιουν 2015	niakdimi

Τίτλος εγγράφου	Τύπος εγγράφου	Έκδοση προγράμματος	Ημερομηνία εγγράφου	Τοπικό στοιχείο αναφοράς	Στοιχείο αναφοράς της Επιτροπής	Αρχεία	Ημερομηνία αποστολής	Εστάλη από
Programme Snapshot of data before send 2014TC16RFCB055 4.1	Φωτογραφική απεικόνιση δεδομένων πριν από την αποστολή	4.1	21 Νοε 2017		Ares(2017)569193 3	Programme Snapshot of data before send 2014TC16RFCB055 4.1 el	21 Νοε 2017	nlogotge
Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Ελλάδα	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του προγράμματος συνεργασίας	4.1	17 Σεπ 2014		Ares(2017)569193 3	Γραπτή επιβεβαίωση συμφωνίας με το περιεχόμενο του Π.Σ.-Ελλάδα	21 Νοε 2017	nlogotge
ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	Χάρτης των περιοχών που καλύπτονται από το πρόγραμμα συνεργασίας	1.0	19 Σεπ 2014		Ares(2014)310414 8	ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	22 Σεπ 2014	niakdimi

Latest validation results

Severity	Code	Message
Πληροφορίες		Η έκδοση του προγράμματος έχει επικυρωθεί.